

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

18 december 2001

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

DECREET MIDDELENBEGROTING 2002

DECREET ALGEMENE UITGAVENBEGROTING 2002

DECREET BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2002

DECREET WIJZIGING VAN DE SUCCESSIERECHTEN VOOR ZOR GKINDEREN

Inhoud

Nr. 16

Dinsdag 18 december 2001
Middagvergadering

Bericht van verhindering

1

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

- 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 14 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 3 : Ontwerp van decreet
- 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

- 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 15 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 11 : Ontwerp van decreet
- 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002

- 865 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 23

Voorstel van decreet van mevrouw Sonja Becq c.s. houdende wijziging van de successierechten voor zorgkinderen

- 793 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting)

1

Sprekers : de heren Herman De Reuse, Luc Martens, Ludo Sannen, Luc Van den Brande, Gilbert Van Baelen, Julien Librecht, Lucien Suykens, Eric Van Rompuy, Eddy Schuermans, Frans De Cock, André Denys, Roland Van Goethem en Peter De Ridder, mevrouw Isabel Vertriest, de heren André-Emiel Bogaert, Jan Laurys, Luk Van Nieuwenhuysen en Jos Stassen, minister Marleen Vanderpoorten, minister Dirk Van Mechelen en minister Jaak Gabriels

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling

28

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

- 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 14 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 3 : Ontwerp van decreet
- 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

- 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 15 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 11 : Ontwerp van decreet
- 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002

- 865 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 23

Voorstel van decreet van mevrouw Sonja Becq c.s. houdende wijziging van de successierechten voor zorgkinderen

- 793 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting)

28

Sprekers : de heer Jan Loones, Luc Van den Brande, André Moreau en Miel Verrijken, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Marijke Dillen, de heer Guy Swennen, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Paul Wille, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Erik Matthijs en Jos Geysels, mevrouw Isabel Vertriest, de heren Jos Bex, Carl Decaluwe, Jul Van Aperen, Johan Malcorps en Jacques Timmermans, minister Renaat Landuyt, minister Vera Dua, minister Jaak Gabriels, minister Mieke Vogels, minister Dirk Van Mechelen en minister Steve Stevaert

Regeling van de werkzaamheden

65

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.32 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHT VAN VERHINDERING

Gilbert Vanleenhove : gezondheidsredenen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

- 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 14 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 3 : Ontwerp van decreet
- 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

- 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 15 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 11 : Ontwerp van decreet
- 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002

- 865 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 23

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Sonja Becq c.s. houdende wijziging van de successierechten voor zorgkinderen

- 793 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002, het

ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het voorstel van decreet van mevrouw Becq c.s. houdende wijziging van de successierechten voor zorgkinderen.

De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, enkele van de vorige sprekers zeiden dat ze de begroting inhoudelijk op twee punten wilden toetsen. Enerzijds willen ze weten of het wel een voorzichtige begroting is, anderzijds willen ze weten wat de burger ervan vindt.

Ik wil hier kort wat dieper op ingaan. Mijns inziens ontbreekt er een bijzonder belangrijk aspect aan die benadering. Er moet nog een derde inhoudelijke vraag worden gesteld : welke zijn de economische impulsen die in deze beroerde tijden van deze begroting kunnen uitgaan ?

Is deze begroting voorzichtig ? Ik hoef enkel te refereren naar de tussenkomst van het Rekenhof om hierop neen te antwoorden. Mijnheer de minister, ik heb met veel belangstelling geluisterd naar uw reactie op de ideeën van het Rekenhof. Het Rekenhof heeft daarna niet meer gereageerd, omdat het niet zou zijn uitgenodigd op de volgende vergadering. Ik denk dat het toch belangrijk is om na te gaan wat het Rekenhof hierover te zeggen heeft.

Het eerste wat hierbij van belang is, hoewel u daarover een andere visie zult hebben, zijn de gebruikte parameters bij het opstellen van de begroting. U bent in juli of augustus, misschien zelfs eerder, begonnen met het bespreken van de begroting. Op 7 of 9 september werd de begroting uiteindelijk afgesloten. Op dat ogenblik ging u uit van een groei-voet van het bruto-nationaal inkomen van 2 procent en een inflatie van 1,8 procent. Het Rekenhof zegt dat die cijfers op dat ogenblik vrij voorzichtig waren. Toen u die begroting uiteindelijk bekendmaakte, had u toch moeten weten dat deze cijfers reeds achterhaald waren. U hebt nagelaten om ze aan te passen. Ik vind dat dit niet kan, u bent verplicht voorzichtig te zijn. Volgens mij had u deze begroting moeten actualiseren, en dat hebt u niet gedaan.

Over de gevolgen lopen de meningen uiteen : sommigen zeggen dat het om 10 miljard, anderen dat het om 15 miljard Belgische frank gaat. In ieder geval gaat het om een substantieel bedrag. Mijnheer de minister, in de commissie zei u dat deze begroting nog steeds perfect was, ondanks de gewijzigde economische situatie. Dan begrijp ik niet dat

De Reuse

u voor het einde van het jaar in allerijl een tweede aanpassing van de middelenbegroting en een derde aanpassing van de uitgavenbegroting hebt moeten doorvoeren. Dat is precies een middel om te remediëren aan de problemen die inherent zijn aan de begroting, zoals u ze op basis van de oude parameters naar voren hebt gebracht. Dat was ook een belangrijke opmerking van het Rekenhof.

Een ander belangrijk aspect betreft de mindere inkomsten als gevolg van de verlaging van de registratierechten. Ik geloof dat het Rekenhof op dat vlak gelijk heeft. De financiële impact zal veel groter zijn dan de 2 miljard frank waarin is voorzien in deze begroting. We kunnen de vergelijking met de successierechten niet maken. Eerst en vooral verschillen ze fundamenteel van elkaar, maar ook de situatie is anders. Op zich is het natuurlijk een goede zaak om de registratierechten te verminderen. Iedereen heeft graag dat de belastingen dalen.

Ik wil daar echter een opmerking bij maken. Het aandeel van de transactiekosten in de totale koop-som bij de verhandeling van een onroerend goed bedraagt in België 15 tot 20 percent. Eigenlijk moet worden berekend hoeveel er bij de eigenlijke verkoopprijs komt. De meerkost bedraagt op die manier 20 tot 25 percent. Wie af en toe een openbare verkoop bijwoont, weet dat dat in sommige gevallen nog meer is. België is een koploper op het vlak van transactiekosten in Europa. In Duitsland bedragen die 7 percent, in Frankrijk en Luxemburg 10 percent en in Nederland 6 percent. De verlaging van de registratierechten is bijgevolg procentueel beperkt. Het is dan ook maar de vraag wat het resultaat daarvan zal zijn. Het is onder meer de bedoeling dat mensen dichter bij hun werk gaan wonen. Dat werk ligt doorgaans in grotere centra waar de prijzen sowieso al hoger zijn. Dat betekent dat de onroerende voorheffing ook hoger zal zijn. Wat is het nut dan nog van deze beperkte verlaging van de registratierechten ?

Het Rekenhof wijst ook op de Aquafin-miljarden die misschien boven het hoofd van de regering hangen als gevolg van een verhoging van de BTW van 6 naar 21 percent voor de periode 1996 tot 2001.

Het voorzichtigheidsprincipe is niet gehuldigd. Het blijkt dat de regering dit ook beseft. U bent inderdaad gaan remediëren met de aanpassingen van de begroting 2001, omdat u weet dat een en ander niet klopt.

De burger zal de afschaffing van de afcantiemen voelen, maar niet onmiddellijk. Hij zal ze pas volgend jaar voelen, maar hij is wel op de hoogte van de afschaffing. Van de afcantiemen werd gezegd dat ze het ultieme middel zouden zijn tegen de werkloosheidsval. Er zou immers meer tewerkstelling komen en meer tewerkstelling betekent meer koopkracht en consumentenvertrouwen. Daaruit zou een economische impuls voortkomen. U maakt een einde aan die afcantiemen en vervangt ze door de afschaffing van het kijk- en luistergeld.

In verband met het kijk- en luistergeld wil ik nog iets opmerken. Als u juridisch gezien al gelijk zou hebben en het kijk- en luistergeld een ondeelbare belasting is die door de ene moet worden betaald tot eind maart en door de andere tot eind september van 2002, dan is dat menselijk beschouwd onrechtvaardig. Er zijn nu nog geen rechtszaken aan de gang omdat het nultarief nog niet is ingevoerd, maar ik geloof toch dat er heel wat zullen komen. Befaamde juristen van dit land zeggen dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden. U zult er dus problemen mee krijgen. Deze kwestie vermindert het psychologische effect van de afschaffing.

Volgens mij is de vraag of er in deze begroting wel economische impulsen zitten, heel belangrijk, want daarover gaat het uiteindelijk. Zullen wij de toestand van vandaag kunnen keren ? In dit kleine Vlaanderen zijn wij niet de enige instantie die daarvoor moet zorgen, maar ik geloof wel dat wij de omstandigheden moeten creëren die de internationale conjunctuur de hand reiken. Zo kunnen we proberen mee te werken aan een wederopbouw.

De afschaffing van het kijk- en luistergeld is geen economische impuls. Laten wij bovendien eens nagaan wat de registratierechten voor het bedrijfsleven betekenen. Ik heb al gesproken over de relatieve beperktheid van die minkost. Voor een bedrijf is die totaal onbelangrijk. De rechtspraak zegt immers dat die kost volledig fiscaal aftrekbaar is. De afcantiemen die vroeger een economische impuls konden geven, zijn we nu kwijt.

Bij de vermindering van de vennootschapsbelasting op federaal niveau zal men ervoor zorgen dat de gewestbelastingen niet langer fiscaal aftrekbaar zijn. Dat is niet onbelangrijk. Die gewestbelasting bestaat voornamelijk uit milieuheffingen. Het gaat om ongeveer 7 miljard frank. Voor Wallonië gaat het om 1 miljard frank. Vlaanderen is dus weer de benadeelde partij.

Mijnheer de minister-president, zeker voor Vlaanderen zal dat geen economische impuls creëren.

De Reuse

Daarbij komt dan nog de verdere afbouw van de expansiesteun, zodat het voor mij duidelijk is dat u niet enkel een onvoorzichtige begroting hebt ingediend, maar ook een begroting waar de burger maar in beperkte mate beter van kan worden. Er is in ieder geval geen economische impuls in aanwezig. Er zijn veeleer een aantal contraproductieve elementen in terug te vinden. Wij zullen de begroting daarom niet goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Nu behandelen we de bevoegdheidsdomeinen Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, ik zou de waarheid geweld aandoen indien ik de indruk zou willen wekken dat er in de begroting voor 2002 geen positieve elementen zijn. Die zijn er natuurlijk. Ik denk daarbij aan het gefaseerd uitvoeren van de CAO's V en VI. Dat kunnen we enkel toejuichen. De inspanningen van de vorige regeringen inzake het voorrangbeleid en de zorgverbreding in het basisonderwijs worden voortgezet. We vinden dat uiteraard een goede zaak. Het verheugt ons dat daarvoor de nodige middelen worden vrijgemaakt. De regering zet door met de middelen voor de sociale voorzieningen voor het hoger onderwijs. Dat is een goede maatregel, ook al wordt het bedrag gehalveerd. We hadden gehoopt dat het ritme van de vorige jaren zou worden aangehouden. Hoe dan ook, er worden stappen vooruit gezet, waardoor de kloof tussen de middelen voor de sociale voorzieningen voor het hoger onderwijs en die voor de universiteiten wordt verkleind. Hierdoor wordt aan de democratisering, die een voortdurende uitdaging blijft, een draagvlak geboden.

Ik zou nog meer voorbeelden kunnen geven. Daar staan echter heel wat negatieve punten tegenover. De schaduw is hier, in tegenstelling tot elke natuurwet, groter dan het licht. De beleidsbrief vormt enkel een doorslag van de vroegere teksten. Men zou kunnen zeggen dat dit de continuïteit van het beleid verzekert. Het is evident dat we niet jaar na jaar van idee kunnen veranderen. Wel moeten er prioriteiten naar voren worden gebracht. Er moeten accenten worden gelegd, waardoor het beleid een profiel krijgt. Een beleidsbrief moet een robotfoto geven van de inhoud van het beleid. Dat vinden we er echter niet in terug. De prioriteiten zijn

niet goed uitgewerkt. De begroting is mager en kleurloos.

Dit hangt samen met het feit dat de middelen voor onderwijs hoe dan ook onvoldoende blijven. Mijnheer Sannen, we hebben het daarover deze morgen al gehad. U mag dan al zeggen dat de zaak in relatie moet worden gebracht met de hele begroting, met het bruto regionaal of bruto nationaal product, of met de internationale context. Dat klopt natuurlijk niet helemaal. Dat zijn allemaal wel interessante referentiekaders. Naarmate de welvaart van een samenleving echter toeneemt, zoals bij ons het geval is, wordt de maatschappij ook complexer. Welvaart hangt steeds samen met een bepaalde mate van complexiteit. Als de welvaart groter is, moet er hoe dan ook een grotere inspanning worden geleverd om ervoor te zorgen dat de mensen de dynamiek van de samenleving kunnen volgen en dragen.

Het is dan ook zeer jammer dat men er niet in is geslaagd om bij de discussies over onder meer het Lambermontakkoord de welvaartvastheid af te dwingen. Dit is een *conditio sine qua non* opdat het onderwijs budgettair zijn opdracht zou kunnen vervullen in onze complexe samenleving. Dat is nu niet het geval.

Mevrouw de minister, na de zeer zwakke startpositie die u werd opgedrongen en die u hebt aanvaard, werden een aantal bijkomende middelen ter beschikking gesteld. Dit is vooral gebeurd bij het afsluiten van CAO VI. De middelen voor onderwijs blijven echter disproportioneel ten aanzien van het belang ervan in de begroting. Ik zeg dit met des te meer nadruk omdat deze regering zelf stelt dat het onderwijs dé prioriteit is. Indien dit echt het geval is, dan moet het aandeel ervan minstens een weerspiegeling vormen ten aanzien van wat in de Vlaamse begroting staat. Dat is duidelijk niet zo.

De gevolgen zijn uiteraard nefast. Een aantal belangrijke dossiers wordt niet opgelost. Ik denk daarbij aan dat van de internaten. CD&V heeft, samen met een aantal andere partijen uit meerderheid en oppositie, aandacht gevraagd voor deze instellingen. We hebben een hoorzitting gewijd aan deze problematiek, en hierover meermaals een vraag om uitleg gesteld. Slechts met mondjesmaat worden er inspanningen gedaan, wat onvoldoende is om het doel te bereiken dat ons voor ogen staat, namelijk het waarborgen van de toegankelijkheid en de leefbaarheid van de internaten, niet het minst van de vrije internaten. Die worden immers nog steeds benadeeld inzake werkingsmiddelen en

Martens

vooral omkadering. Hun toestand maakt een oplossing op korte termijn strikt noodzakelijk.

Ook op het vlak van schoolinfrastructuur bestaat er een onhoudbare spanning tussen het aantal ingediende dossiers en de beschikbare middelen. De omvang van de machtigingen is slechts zeer beperkt toegenomen, maar het aantal dossiers is exponentieel gestegen. Alleen al het vrij onderwijs heeft 21 miljard frank nodig, terwijl er niet meer dan 4 miljard frank beschikbaar is. Er is dus een jarenlange inhaaloperatie nodig om opnieuw een stabiele toestand te bereiken.

De oorzaak van dit alles is het geldgebrek van deze regering en haar geringe waardering voor het onderwijs. Voortdurend worden dossiers vooruitgeschoven, en dat eindigt met gemarchandeer, zo hebben we de indruk. Een voorbeeld is de herfinanciering van de hogescholen.

Mevrouw de minister, al in het begin van deze regeerperiode kreeg u dit dossier op uw bord. Ik geef toe dat het gedeeltelijk een onaangename erfenis uit het verleden betreft. Over deze aangelegenheid handelt een onderdeel van de concepttekst voor een voorontwerp van decreet over de structuur van het hoger onderwijs. De hogescholen zijn het absoluut niet eens met uw huidige plannen. Ze zouden er immers door in een situatie belanden die hun huidige slechte toestand bestendigt, terwijl hun tekorten te wijten zijn aan een incorrecte indexering. Daardoor zijn ze maar liefst 1 miljard frank kwijtgespeeld. De vergrijzing en de desindexering houden de basisfinanciering van de hogescholen steeds verder uit. Tegelijk stelt de evolutie in Europa hen voortdurend voor nieuwe uitdagingen. De nood aan solidariteit is sterk, zoals trouwens blijkt uit uw plannen voor een Optimalisatiefonds.

Een ander voorbeeld is de studie over de objectieveerbare verschillen. Het ambitieuze aangroeirite van de werkingsmiddelen dat de vorige regering inzette om een verhouding 100-76 te realiseren, werd versneld noch verhoogd. Nochtans bestonden daar mogelijkheden voor. U had bijvoorbeeld iets kunnen doen voor de internaten, of voor het buitengewoon vrij onderwijs, waarvan toen werd gezegd dat het een negatief aangroeirite zou kennen. Ondertussen is gebleken dat dit negatieve aangroeirite niet beantwoordt aan de werkelijke noden. Eigenlijk zou het zich moeten stabiliseren op het niveau van vandaag, maar toch wordt het buitengewoon vrij onderwijs gedwongen een negatief aangroeirite

me aan te houden, en weggedreven van waar het recht op heeft.

Mevrouw de minister, uw eerste reacties hierop en de Septemberverklaring hebben in het hele gesubsidieerd onderwijs tot wantrouwen geleid. Alom wordt gevreesd dat de Vlaamse regering niet bereid is werk te maken van de conclusies van het onderzoek naar de objectieveerbare verschillen. Ze heeft blijkbaar maar een aanbeveling gelezen, namelijk dat er zoveel mogelijk dient te worden samengewerkt, met inachtneming van het specifieke onderwijsproject. Natuurlijk staan we daar achter, maar we staan ook achter de vijf tot zes andere aanbevelingen. Daar horen we van de regering geen woord over. Als u de gesprekken over de hertekening van het onderwijslandschap wilt opnemen, dan moeten wij vanaf het begin de zekerheid hebben dat naast het respect voor de vrijheid van onderwijs, zoals in de Grondwet wordt bepaald, ieder kind evenveel waarde heeft, tenzij objectieve omstandigheden een sterkere steun vereisen om tot een persoonlijke ontplooiing te komen.

Ik wil op een ander punt wijzen, namelijk de hervorming van het gemeenschapsonderwijs en het creëren van een aangepast administratief kader. Hierover zegt de administratie dit wel te willen, maar niet te mogen van de regeringscommissaris die hierin door de minister wordt gesteund. Ik neem aan dat hij eerlijk is als hij zegt dat hij niet mag van de minister. Hij zou wel willen moderniseren, maar mag niet omdat dit in de grote hervorming van de overheidsadministratie moet passen. In de nota die enige dagen geleden in de regering is goedgekeurd, wordt gezegd dat zal worden nagegaan of de ARGO al dan niet onder deze hervorming valt. De overheid schuift dit item op de lange baan. De woorden van de minister-president krijgen hierdoor een cynische toon. In de Septemberverklaring staat vermeld dat meer middelen niet het logische antwoord op de gestelde problemen zijn.

‘Dit betekent dat de middelen van het net dat zich een efficiënt beheerder heeft getoond, met name het katholiek onderwijs, zouden worden opgetrokken tot het niveau van de middelen van het minder financieel efficiënte net.’ Ik kan me niet voorstellen dat de minister-president zegt dat het gebrek aan efficiëntie ongemoeid wordt gelaten. Wij hebben veel vragen bij de operationaliteit van het bijzonder decreet op de ARGO, op de timing en op de wil om een en ander op een beter spoor te brengen om daar meer kwaliteit en slagkracht te ontwikkelen. Het onderwijs kan alleen maar worden

Martens

gediend als door eender wie uitstekend onderwijs wordt aangeboden.

Door het gebrek aan middelen krijgen een aantal dossiers geen oplossing. De herwaardering van de leraren is zo'n voorbeeld. Ze wordt beperkt tot de uitvoering van de CAO's. De vervangingspool of de zelfstandige stage, die de overheid de lerarenopleiding heeft opgedrongen, kan ze moeilijk als een herwaardering van de leraar beschouwen. Het zijn verdoken tewerkstellingsmaatregelen, die mensen, die er nog niet rijp voor zijn, op een dwangmatige, verdoken wijze in het onderwijs brengen. Iedereen pleit voor een mentorship, maar op dat vlak werd niets gerealiseerd. Mentorship is veel meer dan nascholing, het is bijvoorbeeld ook een inspanning leveren voor zij-instromers of degenen die voor leraar studeren, maar uiteindelijk eraan denken hun beroep niet uit te oefenen, toch motiveren om naar het onderwijs te stappen.

Dit betekent een motiverende werkomgeving creëren, een infrastructuur die past bij de professionaliteit van de leraar. Lerarenkamers mogen dan ook geen verbeterde chirolokalen zijn. Via het gelijkkansendecreet spitst de minister de aandacht toe op kinderen uit kansarme en allochtone milieus. Wij steunen de inspanningen die voor deze groep moeten worden geleverd. Maar als scholen die de drempel van 20 percent niet halen, uit de boot vallen en geen middelen voor zorgverbreding of onderwijsvoorrangsbeleid meer krijgen, dreigen kinderen die ook uit deze milieus komen of kinderen met leermoeilijkheden tekort te worden gedaan. Het is dus belangrijk dat uw gelijkkansendecreet, waarvan de benadering, zoals uit de hoorzittingen bleek, te eng werd bevonden, gelijk loopt met de brede benadering die door alle partijen, ook die van de heer Sannen, werd bepleit tijdens de hoorzitting. Die samenhang is er niet.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, ik zou willen dat u enige realiteitszin en intellectuele eerlijkheid aan de dag legt.

U somt nu net alle knelpunten en problemen op waarmee het onderwijs vandaag wordt geconfronteerd. Ik wil die heel graag oplossen. Dat is niet alleen een kwestie van middelen, maar ook van energie. Er moeten mensen zijn die die dossiers klaarstomen en discussies voeren met de diverse onderwijsactoren, om uit te dokteren waar we heen moe-

ten en hoe we dat moeten doen. U weet heel goed dat we met al die dossiers bezig zijn, maar dat we ze niet allemaal in één klap kunnen oplossen.

Ik ga in op enkele van uw punten. Zo is er de herwaardering van het lerarenberoep. De CAO ging over een bedrag van 27 miljard frank. U weet dat dit gespreid is over een aantal jaren, en dat de CAO tal van elementen bevat die te maken hebben met die herwaardering. Dat begint bij het optrekken van de lonen, maar het gaat ook over de verlaging van de werkdruk. Daar hebben we leraren voor nodig. U kent die problematiek. De mensen op het veld zullen dat wellicht pas voelen over enkele jaren, omwille van de spreiding en ook omdat er vaak al een schooljaar verstreken is alvorens men een maatregel kan invoeren. Dat weet u.

U fulmineert verder tegen de zelfstandige stages. Ik weet zeer goed dat men daar in heel wat hogescholen dankbaar gebruik van maakt, niet in eerste instantie in het voordeel van de afnemers, maar wel in dat van de potentiële toekomstige leerkrachten, die heel graag worden ondergedompeld in het onderwijsveld en voelen wat lesgeven echt is. Creatief als ze zijn maken ze daar zelf een win-winsituatie van voor zowel de afnemende scholen als voor de lerarenopleidingen.

Het mentorschap is heel duidelijk naar voren gekomen na de evaluatie van de lerarenopleiding, waarvan u vorig jaar vond dat ze te vroeg werd doorgevoerd. Nu is ze tot ieders tevredenheid afgerond en zullen we voor volgend jaar reeds maatregelen nemen om een en ander bij te sturen aan de lerarenopleiding. U weet beter dan wie ook dat, indien we de goede kwaliteit van ons onderwijs willen handhaven, dit in eerste instantie afhangt van de kwaliteit van onze leraren. Dat die nascholing daarbij prioritair is weet ik. Dat weet u ook : telkens die lerarenopleiding aan bod is gekomen in de commissie, heb ik verklaard dat we tegelijk met die opleiding ook de nascholing opnieuw moesten bekijken, daar die voor een deel haar doel miste.

Het gelijkkansendecreet is de eerste fase. U weet dat het buitengewoon onderwijs zal volgen, maar we kunnen die twee elementen niet samen behandelen. Vandaar dat bij het gelijkkansendecreet in een budget en een paragraaf is voorzien over experimenten in het buitengewoon onderwijs, waaruit we zullen leren. Vorige week heb ik tijdens de discussie in de commissie ook gezegd dat dit ontwerp van decreet in principe is goedgekeurd door de regering. We beginnen nu aan de onderhandelingen en het afleggen van de hele parlementaire weg. U hebt het over die 20 percent. Daarover zal worden

Vanderpoorten

gediscussieerd in de onderhandelingen. We moeten daarover nog een advies krijgen van de Raad van State. Dit gesprek zal worden gevoerd in de commissie. Ik sluit absoluut niet uit dat er na die discussies nog bijstellingen nodig zullen zijn. Dat bedoel ik wanneer ik stel dat u intellectueel eerlijk moet zijn : u moet ook vermelden wat ik in de commissie heb gezegd en niet alleen wat u hebt gezegd.

In het begin van uw betoog pleitte u nogmaals voor bijkomende middelen. Dat verhaal hebben we natuurlijk al heel vaak aanhoord. Ik blijf zeggen dat we twee dingen moeten doen. Enerzijds zal er altijd nood blijven aan bijkomende middelen. Er zijn immers ook veel nieuwe uitdagingen. Anderzijds moeten we ook de moed hebben om te onderzoeken of het niet opportuun is om een aantal herschikkingen door te voeren en overlappingsen uit te schakelen.

Alleen zijn er ook heel weinig Europese landen waar er zoveel overlappingsen zijn op het vlak van levenslang leren en waarbij potentiële cursisten absoluut niet zien welke weg ze moeten volgen. Als het gaat over levenslang leren, moeten we dus duidelijkheid creëren en trajecten mogelijk maken voor potentiële cursisten.

Wat de objectiveerbare verschillen betreft, hebben we in de commissie altijd gezegd dat we daar willen aan werken. Wat we echter niet willen doen, is zonder meer miljarden op tafel leggen voor één net en dan zeggen dat daarmee de kous af is. We willen daar een fundamenteel debat over voeren. We nodigen u uit om daaraan mee te werken. We zullen daar zo snel mogelijk aan beginnen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Martens, u maakt inderdaad een inventaris van alle uitdagingen die nog in het onderwijs aanwezig zijn. Het onderwijsbeleid zal nog jaren nodig hebben om een antwoord te vinden voor die uitdagingen.

Ik wil vooral reageren op iets waar u mij over aansprak. Het gelijkkansenbeleid moet een breed beleid zijn, dat aandacht heeft voor mensen uit sociaal, economisch en cultureel armere milieus. Het moet ook aandacht hebben voor de leerproblemen bij allochtonen. Daarnaast moet er echter ook aandacht zijn voor de kinderen die als gevolg van leerstoornissen specifieke leerbehoeften hebben.

U weet dat we daarover in de vorige legislatuur een resolutie hebben aangenomen. Ik ben het wat dat betreft wel met u eens, maar ik zou het heel erg vinden als u het nieuwe decreet inzake gelijke kansen daardoor hypothekeert. In de beleidsbrief staat het immers zeer duidelijk geformuleerd : gelijkkansenbeleid bestaat uit twee delen. Eerst doen we iets om het onderwijsvoorrangsbeleid en de zorgverbreding, in een nieuw decreet te gieten. Over de inhoud daarvan kan dan nog verder worden gediscussieerd. De minister heeft net gezegd dat er aanpassingen kunnen zijn. Daarna nemen we de problematiek op van specifieke leerbehoeften.

Mijnheer Martens, inzake één aspect wil ik u wel volgen. Het zou inderdaad interessant zijn dat de minister, als we het nieuwe decreet over gelijke kansen bespreken, ongeveer gelijktijdig haar visietekst over het andere deel van die gelijke kansen zou inbrengen. Op die manier krijgen we een breed debat.

We mogen echter niet meedoen aan het creëren van onrust in het onderwijs, namelijk dat er iets wordt gedaan voor een bepaalde groep en dat de anderen uit de boot zouden vallen. Er is terzake misschien onduidelijkheid, maar het zou niet verantwoord zijn om op die onrust in te spelen. Als de visietekst van de minister min of meer gelijktijdig in de commissie terechtkomt als het nieuwe decreet over de gelijke kansen, kunnen we die onrust wegnemen.

De heer Luc Martens : Ik stel vast dat minister Vanderpoorten en de heer Sannen zich inschrijven in mijn kritiek. Ze zeggen dat er inderdaad een waslijst is van items waaraan we moeten werken.

Mijnheer Sannen, ik pik even in op uw laatste woorden. Als alleen de visietekst wordt ingediend en als dat ondertussen negatieve consequenties heeft op het terrein, omdat het ene decreetaal wordt doorgezet terwijl het andere blijft hangen in een visie, dan garandeer ik u heel wat problemen.

Ik wil nog één punt aanraken. Op het gebied van het wetenschapsbeleid hebben we vastgesteld dat de huidige inspanningen, in vergelijking met de grote inspanningen die in de vorige legislatuur zijn gevoerd, absoluut ondermaats zijn. Onze vroegere minister-president, die dat dossier persoonlijk ter harte neemt en ook door en door kent, heeft daarvan een zeer scherpe en duidelijke analyse gemaakt, mede gesteund op de commentaren van deskundigen. Kortom, op het gebied van het wetenschapsbeleid is er een manifest probleem.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik wil even reageren op de opmerkingen van de heer Martens en de heer Sannen inzake gelijke kansen en buitengewoon onderwijs. We gaan niet wachten op de visietekst en ook niet op de uitvoering van het decreet inzake gelijke kansen en de experimenten daarin om een aantal knelpunten op te lossen die vandaag in het buitengewoon onderwijs bestaan. In de CAO zijn daar ook bedragen voor opgenomen. Het gaat met name om 140 miljoen frank en 110 miljoen frank voor respectievelijk secundair en voor lager onderwijs.

De voorbije dagen zijn trouwens een aantal knopen doorgehakt. De grootste knelpunten die vandaag voorkomen, bijvoorbeeld inzake type 3, zullen in september van volgend jaar worden opgelost. Het is dus niet omdat we een visietekst voorbereiden dat we de knelpunten vandaag laten liggen. We proberen in de mate van het mogelijke beide sporen tegelijkertijd te bewandelen.

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik ben verbaasd dat de Vlaamse regering het sedert haar aantreden zelfs niet nodig heeft geacht om te argumenteren waarom ze de dingen niet aanpakt zoals het zou moeten. De heer Martens heeft hier daarnet ook al naar verwezen. Hoewel een dergelijk beleid nooit een kwestie van een goede of een slechte benadering is, durf ik hier te stellen dat ik, samen met vele anderen, beschaamd ben over de wijze waarop de Vlaamse regering het wetenschaps- en technologiebeleid aanpakt.

Ik wil de plenaire vergadering niet met allerlei cijfers vervelen. Het staat vast dat we geleidelijk naar het Europees gemiddelde klommen, maar dat we door het non-beleid van de Vlaamse regering en door de enorme versnippering van deze bevoegdheid om onverklaarbare redenen weer aan de staart van het peloton bengelen.

De kleine bijkomende inspanning waarin de voorliggende begroting voorziet, biedt geen compensaties voor wat de Vlaamse regering gedurende de afgelopen twee jaar had moeten doen. Zelfs de meest minimale hypothese geeft aan dat de overheidsinspanning in Vlaanderen 25 percent lager ligt dan in de ons omringende landen. Indien we hier de landen van Noord-Europa bijnemen, gaat het zelfs om een verschil van 40 percent.

Als een Vlaamse regering over 270 tot 280 miljard frank kan beschikken en als de ministers van die Vlaamse regering in alle mogelijke publicaties verklaren dat de kennismaatschappij essentieel is voor het draagvlak van onze jonge mensen, dan is het onbegrijpelijk dat die Vlaamse regering een aantal inspanningen stopzet en een aantal initiatieven afbouwt.

Vlaanderen moet het hebben van de kennisontwikkeling en van de handenarbeid. Volgens de VRWB is een inspanning van minstens 10 miljard frank noodzakelijk. Het is absoluut onverantwoord dat de Vlaamse regering dit tot 1,5 miljard frank wil beperken.

Het is voor mij zeer duidelijk dat het aantreden van liberale ministers een slechte zaak is voor een goed wetenschapsbeleid. (*Opmerkingen van de heer André Denys*)

Ik vind het zeer opvallend dat de kredieten voor onderzoek en ontwikkeling enkel zijn gedaald in de periode dat premier Verhofstadt als federaal minister bevoegd was voor het wetenschapsbeleid. Ik zie dit gevaar momenteel weer opduiken.

Al wat de Vlaamse regering over de kennismaatschappij en over het maatschappelijk belang van kennisontwikkeling heeft gezegd, zijn slechts woorden in de wind. De Vlaamse generatie doet niet wat ze voor de komende generaties zou moeten doen. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, ik merk dat leden van een bepaalde fractie hun eigen sprekers onderbreken om over een ander onderwerp te beginnen. Ik veronderstel dat het hier een nieuwe debatstrategie betreft. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Mijnheer Van Rompuy, ik heb in de commissie voor Financiën en Begroting genoeg naar u geluisterd om hier nu het woord te mogen nemen. U hebt daar minstens 26 keer hetzelfde gezegd. U bent doorgegaan tot u het zelf beu was.

Mijnheer Van den Brande, over het wetenschapsbeleid wil ik drie opmerkingen maken.

Mijn eerste opmerking betreft de bijzonder verhelderende commentaar die de rector van de KU Leuven in de recentste editie van Campuskrant op het wetenschapsbeleid heeft gegeven.

Van Mechelen

Mijn tweede opmerking betreft de middelen die voor het wetenschaps- en innovatiebeleid zijn uitgetrokken. De heer Van den Brande heeft daarnet gesteld dat deze middelen dalen. Ik kan aan de hand van de cijfergegevens aantonen dat dit manifest onjuist is. Iedereen, met inbegrip van Agoria, weet ondertussen dat deze middelen niet dalen. *(Gelach)*

Mijnheer Van den Brande, we hebben met de mensen van Agoria een interessant debat gevoerd. In feite was iedereen het erover eens dat uw PC/KD-project hier niet in thuishoort. *(Opmerkingen)*

Mijn derde opmerking betreft de inspanningen die de Vlaamse regering de voorbije twee jaar heeft geleverd. We hebben voornamelijk kuiswerk verricht. Op basis van het innovatiedecreet hebben we drie belangrijke besluiten goedgekeurd, namelijk het financieringsbesluit, het besluit over de Vlaamse innovatiesamenwerkingsverbanden en het Interface-besluit. Op basis daarvan zijn opnieuw transparante en ordentelijke financieringsstromen ontstaan voor het innovatiebeleid in Vlaanderen. We hebben zo vier verschillende KMO-programma's herleid tot één programma met een budget van 800 miljoen frank. Op het terrein is men over dit beleid wel degelijk tevreden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : De conclusie over deze begroting luidt volgens mij dat de Vlaamse regering niet doet wat ze zou moeten doen, namelijk een klimaat creëren dat deugddoend, motiverend en ontspannend is. Daardoor is er vandaag geen leerplezier, noch voor de leerlingen, noch voor de leraren of voor de directies van de scholen.

Een studie toont aan dat onze leerlingen cognitief sterk staan in verschillende domeinen, maar tegelijkertijd ook vaak tegen hun zin naar school gaan. Straks zult u trachten de TBS-regeling erdoor te krijgen, ondanks een slechts gedeeltelijke steun van de liberale vakbond en een afwijzing van de andere vakbonden. Ik ben benieuwd hoe de leerkrachten, zo niet op korte dan toch op middellange termijn, daarop zullen reageren. Ook in de scholen groeit het wantrouwen sterk, onder meer omdat de objectiveerbare verschillen niet worden gehonoreerd. Deze regering bereidt met andere woorden via het onderwijs de toekomst niet voor. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, ik ben blij dat de toon van het betoog van de heer Martens heel anders was dan bij vorige gelegenheden. Hij had het voor een stuk over de inhoud, en stelde vooral heel veel vragen, maar hij ging voor een keer niet in op de persoon. Dat was de laatste jaren zijn tactiek, maar het leverde niet al te veel resultaat op. *(Rumoer)*

Mijnheer Martens, ik pik graag in op het einde van uw uiteenzetting, met betrekking tot wat ik het gekraakel over de TBS noem. Tijdens debatten met de mensen ten velde, zelfs met een vakbond als het COV, is gebleken dat zij hoewel kritisch, zeker niet negatief staan ten opzichte van het beleid. Uw fractie bleef bij die debatten afwezig, maar dat was toen terecht. Zeker als het over het basisonderwijs gaat, vragen zij met reden naar meer middelen in de toekomst. De minister heeft dat trouwens al elk jaar als een prioriteit in haar begroting beschouwd. Maar misschien is er inderdaad nog meer nodig.

De prioriteiten en de andere elementen die in de begroting en in de beleidsbrief naar voren komen, getuigen van een continuïteit in het beleid. U hebt dat in de commissie ook beaamd, en u hebt er zonet ook op gewezen, maar u wilt meer, en in de oppositie is dat ook uw rol. Er is echter wel degelijk blijvende aandacht voor kwaliteit, met de klemtoon op het basisonderwijs.

Er is ook aandacht voor elementen die de groeiende dualiteit tegengaan, en die de democratisering bevorderen, zoals de sociale toelagen, de studietoelagen, het decreet gelijke kansen, en een aanzet tot kosteloosheid. We zullen straks leren hoe we daartoe kunnen komen en hoe we de modaliteiten kunnen vastleggen voor het realiseren van die kosteloosheid, bijvoorbeeld alvast in het basisonderwijs tijdens deze of in de volgende regeerperiode. Een ander belangrijk punt is dat alle vroegere CAO's en akkoorden onverkort worden uitgevoerd.

Over cijfergegevens kunnen we heel lang discussiëren, en alles kan ermee worden bewezen, maar er is hoe dan ook een absolute stijging met bijna 36 miljard frank of 15 percent in de voorbije drie jaar. Het aandeel in de totale begroting stijgt opnieuw en er is dus geen sprake van de dalende trend waarvoor u vorig jaar uw vrees uitte. U zei dat we afgleden, maar dat is omgebogen en we gaan opnieuw naar de 42 percent. De reële groei is 3,96 percent.

Van Baelen

Er zal inderdaad nooit voldoende geld zijn voor het onderwijs. Het is me in het TBS-verhaal opgevallen dat heroriënteren in het budget van onderwijs de wereld op zijn kop zetten is. Met het ene wordt immers het andere geraakt. Ik heb in de commissie al gezegd, en ik herhaal nu voor heel de onderwijswereld, dat het al te vaak wordt bekeken vanuit een zeer behoudsgezinde reflex.

Veranderingen doen altijd ergens een beetje pijn, maar durft men in het onderwijs wel een aantal zaken fundamenteel ter discussie stellen? We zullen immers elke keer wel iemand of iets raken in een rechtspositie of wat dan ook. Het is een open vraag die ik dienaangaande stel, want 1 miljard frank heroriënteren – los van de inhoud van de maatregel – op een totaal bedrag van afgerond 300 miljard frank, betekent dus 0,3 procent. Voor die 0,3 procent staat de onderwijswereld dus op zijn kop. Doet men dit morgen op een ander terrein met dezelfde begroting, dal zal men daar opnieuw op dezelfde wijze mee geconfronteerd worden. Dit is mijns inziens een fundamenteel probleem voor het onderwijs in zijn geheel, dus van kleuter- tot hoger onderwijs.

De visie- en discussieteksten juich ik toe. Ik verwijs naar het thans voorliggende voorontwerp van decreet gelijke kansen dat als dusdanig is gestart. Het grote voordeel hiervan is dat het middenveld – een woord dat u graag hoort – hier van nabij en uitvoerig bij betrokken kan worden. Het is dan aan de politici, in commissie bijeen, om besluiten te trekken. Ik sluit me trouwens aan bij uw oproep om het ene niet los te koppelen van het andere. We moeten de totaliteit inderdaad in haar geheel bekijken. Mijns inziens zijn de geesten trouwens nog niet rijp om te spreken over een meer geïntegreerd of een meer inclusief onderwijs. In de commissie voor Onderwijs heb ik het voorbeeld gegeven van de CLB's, met een bedrag van 4,5 miljard frank in de begroting. Indien we spreken over meer geïntegreerd of meer inclusief onderwijs, moeten we ook durven spreken over de rol en de plaats van die CLB's. Dit stort ons opnieuw in een bijzonder moeilijk verhaal.

2002 wordt een scharnierjaar. Er staan ons immers een aantal belangrijke decreten te wachten over bijvoorbeeld gelijke kansen, rechten en plichten, participatie en associaties. Daarnaast is er ook nog de belangrijke studie over de objectiveerbare verschillen, een studie die de minister heeft aanvaard en waarvan u in de commissie hebt gezegd dat daar iets mee moet worden gedaan, los van de wijze

waarop. Mijnheer Martens, u hebt in dit verband de woorden van de minister-president aangehaald, namelijk dat dit niet automatisch betekent dat de middelen voor de ene moeten verhogen ten opzichte van de andere, maar wel dat we dit in zijn totaliteit moeten durven bespreken.

Willen we daar op een objectieve manier over spreken en tegelijkertijd de hervorming van het onderwijslandschap aanpakken, dan moeten we de oproep die de minister-president tijdens de Septemberverklaring heeft gelanceerd, opnieuw op de voorgrond brengen. In november is een poging ondernomen om alle democratische fracties uit dit parlement rond de tafel te brengen om samen tot een procedure of werkafpraak te komen over hoe het debat gevoerd zou kunnen worden. Die vergadering is echter niet kunnen doorgaan. Toch formuleer ik hier nogmaals de oproep aan alle actoren – dus niet alleen aan de democratische partijen uit dit parlement, maar ook aan de vakbonden, aan de inrichtende machten en aan alle betrokkenen – om in te gaan op de vraag die de minister-president in de loop van de volgende weken of maanden zou formuleren in het kader van een initiatief dat hij samen met de minister van Onderwijs dienaangaande zou kunnen nemen. Gebeurt dit niet, dan dreigen we een kat-en-muis-spel te blijven spelen. U vraagt eerst werk te maken van de objectiveerbare verschillen. Wie van ons krijgt niet dagelijks brieven van directies uit het vrije basisonderwijs met de terechte vraag naar meer middelen? Dit benaderen zonder tegelijkertijd de toekomst van heel ons basisonderwijs voor ogen te houden en te organiseren, lijkt me ook geen goede zaak.

We moeten derhalve die uitdaging durven aangaan en ons de vraag stellen hoe we die kwaliteit kunnen garanderen en ons onderwijs kunnen organiseren. Het is pas dan dat we allemaal samen een bijzonder toekomstgericht onderwijs kunnen uitbouwen. De associaties zullen daarbij een belangrijk element vormen in het kader van het debat over de toekomstige reorganisatie en het Europese karakter van het hoger onderwijs waarbij ook de democratisering overeind en de kwaliteit gewaarborgd blijft. Ik doe tegelijkertijd de oproep om dit zeker ook voor het basisonderwijs te doen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zou het naar aanleiding van deze begroting kritisch kunnen hebben over een heleboel pijnpunten in het onderwijs. Ik denk aan de herwaardering van de leerkracht,

Librecht

van het basisonderwijs, kwaliteit van de lerarenopleiding, stages, uitstroming, ICT, levenslang leren, zorgverbreding, participatie, inclusief onderwijs, communicatie, enzovoort. Zoveel punten waarbij we in de commissie gedetailleerde en concrete vragen hebben geuit. Ik wil dat hier niet doen. Ik wil mijn toespraak in de commissie niet herkauwen. De zwakheid van deze onderwijsbegroting zit niet in de opeenstapeling van deze pijnpunten, maar in een algemeen gebrek aan visie en inhoud.

Men begroot hier – en ik gebruik begroten in de ware zin van het woord, namelijk bij schatting de waarde van iets bepalen en dat bevestigen – geen stenen, geen ijzer of staal, geen hectaren, geen bruggen of tunnels. Men begroot hier mensen, jongeren, kinderen, families. Men begroot slagen en falen, hoop en wanhoop, ratio en emotie, heden en toekomst. Juist daarom is deze begroting wellicht de moeder van alle begrotingen. Daarom is ze zo anders dan de andere begrotingen. Daarom is ze terecht zo belangrijk en omvangrijk en juist daarom heeft ze een enorme nood aan zorg en inhoudelijke visie.

Als men me vraagt wat cultuurbeleid is, dan antwoord ik daar steevast op : cultuurbeleid is het cultiveren van maatschappelijke oasen. Cultiveren in de zin van beschaven, ontwikkelen, met zorg en vlijt onderhouden. Als men me vraagt wat onderwijsbeleid is, dan antwoord ik daar hetzelfde op : onderwijsbeleid is het cultiveren van maatschappelijk oasen. Daarom heb ik het altijd spijtig gevonden dat men, om welke reden ook, die departementen heeft gesplitst. Ik besef dat de motieven verantwoord zijn, maar toch. Onderwijs en cultuur horen onafscheidelijk samen, bevruchten elkaar, leven aanvullend samen, zijn eeneiig verbonden in het wezen van mens en maatschappij. Daarom is de ontoereikendheid van dit totaalbeeld de grote oorzaak van het onevenwicht in deze begroting.

In een goed functionerende samenleving, in een goed functionerende politiek bestaat maar een enkele oerterm, een enkel ultiem streefdoel, en dat is evenwicht. Evenwicht als een totale overeenstemming, zodat geen van de afzonderlijke elementen zich te fel kunnen doen gelden.

Als we dit beeld en de zorg om dit evenwicht verder uitbouwen en toepassen op het onderwijs, komen we tot een heel ander begrip van de school. Ik heb van de collega's van CD&V de term leefschoon geleerd. Ik kan daar inkomen, maar ik wil het uitbreiden tot levensschool, totaalschool, de

school waarin vorming, cultuur, maatschappijvorming, maatschappijbeleving en maatschappelijke dienstbaarheid evenwaardige ingrediënten zijn.

Als we dit beeld en de zorg om dit evenwicht verder uitbouwen, komen we tot een heel andere vorm van helpen, van steunen, leiden, cultiveren, onderwijzen en begroten. Zo komen we tot het begroten van een schoolbeeld waarin het totale kind en de totale adolescent wordt gevormd, maar niet de deelbreuk of een soort menselijke körperweltfiguur. Het gaat niet over de ingenieur en over de dromer, maar wel over de ingenieur die dromer kan zijn en over de dromer die ingenieur kan zijn. Ik heb me een lijfspreuk eigen gemaakt van een van mijn lievelingsauteurs, Miguel Angel Asturias. Hij schrijft dat er tientallen vormen van verstand zijn, en die corresponderen met evenveel vormen van geluk. In het onderwijsbeleid veronachtzamen we dat te veel.

We komen tot het doorbreken van de negatieve cognitie en emotie die de gehele maatschappij, dit parlement inclusief, beheersen. We komen tot het begroten van een schoolbeeld waarin iedere pion zijn geëigende plaats heeft en waarin de leerkracht gewoon les kan geven, want dat is een alom gehoorde smeekbede. We komen tot een schoolbeeld waarin we met een visie kunnen begroten en waarin we kennisoverdracht kunnen begroten, net als cultuur-educatie, orde en tucht, verantwoordelijkheidszin, respect, zorgverbreding en zorgbesteding, echte participatie, aangepaste leraren- en leerlingenzorg in plaats van bureaucratische en eerder papieren constructies, levenslang leren, een efficiënte niet-overlappende ICT-omkadering in plaats van grijze schermen, het eigen verantwoord en pedagogisch project en de brede maatschappelijke dimensie.

Vooraf over het ontbreken van dit maatschappelijk schoolbeeld moeten we ernstig nadenken. Het verklaart het onevenwicht in deze begroting. Het is een onevenwicht dat helemaal niet gewild is, dat weet ik. Veel zaken van goede wil zijn zichtbaar, maar het evenwicht kan enkel worden bereikt als de berg aan initiatieven en noden wordt gestructureerd vanuit de praktijk en de brede onderwijsvisie.

Mevrouw de minister, ik ben me er terdege van bewust dat achter de façade van cijfers een hele wereld van onvermogen schuilgaat. De tijd van de miraculeuze vermenigvuldiging van de broden uit de bijbel is voorbij, maar toch probeert de regering dit verhaaltje op diverse plaatsen te actualiseren. Ik ben me er terdege van bewust dat men met de beste bedoelingen de verkeerde klemtonen kan

Librecht

leggen, dat men de maatschappelijke ontwikkelingen niet in één legislatuur in beeld kan brengen en dat regeren in de totale betekenis van 'alle mogelijkheden in hun beweging stuwen en sturen' niet zo eenvoudig is. Ik ben me van dit alles terdege bewust, maar ik vind in deze begroting weinig aanzet tot verbetering en dat betreurt ik. We kunnen, omwille van het onevenwicht, het tekort aan maatschappelijke visie, de onvoldragenheid tegenover hedendaagse uitdagingen en onze concrete kritiek op diverse afzonderlijke punten die ik in mijn inleiding heb opgesomd, deze begroting niet goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, collega's, een jaar geleden hadden we bedenkingen bij de cijfers. We stelden immers vast dat het aandeel van het onderwijs in de totale Vlaamse begroting erop achteruit was gegaan. Het aandeel zakte van 42,7 percent in 1999 tot 42,2 percent in 2000 en tot 41,1 percent in 2001.

Vandaag stellen we met tevredenheid vast dat meer dan 42,4 percent van de totale begroting wordt besteed aan onderwijs en vorming. We zijn er ons wel van bewust dat niet-onbelangrijke bedragen uit andere departementen het onderwijsbudget verhogen, maar tegelijkertijd verdween ongeveer anderhalf miljard frank voor het leerlingenvervoer uit de onderwijspot : dat gaat naar De Lijn.

Collega's, 290 miljard frank op een totaal van meer dan 680 miljard frank is een hoop geld. Dat betekent iets. Ondanks de beweringen van de oppositie betekent dit dat onderwijs voor deze regering een prioriteit is en blijft, en dat verheugt ons.

Ondanks het feit dat de minister de nodige rust had beloofd, is het niet rustig geworden. Onder andere de nakende hervorming van het hoger onderwijs in het kader van de Sorbonne- en Bolognaverklaring, met andere woorden de invoering van een bachelor- en master-structuur, de in de steigers staande associaties van hogescholen en universiteiten, het opstarten van de vervangingspool op het niveau van het basis- en secundair onderwijs, de onderhandelingen over CAO VI, de discussies over de TBS en de resultaten van de studie over de objectieerbare verschillen hebben het onderwijs telkens opnieuw in de actualiteit gebracht en voor opschudding gezorgd.

Mevrouw de minister, het was dus niet zo rustig als u en wij hadden gewild, zeker niet op het vlak van de personeelsproblematiek en de verhouding met de representatieve vakbonden. Mijn mening is de volgende : wat gisteren en vandaag niet goed is, kan morgen en overmorgen enkel verbeteren.

Alhoewel we ervan overtuigd zijn dat onderwijs in de belangstelling moet blijven, bedoelen we daar niet mee dat het uitsluitend of in hoofdzaak om personeelszaken moet gaan. Als de sp-a-fractie onderwijs in de actualiteit en onder de aandacht wil houden, dan is dat omdat onze eerste en voornaamste zorg uitgaat naar de leerlingen en studenten, in het bijzonder naar die jongeren die vandaag nog altijd in onvoldoende mate voordeel halen uit ons onderwijs. Wetenschappelijk onderbouwd en dus betrouwbaar onderzoek van bijvoorbeeld de heren Nicaise en Mahieu heeft aangetoond dat er ondanks onze niet geringe inspanningen op dat vlak nog een hele lange weg af te leggen valt.

Dat in het onderwijsbudget het grootste deel gaat naar wedden en lonen, is algemeen bekend. De vergrijzing van ons leerkrachtenkorps houdt ook in dat heel wat personeelsleden aan hun zogenaamde maximumwedde zitten. De intrede van jongeren in het leerkrachtenkorps zal spijtig genoeg geen gunstige budgettaire gevolgen met zich brengen. De toekomstige automatische stijging van het onderwijsbudget, ingevolge baremieke loonsverhogingen, zal dus niet betekenen dat er meer wordt gedaan voor de leerlingen.

Het is toch onze bedoeling om alle kinderen maximale kansen te geven. De sp-a-fractie staat hierin niet alleen. Daarom pleiten we voor een verder doorgedreven en versterkt beleid van gelijke kansen in het onderwijs.

De minister heeft trouwens positief gereageerd op een aantal bedenkingen die wij vorig jaar maakten over onderwijsvoorrang en zorgverbreiding. Wij zeiden toen dat het wenselijk was om kansarmoedecriteria in te voeren opdat het beleid de aandacht en middelen selectiever zou richten naar die leerlingen die er het meest behoefte aan hebben. Met het ontwerp van decreet inzake gelijke kansen dat we onlangs mochten inkijken, wordt in de gewenste richting gewerkt.

Als we onderwijs als een democratisch recht zien voor iedereen – en dat doen we toch allemaal -, dan wordt hiermee uiteraard meer bedoeld dan het recht om in een school of klas naar keuze te zitten. Dan gaat het erom dat ongelijkheden als gevolg van sociale en etnische afkomst zoveel mogelijk

Suykens

moeten zijn weggewerkt tegen het verlaten van de basisschool. Dit impliceert positieve discriminatie voor kinderen uit de sociaal zwakkere milieus, dit betekent een extra investering in deze jongeren.

De zorgverbreding en het onderwijsvoorrangsbeleid zijn daar prachtige voorbeelden van. Mevrouw de minister, wij appreciëren ten volle de inzet van nog meer middelen. De 3,1 miljard frank voor 2002 zijn inderdaad een pak geld. Wij willen, in naam van de kinderen die het echt nodig hebben, niet ondankbaar of inhuldig zijn. In dergelijke voorzieningen zou echter een veelvoud van de huidige middelen moeten worden geïnvesteerd om de beoogde effecten werkelijk te bereiken. Het onderzoek van de heer Nicaise toont dat trouwens ten volle aan.

Uit de recente bekendmaking van de resultaten van het 'Programme for International Student Assessment', het PISA 2000 project, komen de Vlaamse 15-jarigen goed uit de verf. Laat ons echter niet euforisch doen. We hebben uit dezelfde studie ook geleerd dat onze allochtone jongeren veel minder goed scoren dan algemeen mag worden verwacht. Meer zelfs, ze liggen veel meer achterop bij de autochtone leerlingen dan hun leeftijdgenoten in de andere OESO-landen. Er is dus toch nog werk aan de onderwijswinkel.

Onze interesse en belangstelling voor de sociaal zwakkeren binnen het onderwijs betekent geenszins dat we geen oog hebben voor de andere leerlingen. Zonder vooruit te willen lopen op de bespreking van het gelijkemansdecreet, willen we nu toch al stellen dat we van oordeel zijn dat alle leerlingen met leerproblemen een afdwingbaar recht moeten krijgen op kosteloze leerhulp. Terwijl leerbedreigde kinderen nood hebben aan een structurele en preventieve aanpak, vereisen kinderen met inherente leerproblemen een individuele en remediërende aanpak – waarvoor de 'gewone' onderwijzer onvoldoende tijd heeft – ondanks de talrijke inspanningen voor intern of binnenklas gedifferentieerd leren. Ook de klastitularis is hier onvoldoende voor opgeleid. Dat de lerarenopleiding in het algemeen moet worden aangepast en dat het volgen van een specifieke opleiding tot taakleerkracht of interne zorgbegeleider in het bijzonder moet worden gestimuleerd, lijkt ons evident. We zijn ervan overtuigd dat u daar ook op het gepaste moment oog voor zult hebben.

Misschien vinden sommigen dat we teveel nadruk leggen op het thema 'gelijke kansen'. Ik moet hen

echter tegenspreken. We komen tot de spijtige vaststelling dat kinderen uit sociaal-economisch kwetsbare gezinnen vaker in het buitengewoon onderwijs terechtkomen. Hun doorverwijzing naar dit type onderwijs is nog te vaak een gevolg van een gebrek aan preventief en tijdig ingrijpen bij de aanvang van de schoolcarrière. Hier moeten de vernieuwde CLB's en de schoolteams gepaster optreden.

Dat op het niveau van het secundair onderwijs een degelijke observatie en oriëntering noodzakelijk zijn met het oog op een vlotte schoolloopbaan, is voor iedereen duidelijk. Samen met de herwaarding van het TSO en BSO moeten een aantal andere maatregelen ervoor zorgen dat meer scholieren een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs halen. Het kan niet langer dat een op vijf jongeren zonder enige kwalificatie op 18 of 19-jarige leeftijd het onderwijs verlaat.

Niettegenstaande de verhoogde inspanningen door de Vlaamse overheid blijft er toch een financiële drempel die sommige jongens of meisjes belet om verder te studeren. De verplichting om ouders bij de inschrijving in een school te informeren over de studiekosten, zal een aantal scholen er hopelijk van weerhouden om buitensporige bedragen te vragen. We blijven vragende partij om de kosten in het secundair onderwijs drastisch te beperken. Wat ons vooral dwarszit omdat het bijna aan het absurde grenst, is dat de kostprijs van een opleiding oploopt naargelang men van ASO, over TSO naar BSO overstapt.

Zolang een volledige kosteloosheid van het basisonderwijs niet kan worden gegarandeerd, blijven we vragende partij om in het basisonderwijs te starten met een vorm van studietoelage voor gezinnen die het financieel moeilijk hebben.

Het onderwijs en zijn problemen zijn erg ingewikkeld. Ze zijn vaak een gevolg van de structuren, die zelf een gevolg zijn van het verleden. Alle noden oplossen is een onmogelijke opdracht binnen het bestek van één begroting, zelfs binnen een meerjarenbegroting. We hebben ons beperkt tot een aantal opmerkingen en verwachtingen.

Mevrouw de minister, we zijn ons ervan bewust dat de rekening zal oplopen als we al die verwachtingen willen inlossen. We hebben goede hoop dat u het voortouw zult nemen om onderwijs als de prioriteit van de Vlaamse regering te houden. De sp.a-fractie zal de onderwijsbegroting dan ook goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Dan gaan we nu over tot de bespreking van de begroting inzake economie, landbouw, werkgelegenheid, toerisme en buitenlandse en Europese aangelegenheden.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Ik zou willen opmerken dat de minister van Economie, de heer Gabriels, niet aanwezig is.

De voorzitter : Hij is niet verplicht aanwezig te zijn. De regeringsbanken zijn voldoende gevuld.

De heer Eric Van Rompuy : Ik betwist de kwaliteiten van de aanwezige ministers niet, maar minister Gabriels is toch wel van een andere orde. Hij is immers verantwoordelijk voor zijn beleid en heeft heel wat verwachtingen gecreëerd in verband met deze begroting.

De voorzitter : Ik kan aannemen dat u hem graag zou ondervragen over enkele uitspraken, maar het is aan de regering te bepalen wie er komt.

De heer Eric Van Rompuy : Dat is spijtig.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, bedrijfsleiders en Vlaamse KMO's buizen de regering. Deze bewering zien wij de jongste weken vaak als kop verschijnen in de Vlaamse pers, zelfs in de kwaliteitspers. Het heeft even geduurd tot we die koppen duidelijk op het voorplan zagen komen, maar het is duidelijk dat na twee jaar onder het huidige beleid eindelijk aan de oppervlakte komt wat wij hier al vroeger hebben gezegd, namelijk dat deze regering eigenlijk geen project heeft voor het sociaal-economische beleid. Ik vraag me af of ze voor andere beleidsdomeinen een project heeft, maar dat is nu niet aan de orde.

De auteur van de beleidsbrief Economie is niet aanwezig. In die beleidsbrief komt hij niet verder dan evaluaties en intenties. We merken echter weinig van concrete initiatieven. De wisseling van portefeuille tussen minister Van Mechelen en minister Gabriels heeft daar zeker een rol bij gespeeld. Toch hadden we gedacht dat een overdracht van portefeuille tussen geloofsgenoten vlotter zou verlopen. Wij hadden in elk geval grote verwachtingen. Onze fractievoorzitter heeft dat al gezegd.

Ik wil enkele zaken vermelden die ondernemend Vlaanderen verwachtte bij het begin van deze legislatuur. Ten eerste werd verwacht dat de Vlaamse overheid een betrouwbare partner zou zijn die staat voor stabiliteit en rechtszekerheid. Ten tweede werd verwacht dat ze zou werken aan de afbouw van de administratieve rompslomp. Ten derde werd verwacht dat de overheid oog zou hebben voor de lastenverlaging.

De overheid als betrouwbare partner is een heikel punt. Als er vandaag ongenoegen leeft bij ondernemend Vlaanderen is dat omdat deze regering niet doet wat ze zegt als het gaat om economisch beleid. Een duidelijke en transparante expansiesteunregeling is er nog steeds niet. Sinds 1999 is er geen nieuwe regeling gekomen. Toch werd die aangekondigd bij het begin van deze legislatuur. De intenties die we in dat verband vernemen, zijn niet bemoedigend. Er wordt gesproken over een wedstrijdformule op basis van een zeer beperkt budget. Dat betekent dat een aantal bedrijven die aan de criteria beantwoorden, niet zeker zijn dat ze steun zullen krijgen. Dat ondergraaft de rechtszekerheid.

Ik weet dat deze regering en vooral de VLD de intentie heeft om een zichzelf vervullende voorspelling waar te maken. Ze werkt met een beperkt budget en ze talmt zolang tot de regeling zichzelf buiten werking stelt. Nochtans weten wij dat de expansiesteun belangrijk is. Het heeft me verrast dat dat met zoveel woorden wordt gezegd in de beleidsbrief Economie. Het lijkt bijna op een passage uit een CD&V-pamflet, zo positief heeft men zich hier opgesteld. Er wordt geschreven dat in driekwart van de onderzochte gevallen de subsidie doorslaggevend was voor of een belangrijke rol speelde bij bedrijfsinvesteringen. Wij zouden het niet beter kunnen zeggen. Er wordt echter geen conclusie uit getrokken. Men weigert met een transparante en aangepaste regelgeving naar buiten te komen.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Schuermans, ik zal u geruststellen. In tegenstelling tot vroeger heeft deze Vlaamse regering zich laten leiden door de nieuwe Europese kaderrichtlijn met betrekking tot de economische expansiesteun. Op 26 april 2001 is de meertewerkstellingssteun opgeschort. Op de laatste ministerraad van juli 2001 is er een nieuw kaderdecreet goedgekeurd. De Raad van State moet daarover advies geven. Het moet ook worden aangemeld aan Europa. Ik hoop dat we nu geen jaar moeten onderhandelen met Euro-

Van Mechelen

pa. Dat was bijvoorbeeld wel het geval toen het over het financieringsbesluit ging. Dit kan u echter moeilijk aan de Vlaamse regering verwijten. In het verleden werd systematisch geweigerd de nieuwe maatregelen voor te leggen aan Europa, ondanks de herhaalde vragen hieromtrent door de administratie.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Het is symptomatisch dat de gewezen minister voor Economie mij antwoordt. Hetgeen nu voorligt, vormt een waslijst aan criteria. Het is dan nog de vraag welke criteria in aanmerking zullen worden genomen. Misschien worden er nog andere aan toegevoegd. Als een vorm van administratieve vereenvoudiging kan dit tellen !

De wedstrijdformule heeft bijna tragikomische gevolgen. Een investering moet worden gebaseerd op een wedstrijdformule, waarbij de afloop niet bekend is, ook niet als er wordt voldaan aan de vooropgestelde criteria. Mijnheer de minister, uw opvolger, minister Gabriels, zal in Vlaanderen kunnen rondgaan en zaken in het vooruitzicht stellen, die achteraf niet kunnen worden hard gemaakt. Er is immers geen budget meer voor.

De OESO heeft berekend dat tijdens deze zittingsperiode de gehele belastingdruk in ons land is gestegen tot 46 percent. We halen hiermee net geen medaille. Het zijn Zweden, Denemarken en Finland die met de eer gaan lopen. We zetten echter stappen vooruit. Dit staat echter haaks op het discours dat we deze morgen hebben gehoord uit de mond van minister-president Dewael.

Als er op het federaal niveau aanzetten worden gegeven om de tarieven inzake de vennootschapsbelasting aan te pakken, dan moet Vlaanderen de rekening betalen. U hebt aanvaard dat de aftrek van gewestelijke milieuheffingen niet meer in aanmerking wordt genomen. U neemt van de federale collega's aan dat de voor de KMO's zo belangrijke degressieve investeringsaftrek niet meer mogelijk is. Indien dan het hele plaatje wordt bekeken, is het normaal dat de KMO's opteren voor de bestaande reglementering. De nieuwe regeling kost meer dan wat voorheen voorlag.

De vrijmaking van de energiemarkt is zeer belangrijk voor Vlaanderen. Er is echter nog geen Vlaamse regulator. De vrijmaking blijft dode letter. De

KMO's en de grote bedrijven betalen meer voor energie dan voorheen het geval was.

Als laatste punt wil ik het hebben over de administratieve rompslomp. In de regeringsverklaring stond een ambitieuze doelstelling. Er zou worden gestreefd naar een vermindering met 25 percent van formulieren en papieren. Enquêtes geven aan dat de bedrijven vinden dat er een toename is van de regelgeving en de administratieve rompslomp. Ze zijn het met ons eens dat deze regering inzake het economisch beleid gebuisd is. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, Vlaanderen is geen eiland. Deze waarheid is recent nogmaals duidelijk geworden via de gevolgen voor Vlaanderen van de internationale groeivertraging. De Verenigde Staten en Japan zitten in een recessie. Europa doet het iets beter, maar ook hier verwacht het IMF voor 2001 een groei van amper 1,7 percent. Verre van schitterend dus. De groeivertraging is zeer uitgesproken op het vlak van de handel. Terwijl het handelsvolume wereldwijd in 2000 nog groeide met 12,4 percent zal deze groei voor 2001 terugzakken tot amper 1,3 percent.

Het zou dan ook een mirakel zijn, mocht de Vlaamse economie hier niet de gevolgen van ondervinden. Uiteraard volgt de Vlaamse economie de internationale conjunctuur. In 2000 bedroeg de groei wereldwijd 4,7 percent. Voor Europa was dat 3,4 percent en voor Vlaanderen 4,4 percent. In 2001 zal de groei minder dan de helft daarvan bedragen.

De internationale instellingen zijn niet optimistisch voor 2002. Een fundamenteel herstel van de wereld-economie ligt volgens Morgan Stanley en het IMF niet meteen in het verschiet, en moet wellicht niet worden verwacht voor het midden van volgend jaar. Het ziet er dan ook naar uit dat we van volgend jaar geen al te grote verwachtingen moeten hebben.

Dat betekent uiteraard niet dat we bij de pakken moeten blijven zitten. De groeivertraging heeft immers belangrijke gevolgen, zoals een toenemende werkloosheid, een toenemend aantal faillissementen – alhoewel het nog te vroeg is om echt van een trendbreuk te kunnen spreken –, en vooral een dalend aantal oprichtingen van nieuwe bedrijven. We moeten daarop voorbereid zijn en maatregelen treffen om de effecten hiervan op te vangen.

De Cock

Vanuit structureel economisch oogpunt is vooral het afnemend aantal oprichtingen van nieuwe bedrijven zorgwekkend : Vlaanderen scoort sowieso niet goed op dit vlak. De dalende trend wordt wellicht mee veroorzaakt door de toenemende kredietschaarste, met name voor KMO's, maar wijst er ook op dat er nog steeds een tekort aan ondernemerschap heerst in Vlaanderen, niettegenstaande alle initiatieven. Het wegwerken van dit tekort aan geld en ondernemerschap zal hoe dan ook een prioriteit moeten zijn in de volgende jaren.

De Vlaamse regering heeft gekozen voor een fundamentele hervorming van het economisch beleid en de instrumenten en middelen die hiervoor worden ingezet. Daarbij ligt de nadruk duidelijk niet op het in het wilde weg verhogen van de middelen, maar op een hervorming van de structuren, zodat de middelen efficiënter en doeltreffender kunnen worden ingezet. Dat lijkt mij de paarse draad te zijn doorheen de verschillende beleidsbrieven over het economisch beleid voor het volgend jaar, in de eerste plaats natuurlijk de beleidsbrief over economie, maar ook de beleidsbrieven omtrent het economisch overheidsinstrumentarium en innovatie.

Een goed voorbeeld is het aanmoedigen van vorming via de invoering van de zogenaamde opleidingscheques. De opleidingscheques zijn een vraaggericht systeem. Dat betekent dat zowel KMO's als grote ondernemingen volgens hun eigen behoeften gebruik kunnen maken van het systeem. Via de certificering van de vormingsaanbieders wordt bovendien de kwaliteit gewaarborgd. Door de verhoging van het steunplafond is het instrument gericht op die ondernemingen die het werkelijk nodig hebben, namelijk de KMO's.

De cheques komen in de plaats van Vlamivorm, dat er niet in is geslaagd zijn doel te bereiken, met name vorming stimuleren in kleine ondernemingen. Hoewel de kleine ondernemingen de grootste groep aanvragers waren, kregen zij maar een heel klein deel van de middelen. De regering kiest nu voor een systeem waarbij de middelen doelgericht kunnen worden ingezet. Naar de mening van de VLD-fractie kan het systeem van de vormingscheques een belangrijk nieuw middel zijn om vorming en levenslang leren te bevorderen. Het echte debat hierover zal uiteraard nog plaats moeten vinden, maar de minister heeft alvast onze steun.

Dat geldt ook voor zijn initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap. Er is een heel instrumentarium uitgewerkt : het waarborgfonds, onder-

nemerschap in de scholen, de administratieve vereenvoudiging, het Huis van de Onderneming, en het VIZO-netwerk. Ondanks al deze instrumenten vertoont het aantal oprichtingen van nieuwe ondernemingen in Vlaanderen niet de gewenste trend. De Vlaming vindt onvoldoende zijn weg naar het zelfstandig ondernemerschap, al moet erbij worden gezegd dat debacles zoals dat van Lernout & Hauspie niet bepaald inspirerend werken. Een aantal instrumenten zijn aan heroriëntering toe. We denken daarbij aan het VIZO en aan het waarborgfonds en de daaraan gekoppelde waarborgregelingen.

Voor vele ondernemingen – en dan met name voor starters en kleine groeiende ondernemingen – is geldgebrek een belangrijke handicap. Voor starters is het moeilijk om aan goedkoop krediet en aan risicokapitaal te raken, hoewel van dat laatste in principe voldoende voorhanden is. Starters en KMO's bevinden zich in een vicieuze cirkel. Door een gebrek aan risicokapitaal hebben veel KMO's een tekort aan eigen vermogen, wat het op zijn beurt moeilijker maakt om aan kredieten te raken.

Over het algemeen faalt de overheid tot nu toe op dit vlak. De door het Waarborgfonds gewaarborgde kredietverlening is goed voor 0,5 percent van de markt, wat risicokapitaal betreft gaat het om amper 2 percent. Bovendien werkt het waarborgfonds langzaam en bureaucratisch. Desondanks moet het perfect mogelijk zijn een groter marktaandeel te behalen, zoals in Nederland. Er moeten dus alternatieven worden bedacht die eenvoudiger, minder veeleisend en minder bureaucratisch zijn. Dergelijke initiatieven zouden ook fiscaal moeten worden ondersteund.

Het VIZO vervult momenteel een grote verscheidenheid aan functies. De VLD pleit ervoor dat het VIZO zich met haar kerntaken, namelijk de middenstandsvorming, zou bezighouden. In dit kader is het bovendien van belang dat de minister werk maakt van de organisatie van de aangekondigde Huizen van de Onderneming, zodat tenminste het bedrijfsadvies van het VIZO met de diensten inzake bedrijfsadvies van de GOM's en de Regionale Preventiecellen kan worden geïntegreerd. Belangrijk is eveneens dat het opleidingsaanbod van het VIZO aan de eisen van de huidige tijd en van de netwerkeconomie wordt aangepast. De minister heeft immers van de uitbouw van deze netwerkeconomie een prioriteit gemaakt.

Naast het economisch beleid beschikt de Vlaamse regering nog over een aantal instellingen die ge-

De Cock

groepeerd worden onder de noemer 'economisch overheidsinitiatief'.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : U hebt uw economisch hoofdstuk afgesloten. Deze morgen heeft de heer Denys een nieuwe lastenverlaging voor de bedrijven in het vooruitzicht gesteld. Als grootste fractie in dit parlement hebt u de afcentiemen aangekondigd. U weet intussen dat u daar niet voor bevoegd bent.

U hebt eveneens tijdens de Septemberverklaring afgekondigd dat de bedrijfsbelasting van de gemeente voor tewerkstelling en drijfkracht moest verdwijnen. U zou de nodige middelen zoeken om die op te vangen. Dat is een van de beloften die aan de bedrijven zijn gedaan. Ik hoor u deze belofte niet meer in uw prioriteitenlijstje vernoemen.

De heer Denys heeft dit deze morgen als een groot punt van de VLD aangekondigd. Kan deze gedane belofte worden ingelost ? Vormt het nog steeds een prioriteit, zoals de heer Denys vanmorgen stelde ?

De heer Frans De Cock : De minister moet hier in de eerste plaats zijn visie op geven.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Ik heb reeds, uiteraard namens de regering, in de commissie gezegd dat het mijn intentie is in de loop van januari maatregelen voor te stellen, die gedeeltelijk expansiesteun en gedeeltelijk een lineaire verlaging beogen. Wij zoeken het beste instrument. Wij overwegen een drietal mogelijkheden en kiezen daaruit het beste instrument dat iedereen in een positieve zin raakt. Wij beogen met deze maatregelen een verlaging van de lasten en de druk. Ze zullen in de loop van de maand januari concreet worden voorgesteld.

De heer Luc Van den Brande : Welke weg bewandelt u ? Een korte of een lange ? U zegt dat er een drietal mogelijkheden zijn.

Minister Jaak Gabriels : Sommige collega's die vroeger in de regering zaten, hebben een skipiste in hun gemeente laten bouwen, dat is nochtans een korte weg. Ik wil een iets langere. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : De Vlaamse regering beschikt nog over een aantal instellingen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De heer Van Rompuy spreekt van een ontgoochelend antwoord. Ik heb iets anders van minister Gabriels begrepen. Hij zegt dat hij verschillende mogelijkheden bekijkt. Ik heb begrepen dat op het vlak van de lineaire lastenverlaging toch een inspanning voor het bedrijfsleven zou worden geleverd. Wij vragen geen vijf maatregelen, maar een doeltreffende maatregel die ons toelaat de lastenverlaging voor het bedrijfsleven als instrument en wapen tegen de economische terugval te gebruiken.

De heer Frans De Cock : De Vlaamse regering beschikt inderdaad over een aantal instellingen die we onder de noemer economisch overheidsinitiatief kunnen groeperen. Het kader waarbinnen dit initiatief moet worden gesitueerd werd reeds in het regeerakkoord vastgelegd. Ik zou dit kader, dat uit vier punten bestaat, nog even in herinnering willen brengen. Ten eerste : de overheid is bevoegd voor de normering en de controle. Ten tweede : de brede markt moet een kans krijgen. Dat betekent dat overheidsbedrijven, waar mogelijk via een geleidelijke beursgang, zo worden geprivatiseerd dat ongewenste overnames kunnen worden voorkomen. Ten derde : de overheid kan beslissen op specifieke terreinen een sturingsmogelijkheid te behouden, zonder dat dit evenwel betekent dat daar altijd een meerderheidsparticipatie voor nodig is. Ten vierde : de overheid moet taken kunnen opnemen in domeinen waar de markt faalt.

Gelet op dit kader is het duidelijk dat de hernieuwde Participatiemaatschappij Vlaanderen voor een deel de rol kan overnemen die de GIMV vroeger speelde. Toch zal de PMV deze rol anders moeten invullen. De tijd van de klassieke bedrijfsparticipaties vanwege de overheid is waarschijnlijk voorbij. De bedoeling moet zijn dat de PMV meehelpt bij het verwezenlijken van duidelijk omschreven doelstellingen die een meerwaarde betekenen voor de Vlaamse economie. Klassieke bedrijfsparticipaties horen daar niet bij. Een andere belangrijke nieuwe taak voor de PMV is het opzetten van PPS in diverse beleidsdomeinen.

Door de contouren geschetst in het regeerakkoord, waarbinnen de verdere privatisering van de GIMV moet plaatsvinden, is enkel een verdere beursgang mogelijk. Men moet echter hoe dan ook wachten

De Cock

op een verbetering van het beursklimaat. Dat is jammer, want als gevolg hiervan blijft de GIMV ook kampen met een beperkte liquiditeit, wat ook de onderwaardering van de maatschappij verklaart. Tegelijk kan misschien in deze periode werk worden gemaakt van een naamsverandering. De naam GIMV is immers niet meer aangepast aan de huidige situatie. Ten slotte staat de VLD achter het vereffeningsscenario van Gimvindus, dat nu verder moet worden geïmplementeerd.

Wat de vorige jaren nog een hype was, wordt tegenwoordig een beetje meewarig bekeken. Ik heb het over de nieuwe economie. Beide houdingen waren uiteraard overdreven en dus verkeerd. Ooit werd wel eens beweerd dat de investeringen in ICT het mogelijk zouden maken om conjunctuurschommelingen te vermijden. De recente evolutie toont iets anders aan. Desondanks moet de nieuwe economie niet worden afgeschreven. Ondanks de groeivertraging groeit de consensus dat het dankzij ICT mogelijk moet zijn de groei van de economie op structurele wijze te verbeteren. Zo valt het op dat ook in 2001 de investeringen in ICT-diensten met meer dan 7 procent zullen toenemen. Dat is een hele prestatie in de huidige economische conjunctuur.

Innovatie blijft dan ook van levensbelang. De vernieuwing van de economie, met name via ICT, maar ook via andere technologieën, dient verder te worden aangemoedigd. Dat gebeurt dan ook : de middelen voor wetenschapsbeleid en technologisch innovatiebeleid stijgen met meer dan 2 miljard frank, zoals daarnet reeds werd aangehaald. Specifiek voor onderzoek en ontwikkeling wordt voor meer dan 1,5 miljard frank aan extra middelen uitgetrokken. Bovendien wordt verder gewerkt aan een structurele verbetering van het beleid. Het technologisch basisonderzoek wordt verder uitgebouwd. De werking van de verschillende onderzoeksinstellingen wordt verbeterd. Zodoende kan Vlaanderen mee aan de top blijven op het vlak van sectoren als biotechnologie en micro-elektronica. Via het nieuwe programma 'Generisch Basisonderzoek aan de universiteiten' wordt het basisonderzoek in de universiteiten opnieuw versterkt.

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Ik hoor de heer De Cock met veel overtuiging zeggen dat er grote inspanningen worden gedaan op het vlak van onderzoek en ontwikkeling. Ik zie dat ik me voor mijn

vraag tot minister Van Mechelen moet wenden. Mijnheer de minister, u bent een van de zeven ministers die belast zijn met delen van het onderzoeks- en technologiebeleid. Dat is precies de moeilijkheid : wie is voor wat bevoegd ?

Nu er wordt gesproken over de wetenschappelijke en andere instellingen, wil ik een vraag stellen. Het beheerscontract van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie had vernieuwd moeten zijn tegen het einde van vorig jaar, dus van 2000. Nu is het 20 december 2001. Uit de evaluatie blijkt nochtans dat dit instituut heel goed presteert. We hebben er grote inspanningen voor gedaan, zoals we dat trouwens hebben gedaan voor het geheel van het onderzoeks- en wetenschapsbeleid. Mijnheer De Cock, in tegenstelling tot wat u hier zegt komt er geen 2 miljard frank bij, maar wordt er voor 10 miljard frank te weinig gedaan. Dat wil ik nogmaals onderstrepen. Ik had graag geweten hoe ver het staat met het VIB. Denkt u dat u op die manier de impulsen geeft die nodig zijn om onderzoeksgroepen aan te trekken en te motiveren ? In het heel belangrijke deelveld van onderzoek en ontwikkeling geeft u ze de boodschap : wacht maar even, we zullen wel zien op het gepaste moment.

Mijnheer de minister, inzake het innovatiebeleid moest u trouwens het decreet uitvoeren. Het heeft lang genoeg geduurd vooraleer u tot besluiten kwam. Mijn punctuele vraag is de volgende. Hoe staat het nu eigenlijk met het VIB, één jaar nadat er een nieuwe beheersovereenkomst tot stand had moeten komen ?

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van den Brande, de beheersovereenkomst van de VITO is een mooi precedent. Toen ik aantrad als minister bevoegd voor Innovatie, lag dat er gewoon te liggen zonder dat er een akkoord kwam over de verlenging.

Wat het VIB betreft, is er een doorlichting geweest door internationale experts. Men is tot een aantal conclusies gekomen. Een van die conclusies was dat het systeem met twee afvallers geen goed systeem is en dat men daarvan moet terugkomen. Het zal dan ook worden bijgestuurd.

We bevinden ons momenteel in de laatste rechte lijn. U weet dat er nog één opmerking is van een universitaire instelling met betrekking tot de enveloppen. Er is zeer uitvoerig geprobeerd om tot een soort consensusmodel te komen tussen enerzijds de administratie en anderzijds de universiteit in kwestie en het VIB. Dit zal waarschijnlijk niet lukken. Dat betekent dat de minister begin januari de

Van Mechelen

knoop zal doorhakken. Het VIB zal dus vanaf begin januari over een nieuwe beheersovereenkomst beschikken, zoals trouwens ook budgettair met hen is besproken.

De heer Luc Van den Brande : Dat is dus wat al 13 maanden in het vooruitzicht wordt gesteld. Ik neem er akte van dat u er niet in slaagt om tot akkoorden te komen.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van den Brande, de evaluatie van zo'n onderzoeksinstelling, die nu voor de eerste keer gebeurt, is inderdaad een belangrijke evaluatie, zeker in de discipline van de life sciences. We hebben daar onze tijd voor genomen. Een van de grote redenen voor de vertraging was het gebruik van een aantal modellen door het VIB zelf. Dat is bijgestuurd door internationale experts. Ik denk dat we naar een mooie nieuwe beheersovereenkomst gaan, die voldoende rechtszekerheid biedt om er de volgende vijf jaar volop voor te gaan.

De heer Luc Van den Brande : De dingen moeten uiteraard grondig worden bekeken. Het woord 'evaluatie' is voor deze regering echter een bestendig alibi om niet te doen wat er eigenlijk moet worden gedaan.

De heer Frans De Cock : Het basisonderzoek in de universiteiten wordt opnieuw versterkt, wat een belangrijke evolutie is, aangezien de tendens erin bestond om het basisonderzoek te onttrekken aan de universiteiten en onder te brengen in aparte instellingen. Dat wordt nu blijkbaar omgebogen.

Voor de ondernemingen fungeert het IWT ook eindelijk als enig loket. Dit was een oud zeer, dat door de huidige regering is opgelost. De procedures zijn bovendien vereenvoudigd en doorzichtiger gemaakt. Het voorbeeld daarvan is de vervanging van de verschillende KMO-programma's door één geïntegreerd programma.

Kortom, de middelen worden niet zomaar verhoogd. Alle maatregelen die nodig zijn om de efficiëntie aanwijzing te verzekeren van deze middelen, worden ook genomen. Dat is een goede zaak. De VLD zal deze begroting Economie voor het jaar 2002 dan ook volop steunen. (*Applaus bij de VLD en Agalev*)

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, onze economie sputtert. Dat deze sputtering zal uitdraaien op een regelrechte recessie, is een evolutie die we niet volledig in handen hebben. De Vlaamse economie is nu eenmaal te klein om maatregelen te nemen die Europees of zelfs wereldwijd een effect zouden kunnen hebben. Verder is onze economie te afhankelijk van buitenlandse gebeurtenissen om ons te kunnen indekken tegen een dergelijke recessie. Recessie of tijdelijk minder groei : we zullen hoe dan ook in de klappen delen. Ik wil even de krappe marge schetsen waarbinnen de Vlaamse regering beleidsmatig kan optreden.

We kunnen geen monetaire maatregelen treffen. Als we deze mogelijkheid in de Belgische structuur al niet hadden, dan is ze in een Europese context volstrekt onmogelijk geworden. De waarde van de euro wordt op Europees niveau bepaald. De ECB bepaalt de hoogte van de rente.

Als zich spanningen voordoen, kunnen we enkel met betrekking tot de kosten ingrijpen. Ook op dit vlak wordt Vlaanderen met heel wat beperkingen geconfronteerd. Een ingrijpen in de loonmassa zou niet enkel een gerechtvaardigde reactie van de werknemers tot gevolg hebben, zo'n ingreep zou tevens een nefaste invloed op het binnenlands verbruik hebben. Bovendien worden CAO's nog steeds op nationaal niveau vastgelegd.

De enige beleidsruimte die Vlaanderen rest, bevindt zich op het vlak van de lasten en de taksen die het onze bedrijven moeilijk maken. Zelfs wat dit betreft, hebben we echter geen vrij spel. De vennootschapsbelasting en de sociale bijdragen zijn twee cruciale bevoegdheden die Vlaanderen nog steeds worden ontnomen.

Bij het aantreden van de nieuwe minister van Economie hebben we nochtans hoopgevende geluiden gehoord. Hij heeft het toen immers over een Vlaamse lastenverlaging voor de Vlaamse bedrijven gehad. Tot op heden is dit ijdele hoop gebleken. Van deze en andere opgelaten ballonnetjes vinden we in de begroting geen spoor meer terug.

Ondanks het concurrentieverlies dat onze bedrijven tegenover hun buitenlandse collega's lijden, wordt tot nu toe niet aan de lasten geraakt. Blijkbaar moeten de Belgische heilige huisjes zelfs ten koste van het Vlaams bedrijfsleven overeind blijven staan.

Van Goethem

Ik heb de minister daarnet horen verklaren dat hij in januari 2002 werk zal maken van een omvorming van de expansiesteun tot een rechtstreekse, lineaire lastenverlaging voor de bedrijven. We moeten afwachten wat er precies uit de bus zal komen. Tot op heden is er alleszins nog niets gebeurd.

Vlaanderen kan op dit vlak zelf optreden. Het volstaat de politieke moed op te brengen om zelfstandig te handelen. Een Vlaamse lastenverlaging voor Vlaamse bedrijven is mogelijk. Ten gevolge van deze lastenverlaging zouden de Vlaamse bedrijven op de internationale markt met andere bedrijven kunnen concurreren. Dit betekent dat we meer zouden uitvoeren, dat er meer economisch verantwoord te werkstelling zou komen en dat we voor buitenlandse investeerders interessanter zouden worden. Deze nieuwe economische impuls voor Vlaanderen zou een realistische inhoud aan het begrip 'actieve welvaartsstaat' geven.

De vraag is of Vlaanderen een dergelijke lastenverlaging budgettair zou aankunnen. Voor een onafhankelijk Vlaanderen zou dit überhaupt geen probleem zijn. Verlost van de transfers naar Wallonië zou de Vlaamse economie dit zonder enige moeite aankunnen.

Vlaanderen zou een dergelijke lastenverlaging momenteel ook aankunnen. Het zou nuttiger zijn om de middelen die nu aan de versnelde schuldafbouw, die voor de Vlaamse regering een soort dogma lijkt, worden besteed, aan een lastenverlaging te besteden. De versnelde schuldafbouw dient enkel om België, ondanks het Waalse deficit, tegenover het Europese niveau een aanvaardbaar imago te verschaffen.

Het terugwineffect van een dergelijke maatregel mag zeker niet worden onderschat. Naast de meerinkomsten op het vlak van de personenbelasting en van de vennootschapsbelasting, een gegeven waar Vlaanderen slechts onrechtstreeks baat bij heeft, zou de lastenverlaging ook een besparing op de tewerkstellingsbudgetten betekenen. Mensen die in het reguliere arbeidscircuit een baan vinden, zijn immers niet afhankelijk van een of ander nepstaatsgeld dat enkel met subsidies in het leven wordt gehouden.

Deze regering moet zich dringend opstellen als een Vlaamse regering die in eerste instantie de belangen van Vlaanderen nastreeft en de Belgische naast zich neerlegt. Zolang dat niet gebeurt, zullen

we haar begrotingen niet goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer De Ridder heeft het woord.

De heer Peter De Ridder (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, collega's, de internationale politiek stond de afgelopen dagen meer dan anders in de kijker. Behalve de Top van Laken waren er ook diverse manifestaties. De ongeveer 80.000 betogers die opstapten in de Europese vakbondsmanifestatie en de duizenden andersglobalisten die vrijdag en zaterdag in Brussel manifesteerden, brachten een aantal belangrijke boodschappen.

Vooraf de boodschap van de vakbonden werd goed begrepen door premier Verhofstadt. Zijn voorstel om de vakorganisaties mee te betrekken bij de Europese Conventie en bij de uitbouw van een nieuw Europa, is toe te juichen. Het is ook een duidelijk antwoord op de vrees die leeft bij de vele duizenden betogers – en de vele tienduizenden die niet zijn komen betogen – voor een hard, asociaal en puur economisch Europa. Uiteraard is het voorstel van premier Verhofstadt op dit ogenblik niet meer dan het is, maar ik ben ervan overtuigd dat de Europese vakbonden op hun strepen zullen blijven staan en waakzaam zullen blijven.

De Vlaamse overheid is in dit verhaal slechts een kleine speler op het internationale veld, maar dat mag onze ambitie niet temperen. Ook in het Europees verhaal moet Vlaanderen zijn rol spelen. De samenwerking met onze buurlanden en met de kandidaat-leden in Oost-Europa moet verder worden uitgebouwd. De geest van de betogingen van vorige week moet erin terug te vinden zijn. De meeste samenwerkingsakkoorden die in dit parlement meestal onder massale belangstelling worden goedgekeurd, zijn ontstaan vanuit een strikt economisch perspectief, waarmee ik in principe geen probleem heb als het niet bij die enge benadering blijft. Ook sociale beschermingsmaatregelen, inspanningen op het vlak van de democratie en het uitbouwen van een goede dienstverlening voor de lokale bevolking moeten in deze akkoorden worden opgenomen.

We geven een pluim aan minister Van Grembergen voor zijn voorgenomen inspanningen voor een aantal vredesinitiatieven. In Noord-Ierland, Kosovo en Palestina en Israël zullen initiatieven worden ondernomen of gesteund die de verzoeningsgedachte hooghouden. Zonder partij te kiezen en vertrekkende van de hedendaagse situatie, zal er

De Ridder

worden gewerkt om de verschillende bevolkingsgroepen opnieuw te leren samenleven. Dat zal geen wereldschokkende resultaten opleveren, en dat hoeft ook niet. Als Vlaanderen zijn steentje kan bijdragen tot de oplossing van deze immense problemen, dan mag het dat zeker niet nalaten.

De Vlaamse regering mag zich ook niet laten opsluiten in een Europese context. We moeten ook, met de bescheiden middelen die de Vlaamse overheid op dit moment aan samenwerkingsontwikkeling besteedt, een veel bredere horizon hanteren. Het budget voor samenwerkingsontwikkeling is gevoelig verhoogd. Dat is verheugend, en is als signaal van de regering niet mis te verstaan. De politieke wil om de samenwerkingsontwikkeling ernstig te nemen, is duidelijk aanwezig.

De nieuwe beleidskeuze om naast de veeleer traditionele ontwikkelingssamenwerking ook te streven naar bewustwording en sensibilisatie van de mensen in Vlaanderen voor internationale solidariteit, is volgens ons de juiste. De gemeentelijke convenants die daarvoor worden afgesloten, kunnen en zullen helpen een brede basis te creëren voor een Vlaamse samenwerkingsontwikkeling.

Toch wil ik eindigen met een enkele bedenking aan het adres van minister Anciaux. Sinds het Lambertmontakkoord is het duidelijk dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking op termijn zal worden regionaliseerd. Daar zijn voor- en tegenstanders van, zowel in de politiek als op het terrein. We moeten echter een ding voor ogen houden : als ontwikkelingssamenwerking wordt geregionaliseerd, dan zal het een degelijke, ongebonden en goed georganiseerde hulp moeten zijn. De Vlaamse overheid kan het zich niet permitteren deze regionalisering niet goed voor te bereiden.

Om deze operatie goed te laten verlopen werd reeds in september aangekondigd dat er dringend een Vlaamse werkgroep zou worden opgericht. Ondertussen – vier maanden later – is deze werkgroep er nog steeds niet. Ik heb ook begrepen dat in januari op federaal niveau, zoals afgesproken in de Lambertmontakkoorden, een werkgroep wordt opgericht om deze materie te begeleiden. Daarom lijkt het me heel dringend om ook de Vlaamse werkgroep snel op te starten.

Om die reden steunt de sp.a-fractie dit buitenlands deel van de begroting, maar vragen we snel uitsluitend én een parlementair debat over de verdere

stappen in de regionalisering van de ontwikkelings-samenwerking. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren van de regering, collega's, de belangrijkste wijziging in vergelijking met de vorige begroting en de vorige beleidsdebatten over landbouw is waarschijnlijk de overheveling van heel wat landbouwbevoegdheden naar het Vlaamse niveau. Hierdoor zal – zij het tussen de krijtlijnen van het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid – een meer coherent landbouwbeleid opgebouwd kunnen worden. In die zin ondersteunt mijn fractie de minister van Landbouw omdat zij bijkomende aandacht wil besteden aan een goede en snelle organisatie van die overheveling en aan de integratie van de nieuwe bevoegdheden in het Vlaamse beleid. Deze veranderingen moeten de landbouw niet alleen versterken, maar ook vergroenen. Zo hoop ik dat bijvoorbeeld de 'hectaresteen' aan de biolandbouw nu vlotter zal verlopen.

De minister heeft ervoor gekozen om tegelijkertijd de maatschappelijke discussie over duurzame landbouw te stimuleren. Terecht, want de tijd dat enkel de specialisten in landbouwpolitiek zich over dit debat ontfermden, ligt achter ons. Landbouw, en meer bepaald voedselveiligheid, zijn een zorg van de hele gemeenschap geworden. Vandaar de noodzaak om het debat over duurzame landbouw open te trekken naar de hele maatschappij.

De laatste tien jaar hebben ook de milieubewegingen zich gemoeid in dit landbouwbeleid. Gelukkig maar. Na de BSE- en andere crisissen hebben de consumenten het belang van de voedselveiligheid herontdekt. Ik roep dan ook al deze bewegingen op om zich uit te spreken over de richting die onze Vlaamse land- en tuinbouw moet uitgaan.

Tegelijkertijd is het echter ook nodig om over de grenzen te kijken. Er doen zich namelijk twee scherpe en externe uitdagingen voor waar de Europese en dus ook Vlaamse landbouw zich op moeten voorbereiden. Ik heb het enerzijds over de toetreding van de Midden- en Oost-Europese landen en anderzijds over de terechte druk vanuit de ontwikkelingslanden om met minder handicaps op onze voedselmarkt te kunnen verkopen.

Ik wil vandaag vooral even stilstaan bij de uitbreiding van de Europese Unie. De overname van de landbouwwetgeving vormt voor de meeste kandidaat-lidstaten de moeilijkste klus in het kader van

Vertriest

die toetreding. Landbouwproductie vormt in een aantal landen nog 20 percent van de totale economische productie, dit is nagenoeg het tienvoudige van wat in de rest van de Europese Unie het geval is. De uitbreiding van de Europese Unie zal daarom ook voor Vlaanderen grote gevolgen hebben. We mogen een verhoogde concurrentie verwachten, bijvoorbeeld in de varkenssector. Als voorbeeld om dit te illustreren neem ik Hongarije dat op dit ogenblik nog maar 60 percent produceert van wat dit land in 1989 produceerde. De intrinsieke mogelijkheden voor landbouw en veeteelt zijn er echter nog steeds zeer goed. Er is immers veel grond, veel vruchtbare grond. De huidige gebreken – waaronder het gebrek aan meststoffen of het gebrek aan geld – hebben veel te maken met het ineenstorten van de oude structuur en de nog te zwakke nieuwe structuren. De uitbreiding zal dus een economische stimulans geven en de productie in de kandidaat-lidstaten verhogen. Indien er geen bijsturing komt, zal dit leiden tot nog grotere overschotten en dus tot nog lagere prijzen aan de landbouwers. Zo ondergraven de overschotten de financiële mogelijkheden van een duurzaam landbouwbeleid.

Dienaangaande rijzen de volgende vragen. Zullen we ons verliezen in deze concurrentiestrijd? Kunnen we de uitbreiding naar Oost-Europa niet als een kans aangrijpen om tot een herverdeling van de veehouderij te komen? Kunnen we zo niet de milieudruk bij ons verlagen en de grondgebondenheid verhogen? Deze discussie moeten we op Vlaams en Europees niveau voeren.

Bovendien zal bij de verwachte productiestijging meer geld nodig zijn voor de exportsubsidies. Met reeds een aandeel van 44 percent van het Europees budget, waarvan het leeuwenaandeel voor exportsubsidies is bedoeld, zal het budget gegarandeerd de pan uit swingen, tenzij men de exportsubsidie stopt en het geld, dat trouwens grotendeels naar enkele grote bedrijven gaat, gebruikt om de duurzame landbouw te stimuleren. Het is dringend nodig om zo het geld voor de ondersteuning van de familiale landbouw vrij te krijgen. De premier heeft in zijn toespraak op het NGO-forum nogmaals benadrukt dat in Doha werd afgesproken dat 'de exportsubsidies voor landbouw zullen worden verminderd en er op termijn een afbouw in het vooruitzicht wordt gesteld.'

Hij heeft er niet bij gezegd wat er met het uitgespaarde geld zou gebeuren. Het moment is dus gekomen om te zeggen wat we daar kunnen mee

doen. Een van de oplossingen is om een veel groter deel van het landbouwbudget te spenderen aan het plattelandsbeleid, dat nu slechts 10 percent krijgt. Dit plattelandsbeleid valt niet meer onder de logica van de productie, maar onder kwaliteit, niet meer, maar beter. Plattelandsbeleid geeft kansen om meer aandacht te hebben voor milieu, vermarkting en de omgeving van het platteland. Met de hierboven geschetste problemen van de landbouw in de EU, zal de evolutie naar duurzaamheid maar kunnen plaatsvinden als ook de doelstelling van de productieverhoging wordt geschrapt en men overstapt naar productiebeheersing gekoppeld aan een geplafonneerd bedrag per bedrijf.

Op dit moment ontvangen ongeveer 25 percent van de bedrijven 75 percent van de steun. Door plafonnering en koppeling aan bijvoorbeeld arbeidscriteria, kan de steun beter over de bedrijven worden verdeeld. Dit zal trouwens de enige mogelijkheid zijn om de inkomenssteun aan de landbouwers te redden en vooral de familiale en grondgebonden bedrijven te blijven steunen.

Het wordt hoog tijd dat de minimale milieu- en natuurnormen afdwingbaar worden. Subsidiëring moet gebaseerd zijn op de code van de goede landbouwpraktijk. Daarin zitten, naast de pesticidenreductie, ook elementen van duurzaam grond-, water- en energiebeheer. Deze elementen kunnen in een aangepast POP worden uitgewerkt. Inhoudelijk lijkt ons deze verbreding van de landbouw een betere keuze, er is echter een maar, en het is belangrijk dat de Vlaamse regering daar rekening mee houdt. Door het systeem van cofinanciering met de lidstaat betekent meer plattelandsbeleid, meer inbreng van Vlaanderen.

Ik wil ten slotte pleiten voor een meer regionaal concept van landbouw in plaats van de huidige globaliseerde transportlandbouw. We hebben een enorm mobiliteitsprobleem, vorige week discussieerden we in de commissie over Kyoto en de broeikasgassen, en ondertussen worden zowel levende als dode dieren over kilometers afstand vervoerd.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest, uw tijd is overschreden met meer dan 50 percent. Mag ik u vragen om af te sluiten.

Mevrouw Isabel Vertriest : Parma was in die zin misschien nog wel het ludiekste voorstel als zetel van het Europees Voedselveiligheidsagentschap. Niets is minder Italiaans dan de Parmahesp. Het grootste deel zijn in Parma gerookte BV's, Billen van Vlaamse Varkens.

Vertriest

Er zijn steeds meer signalen die wijzen op een noodzakelijke verandering. MKZ heeft op een pijnlijke manier aangetoond dat het versassen van levende dieren over duizenden kilometers afstand ook de wereldwijde verspreiding van de ziekte te weegbrengt. Daarom vragen we om op korte termijn op Europees niveau het langeafstandsvervoer van levende dieren te verbieden.

Het is belangrijk is dat het Vlaams Parlement, nu we meer landbouwbevoegdheden hebben, goede discussies voert en zich voorbereidt op deze uitdaging. (*Applaus bij Agalev en CD&V*)

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, ik geef u een heel bondige benadering van de begroting 2002 voor de onderdelen economie, landbouw, werkgelegenheid, toerisme, buitenlandse en Europese aangelegenheden. In het ultrakorte tijdsbestek van 9 minuten is het bijna onmogelijk om er een duidelijke en diepgaande studie in naam van mijn fractie en mezelf aan te wijden. Ik zal me dan ook beperken tot weldoordachte one-liners die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Op het einde van mijn betoog zal ik wat langer stilstaan bij de begroting voor Economie, want in de huidige precaire omstandigheden zou het weleens van doorslaggevend belang kunnen zijn welke parameters de federale regering en de gewestregeringen in januari 2002 vastleggen.

2002 wordt een scharnierjaar voor de landbouw. Vanaf 1 januari moeten de Lambermontakkoorden immers worden geïmplementeerd. Of dat zonder slag of stoot zal kunnen, is zeer de vraag. Het federale niveau zal immers blijven proberen om bevoegdheden te recupereren. De Vlaamse regering moet op haar strepen staan. Medio 2002 moet de overgangspositie zijn afgerond. De bevoegde minister moet tegen die tijd een goed huiswerk voorleggen aan het Vlaams Parlement.

Hoeft het nog gezegd dat werkgelegenheid één van de belangrijkste domeinen is van elk parlement en van elke regering, zeker in tijden van recessie of van pre-recessie ? De begroting bevat een aantal belangrijk incentives om, rekening houdend met de zware druk op de arbeidsmarkt en de parameters van de pre-recessie, het hoofd te kunnen bieden aan de grootste noden. De speerpunt van het werkgelegenheidsbeleid wordt in 2002 hopelijk de langverwachte en lang aangekondigde herstructurering

van de VDAB. Misschien wordt dit wel de enige echte en diepgaande herstructurering van een Vlaamse VOI die tijdens deze legislatuur helemaal kan worden uitgewerkt. We kijken er echt naar uit. 2002 moet de nieuwe start zijn voor de VDAB.

Ik ga vlug over het hoofdstuk Toerisme, niet omdat ik dat onbelangrijk vind, maar omdat de heer Loones die aan de kust woont, er meer over kan vertellen dan ik. Voor 2002 denk ik vooral aan het campingdecreet. We verlangen immers al lang enige wettelijke duidelijkheid terzake.

Over de Buitenlandse en Europese Aangelegenheden wil ik kwijt dat de gewesten tot nader order nog kleine broertjes zijn van het federale niveau. Dat spijt ons, maar het is zo. Toch moet zowel de meerderheid als de minderheid toegeven dat de bevoegde minister alles in het werk stelt om stukje bij beetje wat buitenlands beleid in te nemen. Hij doet dat niet op een sluijke, maar wel op een vrij inventieve wijze.

De Top van Laken draaide niet zo gunstig uit voor de constitutionele regio's waarvan Vlaanderen steeds de voortrekker is geweest. Sommigen meenden terecht dat we een bank vooruit zouden gaan, maar het tegendeel is waar gebleken. De grondwettelijke regio's worden in de nieuwe Conventie van de EU gelijkgesteld aan de steden – wat ons doet denken aan de tijd van de Hanzesteden – en met de niet-constitutionele provincies en departementen. Elk krijgt twee zitjes. De intrinsieke onrechtvaardigheid van de afspraak van de Conventie wordt inmiddels reeds ingehaald door een inventieve oplossing sui generis waar op Europees niveau aan wordt gewerkt. Ik hoop dat Vlaanderen, als een belangrijke regio, daar goed uit zal komen.

Over het bevoegdheidsdomein Economie heb ik een aantal bedenkingen genoteerd in telegramstijl. Het consumentvertrouwen is belangrijk, denken we maar aan de afschaffing van het kijk- en luistergeld en aan de verhoging van de koopkracht ten belope van 18,5 miljard frank, maar het producentenvertrouwen is dat evenzeer. Wie dit stelt, plaatst zich niet aan de zijde van de werkgevers, is niet anti-syndicaal, niet te links noch te rechts.

De Vlaamse poging om de druk op de federale regering op te voeren door te dreigen met een additionele belastingvermindering, heeft weinig zoden aan de dijk gebracht. We moeten dat toegeven. De notie budgettaire neutraliteit, de kapstok waaraan alles werd opgehangen, is immers behouden gebleven. Men kan zich ook afvragen welk fiscaal nut

Bogaert

het heeft om met de linkerhand terug te nemen wat met de rechterhand wordt gegeven. Ook dat is iets waaraan wij vanuit het parlement en vanuit het bestuurlijk beleid moeten denken. De ondernemingen stellen zich terecht vragen bij twee afgeschafte aftrekken, namelijk de degressieve versnelde afschrijving op investeringen enerzijds en de aftrek voor milieuheffingen anderzijds.

Niet alleen arbeid, maar ook ondernemerschap wordt blijvend geconfronteerd met te hoge lasten. Dat is geen verwijt, maar wel een vaststelling. Die hoge lasten zijn niet eigen aan het Vlaams Parlement of aan de Vlaamse regering, maar aan bijna alle Westerse regeringen en parlementen. Minister-president Dewael kondigde recent aan dat de bevoegde minister Gabriëls met een 'groot actieplan' zou komen. Het zou gaan om het bevorderen van ondernemerschap, industrieterreinen, startkapitaal voor risico-starters, opleidingscheques, het Huis voor de Ondernemingen, lastenverlagingen en dies meer. Hierbij is vanwege de Vlaamse regering toch enige uitleg gewenst.

Een belangrijk aandachtspunt en zorgenkind blijft de hervorming van het Waarborgfonds, zeker in het licht van de nakende herziening van de Bazel II-normen, die verstreckende gevolgen zal hebben. De herijking van het waarborgsysteem kan de kostprijs, verbonden aan kredietverlening voor startende ondernemingen, aardig verlagen. Dat is heel belangrijk voor de economie.

Positief is dan weer het optrekken van de beleidsvoorbereidende capaciteit door het administratief aantrekken van bijkomende specialisten. Vooral projecten zoals het SPRE hebben nood aan meer ambtelijke ondersteuning.

Wat de cijfers betreft, kan uit de begrotingsdocumenten worden afgeleid dat er niet al te veel extra middelen worden ingeschreven voor economie, landbouw en energie. Een optelsom brengt mij bij 2 miljoen euro. Anderzijds ziet men dat de inhaaloperatie voor economisch ondersteuningsbeleid wordt afgebouwd.

Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, collega's, de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat de Vlaamse regering met een erfenis uit het verleden wordt geconfronteerd en verplicht was een bepaalde inhaaloperatie uit te voeren. Deze inhaaloperatie kan dan ook moeilijk worden beschouwd als 'nieuw beleid'. Dit alles betekent dat er meer budgettaire ruimte voor lastenverlagende maatregelen

moet komen en dat een economische inhaalbeweging, aangekondigd door het actieplan van minister Gabriëls, absoluut noodzakelijk is.

Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, collega's, waar men ook zijn plaats heeft in dit half-rond, binnen welke fractie ook : in 2002 zal Vlaanderen op een zo goed mogelijke manier moeten worden bestuurd. Het parlement zal dat bestuur op een zo goed mogelijke manier moeten controleren. Dat is de klus die we moeten klaren, over de partijgrenzen heen. Ik hoop dat die klus van ons in 2002 niet alleen veel ijver zal vragen, maar ook dat ze enkele diepgaande debatten aanzwengelt. Zo hoop ik bijvoorbeeld op een debat over de problematiek van de globalisering op het Vlaamse niveau. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, voor de bespreking van uw beleidsbrief heb ik niet alleen de brief zelf en uiteraard de begroting gelezen, maar ook uw beleidsnota van het begin van de zittingsperiode. Ik heb ook op uw aanraden het strategisch plan Werkgelegenheid, waarin men de effecten van uw beleid heeft getoetst, nog eens bekeken.

In het algemeen kan ik zeggen dat de visie van de beleidsnota, over de strategische doelstellingen en de kritische succesfactoren, eigenlijk goed is. Ik stel enkel vast dat zowel in de beleidsbrieven van vorig jaar als in die van dit jaar weinig concrete maatregelen worden aangekondigd. Men blijft steken in het herformuleren van algemene doelstellingen. Volgens mij is heel veel ook geblokkeerd in overleg- en werkgroepen. We hebben hierover in de commissie van gedachten gewisseld. Ik noem enkel de Trivisi, de werkgroep Elders Verworven Competenties en de Task Force Loopbaanbegeleiding. Zo kunnen we nog wel een tijdje doorgaan.

Ik stel verder vast dat kansengroepen niet hebben kunnen profiteren van het goede economische klimaat om hun achterstand op de arbeidsmarkt in te halen. Tot slot wil ik erop wijzen dat sinds de eerste signalen dat de conjunctuur zich keerde met onder meer het oplopen van de jongerenwerkloosheid, de interimarbeid en de kortdurende werkloosheid, er geen bijstellingen zijn gebeurd van het beleid. Ook na de ontsporing in september zijn er geen bijkomende maatregelen genomen om aan de nieuwe situatie het hoofd te bieden.

Ik wil heel snel de strategische doelstellingen overlopen en nagaan in hoeverre ze zijn gerealiseerd.

Laurys

Mijnheer de minister, eerst en vooral had u zich voorgenomen om de werkzaamheidsgraad te verhogen. We zitten nu op 63,9 percent. Indien u de doelstelling van Lissabon wilt halen, moeten we in 2004 67 percent halen. Dat betekent dat er jaarlijks 30.000 jobs moeten bijkomen. Dat is natuurlijk een hele opgave, gezien de zich wijzigende economische toestand.

Bovendien stellen we vast dat de tot nu toe gerealiseerde jobs niet het gevolg zijn van een beleid, maar van een gunstige economische situatie. Ook het federaal Planbureau stelt dat de toename van het aantal werkenden in 2000 niet zozeer het gevolg is van de activeringsprogramma's, maar wel gestoeld is op het reguliere economische circuit. Er is natuurlijk ook het federale Rosettaplan, waar we hier al over hebben gedebatteerd. Ik verwijs ook naar een enquête van het VEV dat stelt dat de jobs er ook zonder de maatregelen zouden zijn gekomen. We stellen dus vast dat de werkzaamheidsgraad erg ambitieus is en dat er vanaf september bijkomende maatregelen hadden moeten worden genomen om aan de nieuwe situatie het hoofd te bieden.

Een tweede doelstelling was het verhogen van de participatie van groepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt. Ik lees in het strategisch plan voor de werkgelegenheid dat er in absolute cijfers een daling is van de werkloosheid van de kansengroepen, maar dat deze zeer klein is voor laaggeschoolden, ouderen en allochtonen.

In de VDAB-studie van mei 'Hoogconjunctuur op de arbeidsmarkt. Delen allochtonen in de pret?' wordt erop gewezen dat de situatie van de allochtonen problematisch blijft. Hun aandeel in de totale werkzoekendenpopulatie blijft sedert 1995 onophoudelijk stijgen. U neemt op dit vlak geen concrete maatregelen. U houdt vast aan de idee van de Equity Act, het evenredige participatiemodel. Dat is echter een intentieverklaring. Er is wel overleg in de Trivisi pioniersgroep 'Diversiteit' en er zijn de Vesoc-actieplannen inzake allochtonen, gelijke kansen voor mannen en vrouwen, personen met een handicap, ouderen en ex-gedetineerden. Hoe dan ook, er zijn geen concrete resultaten.

Wat personen met een handicap betreft, die hebt u geïntegreerd in de lokale werkwinkels. Twee weken geleden hebben die echter beslist om uit het project te stappen omdat hun situatie niet verbetert

door de integratie in Werkgelegenheid. Ze pleiten ervoor om terug naar Welzijn over te stappen.

Een derde doelstelling is de arbeid kwalitatief te verbeteren en aantrekkelijker te maken. Hieronder valt onder meer de regularisatie van de nepstatuten. Het is positief dat 5.800 VTE werden geregulariseerd, maar dat moet ook nog met 25.000 andere gebeuren. Voor de Gesco's bijvoorbeeld is er nog geen enkel perspectief.

Rond vrijwilligerswerk en semi-agorale arbeid zijn er geen initiatieven. Ook op het vlak van de combinatie arbeid en vrije tijd gaan we er niet op vooruit. Het federale tijdskrediet aangevuld met de regeling van de aanmoedigingspremies is een slechter systeem dan vroeger. De werknemers hebben nu minder mogelijkheden om hun werk te combineren met het gezin.

Een vierde doelstelling is meer individuele en maatschappelijke ontplooiing voor iedereen. Er was een mooi actieplan 'Levenslang Leren', maar daar is niets van gerealiseerd. De reeds vermelde Trivisi pioniersgroep 'Management van het leren' werd opgesplitst in drie subgroepen: leren structureren, netleren en anders leren. Vooralsnog bestaan geen rapporten van deze gesprekken.

We hebben het hefboomkrediet dat Vlamivorm vervangt. Vanaf volgend jaar hebben we ook de opleidingscheques. Daarvoor is in 1,8 miljard frank voorzien, maar een bedrijf kan daarvan niet meer dan 250.000 frank krijgen.

U had ook gezegd dat er zou worden overgegaan tot een systeem van erkenning van verworven competenties, de EVC, maar de denktank is daar nog mee bezig. Het interministerieel comité voor Vorming is pas opgericht in juni 2001. Dat moet zich bezighouden met de afstemming van het aanbod op de vraag en met de samenwerking met de opleidingsaanbieders.

In verband met de verbetering van de afstemming van het aanbod op de vraag, lees ik in het Strategisch Plan Werkgelegenheid dat er geen oplossing voor wordt gevonden. Ik lees ook niet dat het samenbrengen van de werkzoekenden en de vacatures, de zogenaamde matching, zou zijn verbeterd. De spanningsindicator, dat is het aantal werkzoekenden per vacature en de invullingstijd, wordt bepaald door de vacatures en niet door maatregelen. Ik verwijs in dit verband naar de herstructurering van de VDAB. Daar is vandaag al over gesproken. Die herstructurering is vastgelopen. Enkel de merit-diensten zullen zelfstandig worden. De split-

Laurys

sing tussen regie en actor is echter geblokkeerd. Ik verwijs ook naar de lokale Werkwinkels, het paradedepaardje van minister Landuyt. Men doet alsof er geen problemen zijn met de basisdienstverlening. In de praktijk stel ik toch iets anders vast. Er zijn nu 31 Werkwinkels, terwijl het er al meer dan 70 hadden moeten zijn. Veel gemeenten en OCMW's haken af omwille van de onduidelijkheid. Ze weigeren in het project te stappen.

De lokale diensteneconomie is nog niet gestart. Met het federale niveau is er wel een akkoord afgesloten over de dienstencheques. De Vlaamse invulling komt echter niet van de grond. U had ook gezegd dat u zou zorgen voor een maatschappelijk gedragen visie op werkgelegenheid.

Er wordt beweerd dat er geen sociaal overleg is. Op 17 november is het akkoord van Vilvoorde er gekomen. Dat zijn maatregelen op lange termijn. De concrete inspraak in het huidige beleid is echter heel wat minder. Ik verwijs naar de Vlaamse CAO's die er nog steeds niet zijn. Ik verwijs ook naar de STC- en de streekplatformdiscussie. Die discussie over de integratie zit strop. Het is niet duidelijk welke richting men daarmee uit wil. In de commissie ging het daar ook over. In de teksten over het beter bestuurlijk beleid lees ik dat men eigenlijk van plan is de provincies daar meer inspraak in te geven om die manier het primaat van de politiek opnieuw naar voren te laten komen.

Natuurlijk is de werkgelegenheid toegenomen, maar dat is niet de verdienste van u, minister Landuyt. Het gaat om een evolutie die normaal is in een goede conjunctuur. In de context van de sociale economie had u 7.500 jobs beloofd, maar die zijn er nog steeds niet. Er zijn 300 sociale werkplaatsen. De rest moet nog komen. De lokale diensteneconomie is nog niet gerealiseerd. Er is wel veel overleg gepleegd.

Mijnheer de minister, u schreef in uw beleidsnota dat u de administratie zou vragen om de bestaande procedureregels en attesteringen te screenen op hun efficiëntie. Ik heb daar echter niets meer over vernomen. Ik lees in het Strategisch Plan Werkgelegenheid dat sommige procedureregels nog ingewikkelder zijn geworden. Het gaat dus de omgekeerde weg op met de administratieve vereenvoudiging. Over de aanmoedigingspremies zegt men letterlijk dat de doorzichtigheid veeleer afneemt en dat de administratieve verwerking te gecompliceerd wordt.

Mijnheer de minister, ik weet dat u niet akkoord gaat met wat ik nu ga zeggen, maar ik vind dat de manier waarop het dossier-Sabena, en meer bepaald het begeleidingsplan, is aangepakt, een voorbeeld is van de manier waarop het werkgelegenheidsbeleid wordt gevoerd. Men bekijkt de toestand en laat de zaken op hun beloop om dan na de feiten wat actie te ondernemen. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal kort een aantal bemerkingen formuleren bij de begroting en bij het beleid inzake Buitenlandse Handel. In principe wordt vanaf 1 januari 2002 de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel ingeruild voor een federaal agentschap voor Buitenlandse Handel. Dat zal als opdracht hebben het verzorgen van de coördinatie tussen de verschillende initiatieven van de gewesten. Ik stel vast dat de gewesten er al in zijn geslaagd om onderling een aantal initiatieven uit te werken, zoals zendingen naar Maleisië, Taiwan en andere staten. Met andere woorden, nog voor het federaal agentschap is opgericht, is zijn overbodigheid, ten minste, voor wat de export betreft, al aangetoond. In de structuur van het agentschap zal Vlaanderen nog slechter vertegenwoordigd zijn dan tot dusver bij de BDBH het geval was. Het is voor ons dan ook totaal onaanvaardbaar dat Vlaanderen één eurocent zou steken in deze instelling. We pleiten er bovendien voor dat, net zoals in het verleden, de politiek van de lege stoel in de raad van bestuur in acht wordt genomen.

Aangezien de BDBH per 1 januari wordt opgedoekt, is het logisch dat de Vlaamse personeelsleden van die instelling vanaf dan worden opgenomen in het organogram van Export Vlaanderen. Voor zover ik weet, is daar nog niets van aan. Integendeel, de overheveling zou pas in oktober 2002 plaatsvinden. Tussen haakjes, de BDBH, die op 1 januari niet meer bestaat, richt op 2 januari wel nog een nieuwjaarsbuffet in voor zijn personeel.

Dat personeel heeft op dit moment tijd genoeg. De BDBH vervult geen nieuwe opdrachten meer. Intussen wordt echter alle werklast overgenomen door de mensen van Export Vlaanderen. Het is dan ook duidelijk dat met het huidige personeelsbestand die opdracht onmogelijk efficiënt kan worden uitgevoerd. Indien dit nog maanden aansleept, dan kan het niet anders dan dat dit ten koste gaat

Van Nieuwenhuysen

van de dienstverlening aan de Vlaamse exporterende bedrijven.

Mijnheer de minister, u hebt erop gewezen dat er grote inspanningen worden geleverd voor het extern economisch beleid. Het gaat met name om 38 miljoen euro, waarvan 23,5 miljoen euro bestemd is voor Export Vlaanderen. Dat is een stuk minder dan de 26 miljoen euro die afgelopen juni werden beloofd naar aanleiding van de bilaterale besprekingen. Daardoor moest er dit jaar al worden bespaard en werden er al een aantal nieuwe initiatieven naar later verschoven.

De besparing had ook als gevolg dat Export Vlaanderen aan de Vlaamse economische vertegenwoordigers en handelssecretarissen in het buitenland heeft gevraagd om voor de laatste drie maanden van dit jaar geen nieuwe uitgaven meer te doen. Buiten de lopende uitgaven was er het afgelopen kwartaal geen ruimte meer voor andere initiatieven. Het ligt dan ook voor de hand dat dit ook het volgende jaar remmend zal werken op de activiteiten van Export Vlaanderen, aangezien de toegewezen middelen voor 2002 amper werden verhoogd.

Mijnheer de minister, de opheffing van de BDBH dreigt gedurende een jaar een vacuüm te creëren, waarbij de dienstverlening aan de exporterende bedrijven in het gedrang komt. De overheveling van het BDBH-personeel verloopt in alle onduidelijkheid en zal allicht nog een tijd in beslag nemen. Hierdoor zal het streven naar synergieën met andere exportactoren op de lange baan worden geschoven. De onduidelijkheid op het vlak van de bevoegdheden blijft met de oprichting van het federaal agentschap bestaan. Binnen de structuren van dat agentschap bevindt Vlaanderen zich in een minderheidspositie.

De voorzitter : Minister Gabriëls heeft het woord.

Minister Jaak Gabriëls : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u hoeft zich geen zorgen te maken voor wat de overdracht van de bevoegdheden betreft. We zitten nu in de voorbereidende fase van de herstructurering en samenvoeging van de diensten, inclusief de overdracht van personeel van de BDBH. Eind januari 2002 weet ik hoe dit moet gebeuren. Ik wens in alle geval begin volgend jaar het plan uit te voeren. Het is zeker niet de bedoeling te wachten tot eind volgend jaar.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, ik moet dat allemaal nog zien gebeuren. De datum van 1 januari 2002, die eerst was vooropgesteld, zal in elk geval niet worden gehaald. Ik twijfel eraan of dit voor de eerste helft van 2002 zal lukken.

De middelen voor Export Vlaanderen zijn veruit onvoldoende om de instelling naar behoren te laten werken.

Geef toe, het is geen fraai beeld. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ministers, collega's, ik zal slechts één aspect van het beleid inzake economie en werkgelegenheid bespreken en toetsen aan het regeerakkoord, namelijk duurzaam ondernemen. Bij de bevordering van duurzaam ondernemen, moet een evenwicht worden gezocht tussen ten minste drie factoren : ecologie, economie, en sociale belangen. Belangrijke verbintenissen, zoals het akkoord van Kyoto, belangrijke gebeurtenissen, zoals de fluctuatie van de olieprijs, en belangrijke onderzoeken, zoals dat over de stijging van het aantal allergieën, wijzen er steeds weer op dat we voor een meer dan noodzakelijke uitdaging staan. Economische ontwikkeling mag niet samengaan met een hoger verbruik van grondstoffen en energie.

Ondernemingen kunnen worden ingedeeld in drie groepen. Voor de grootste groep zijn milieunormen opgelegde verplichtingen. Dergelijke bedrijven voegen zich alleen maar node naar de wet. Een tweede groep ziet in dat ze een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de stakeholders : de omgeving en de buurt. Het VEV speelt daarin een belangrijke rol. Ten slotte is er een kleine groep voor wie duurzaam ondernemen de grondslag is van het bedrijf. De Vlaamse regering staat voor de uitdaging firma's uit de eerste groep te doen overgaan naar de tweede groep.

Daartoe bestaan op Vlaams niveau twee middelen : de oprichting van een investeringsmaatschappij voor duurzame ontwikkeling en expansiesteun voor ecologisch verantwoorde projecten. Minister Van Mechelen heeft meermaals beloofd dat zo'n investeringsmaatschappij er zal komen. Door omstandigheden heeft de oprichting ervan enige vertraging opgelopen, maar we gaan er nog steeds van uit dat hier binnenkort werk van zal worden gemaakt.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Stassen, in het nieuwe besluit wordt niet voorzien in een ad-hoccategorie voor duurzaam ondernemen, maar er wordt wel bepaald dat bedrijven die een dergelijk project indienen, 5 tot 10 percent extra steun krijgen. Ik vind dit een beter idee dan een aparte categorie in het leven te roepen, want dat zou ingaan tegen de filosofie van het financieringsbesluit. Dit voorstel is besproken met het IWT en zal worden opgenomen in de regelgeving.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Minister Van Mechelen, dat is een lovenswaardig initiatief.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer Stassen, ook bij de nieuwe regeling voor de expansiesteun zullen we op die manier te werk gaan. Duurzaamheid wordt een belangrijk criterium voor alle projecten.

De heer Jos Stassen : Als men de innovatie- en expansiesteun als belangrijke instrumenten gebruikt om ondernemingen een stap in de richting van duurzaam ondernemen te doen zetten, moet in de nodige middelen worden voorzien. De uitspraken die de minister hierover heeft gedaan, zijn van die aard dat ik mij hier vragen over stel. Hij zei dat hij het ecologisch aspect van de expansiesteun zou uitvoeren, maar een belangrijk deel van het budget afnemen en gebruiken voor lineaire maatregelen.

Ik uit mijn bezorgdheid over deze uitspraak. Een geloofwaardig beleid inzake duurzaam ondernemen, namelijk ecologiesteun binnen de expansiesteun, kan maar met de nodige middelen. De lineaire verlagingen zijn opdrachten voor een ander niveau, namelijk het federale. Er zijn in het verleden reeds een aantal stappen gezet, maar vandaag zijn zij omwille van budgettaire omstandigheden moeilijk te realiseren. Ik roep juist op om de ecologiesteun niet te verlagen, maar de financiële enveloppe te behouden zodat wij die kunnen uitvoeren.

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Wat bedoelt minister Gabriels met het concept duurzaam ? In het verlengde van de Europese prioriteiten is het verantwoord hiervan uit te gaan. Het is een vlag die vele ladingen dekt. Ik denk aan een structureel be-

wustzijn om op een bepaalde manier te ondernemen. Ik vind deze definitie maatschappelijk erg belangrijk.

Aan minister Van Mechelen vraag ik welk resultaat de weliswaar gedurende een jaar stilgelegen innovatiepolitiek heeft gehad. Wat is de stijging, in percentages uitgedrukt, van het innovatief vermogen van de KMO's en van de grote bedrijven, als men vertrekt van het aantreden van deze regering ?

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, op de eerste vraag kan ik duidelijk antwoorden. De heer Van den Brande heeft gelijk : we kunnen de vlag niet eender welke lading laten dekken. Duurzaamheid heeft te maken met respect voor het ontwikkelingsprocédé, zodat ook in de toekomst de grondstoffen en mogelijkheden worden gegarandeerd. Elk procédé dat daarop is gericht, komt in aanmerking voor duurzaamheid. Het gaat niet om ecologie alleen, maar om het in stand houden van de productiemogelijkheden voor de generatie van morgen. Precies dit moet de inhoud van duurzaamheid zijn.

Minister Dirk Van Mechelen : Voor de KMO-programma's is in een budget van 800 miljoen frank met een looptijd van twee jaar voorzien, dat deels wordt gefinancierd door de samenvoeging van de vier bestaande programma's. Op dit ogenblik werden reeds projecten voor een totaal bedrag van 400 miljoen frank ingediend. De raad van bestuur heeft projecten voor een bedrag van 240 miljoen frank vastgelegd.

De KMO's worden – in tegenstelling met het verleden – nu eindelijk bereikt. In de overeenkomst met het IWT is gestipuleerd dat op twee jaar tijd het dubbele aantal KMO's moet worden bereikt. Dit betekent dat de KMO's zich beter moeten 'outen'. Een van de betere voorbeelden is de spot op Radio 1. Dit begint resultaten af te werpen. De totale enveloppe van het IWT is verhoogd. Dit was noodzakelijk omwille van het nieuwe financieringsbesluit. Europa heeft lang dwarsgelegen. Door het forfait in te voeren en af te stappen van de administratieve betutteling en bewijslast, kunnen we meer per project betoelagen en het sneller realiseren. Om die reden hebben we het begrotingsbudget van het IWT verhoogd. Uit de eerste vaststellingen blijkt dat dit voor de projecten ruim voldoende moet zijn.

Het VIS-besluit, of het Vlaamse Innovatieve Samenwerkingsverbandenbesluit, is nu eveneens goedgekeurd. Dit is de decretale onderbouw voor het vroegere clusterbeleid. De Inspectie van Finan-

Van Mechelen

ciën maakte reeds enige jaren opmerkingen over de financiering ervan en vroeg om een decretale onderbouw. Die is er nu met het VIS-besluit. Dat moet ons toelaten om meer programma's goed te keuren dan vandaag, en ze bovendien te toetsen aan hun output. Zo waren er in Vlaanderen bijvoorbeeld drie clusters tot stand gekomen in verband met design. Die moeten zich nu aandienen. Er is een oproep daartoe. Als ik me niet vergis, loopt die de tweede helft van december af. Op basis daarvan zal worden beslist wie in de toekomst voort kan gaan.

De heer Luc Van den Brande : Ik dank u voor het antwoord, maar ik heb niet de ijking gehoord tussen vandaag en juni 1999. Ik begrijp dat de overheid het clusterbeleid eigenlijk verlaat. Ze heeft weliswaar natuurlijk de Vlaamse innovatie en het VIS-programma, maar het clusterbeleid wordt internationaal als een heel belangrijke drager voor technologische en economische ontwikkeling beschouwd. Ik neem daar akte van.

Minister Dirk Van Mechelen : U vergist zich : het VIS-besluit draagt veel meer mogelijkheden in zich dan het clusterbeleid, dat niet meer werd gehonoreerd door de Inspectie van Financiën.

De heer Jos Stassen : Ik wil mijn betoog voor alle duidelijkheid samenvatten in twee zinnen. Minister Van Mechelen, ik hoop dat de ecologische innovatie verder zal worden geïmplementeerd. Minister Gabriels, ik hoop dat in de nodige budgettaire middelen zal worden voorzien voor de verdere uitbouw van de ecologiesteun. Dat debat zullen we voeren bij het nieuwe decreet. In dat licht moet de lineaire verlaging toch anders worden ingevuld dan u tot nu toe hebt vooropgesteld. (*Applaus bij de meerderheid*)

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter : Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van ons Reglement heeft de heer Dewinter namens het Vlaams Blok bij motie van orde de spoedbehandeling gevraagd van het voorstel van resolutie betreffende het gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen (Stuk 962/1).

Ik stel voor dat we ons hierover donderdag om 15 uur uitspreken.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

– 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen

– 14 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 3 : Ontwerp van decreet

– 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002

– 13 (2001-2002) – Nr. 1 : Toelichtingen

– 15 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 11 : Ontwerp van decreet

– 16 (2001-2002) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002

– 865 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 23

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Sonja Becq c.s. houdende wijziging van de successierechten voor zorgkinderen

– 793 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002, het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het voorstel van decreet van mevrouw Becq c.s. houdende wijziging van de successierechten voor zorgkinderen.

De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ministers, collega's, zoals u weet, beoordelen de parlementsleden van de N-VA deze begroting vanuit het regeerakkoord. We zijn niet meer vertegenwoordigd in de regering en dus heb-

Loones

ben we onszelf gepromoveerd tot het geweten van het regeerakkoord. We willen dit consequent doen, hoewel dit er onze taak niet gemakkelijker op zal maken.

Deze begroting is alleszins een belangrijke begroting. Het is een begroting halverwege. Nu kunnen we reeds evalueren of de ambities van het regeerakkoord worden waargemaakt. Uit de beleidsbrieven en uit wat hier vandaag reeds is gezegd, leiden we af dat er een groeiende onrust is wat de uitvoering van het regeerakkoord betreft. Die uitvoering slabakt. De toespraken van de diverse woordvoerders van de meerderheid blijken kritischer te zijn dan vroeger. Er is de algemene dreiging van de ontsporing van de begroting. De begrotingscontrole in februari zal terzake ongetwijfeld het uur van de waarheid zijn.

Het institutionele avontuur van Lambermont ligt achter ons. Dit is echter slechts een zeer gedeeltelijke realisatie van het institutionele deel van het regeerakkoord. We nemen akte van de verklaringen terzake van de minister-president in de Septemberverklaring. Hij zei dat dit niet het eindpunt was. Het belangrijke ogenblik wat dit betreft zal wellicht dat van de federale verkiezingen zijn, ten laatste in het voorjaar van 2003 en misschien vroeger. Nog op andere vlakken staan we voor de grote uitdaging van het realiseren. Bijvoorbeeld inzake een beter bestuur vragen we ons af hoe het staat met de uitvoering van het geïntegreerde loket voor de gemeentelijke, provinciale en Vlaamse dienstverlening, dat wordt vooropgesteld in het regeerakkoord. Hetzelfde geldt voor de omvorming van het OCMW naar een sociaal huis.

In het milieubeleid merken we dat we een onrustwekkende achterstand hebben, bijvoorbeeld in verband met de aankoop van de vijfmaal 3.000 hectare bossen, duinen en natuurgebied.

Wat huisvesting betreft, moeten we nu al vaststellen dat we onmogelijk aan die 15.000 sociale woningen kunnen komen, tenzij er gebruik wordt gemaakt van de veelgeroemde PPS. In dit verband moeten we ook weer opmerken dat we nog niet echt ver staan in de uitvoering ervan. Op dit ogenblik is er nog altijd geen duidelijk zicht op de modi van de publiek-private samenwerking die we zullen gebruiken.

Over wetenschapsbeleid en innovatie is er zopas al een discussie gevoerd. Bengelen we al dan niet aan de staart ?

Ten slotte is er nog het beleid inzake Mobiliteit en Verkeersveiligheid. Dit is eigenlijk een van de beste voorbeelden van hoe men in een beleidsbrief zelf de twijfel van de minister kan lezen. Hij geeft zelf aan dat hij diverse doelstellingen ongetwijfeld niet zal halen. Het gaat dan bijvoorbeeld over het terugdringen van de verkeersslachtoffers met een derde. De minister wijst erop dat hij niet zelf de regisseur is van het geheel. Hij wijst dus vooral op bevoegdheden die hij niet heeft.

Wegens die stijgende onrust moet ik namens de Nieuw-Vlaamse Alliantie, meedelen dat we geen unanieme ja-stem voor deze begroting kunnen uitbrengen. Dit volgt uitdrukkelijk uit onze zorg voor de naleving van het regeerakkoord.

Ik wil het nu nog specifiek over Toerisme hebben. Mijnheer de minister, volgens u en ook volgens mezelf blijft Toerisme een echt hefboomdepartement, dat centraal staat in een totaalbeleid. Hier hebben we wel de moeilijkheid dat het regeerakkoord niet de minste verwijzing naar toerisme bevat, zelfs niet onrechtstreeks. Daarom moeten we zoeken naar andere middelen van beoordeling. Zo kom ik dan bij de beleidsnota die we samen hebben goedgekeurd, terecht. Die beleidsnota is een prachtig werkstuk. Als ik me niet vergis, is het de eerste keer dat zo'n omvattend document over toerisme is neergelegd in een parlementaire assemblee in ons land. Het is een werkstuk dat zeer veel enthousiasme heeft gewekt, zowel binnen als buiten het parlement. Het heeft ook zeer hooggespannen verwachtingen gewekt, met het bijkomende gevaar voor desillusie.

Mijnheer de minister, u zult zelf wel al gemerkt hebben dat uw periode van maagdelijkheid voorbij is. Aanvankelijk stond iedereen zeer positief tegenover de eerste Vlaamse minister van Toerisme. Intussen begint de kritiek echter aan te zwellen. Dit hoeft trouwens niet noodzakelijk slecht te zijn. Het is immers niet vanuit een te groot vertrouwen dat men een kritisch beleid kan voeren of dat men sowieso een beleid kan voeren.

Ik zal hier niet ingaan op de zeer kritische opmerkingen van enkele sectoren. Ik wijs enkel op de spanningen met de campingsector. Die lijken voor het grootste deel uitgeklaard te zijn. Dat hebben we op de hoorzitting gemerkt. Ik merk ook op hoe men u bejegt vanuit de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus. Men mag duidelijk wel zeggen dat men zich niet lange verplicht voelt om louter de lof te zingen van de minister van Toerisme.

Loones

Ook de N-VA wordt ongeduldig. Er waren 5 grote strategische doelstellingen, 42 strategische projecten en 9 aandachtsvelden. Die zijn uitgemond in een motie met 10 aandachtspunten, waarvan we toch eens moeten nagaan hoever de realisatie staat. Ik wil gewoon twee voorbeelden aanhalen : een goed en een slecht. Met betrekking tot het sociaal toerisme zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet. Het nummer van november 2001 van Toerisme Vlaanderen heeft deze evolutie duidelijk en overzichtelijk geschetst.

Er is een beleidsplan voor Vlaanderen ontwikkeld. Er is nu ook een projectplan 'Toerisme voor allen'. Deze inspanningen zouden moeten uitmonden in een nieuw decreet, dat momenteel wordt voorbereid. De beleidsaanbevelingen sturen aan op het maken van twee grote bewegingen. De eerste beweging is een Vlaamse evolutie naar een doelgroepgerichte aanpak. De welzijnsinspanningen moeten net die groepen in de samenleving bereiken die effectief het meest van vakantie verstoken blijven. De tweede beweging is de uit deze heroriëntering voortvloeiende nieuwe structuur. De posities van de overheid, van de welzijnsorganisaties en van de centra voor sociaal toerisme moeten worden gheredefinieerd.

Deze twee zeer algemene uitgangspunten maken heel wat prachtige maatregelen mogelijk. Tijdens de conferentie van de Europese ministers van Toerisme op 1 en 2 juli te Brugge heeft de minister dit verduidelijkt. We hebben toen zeer interessante voorbeelden van het beleid in andere Europese landen te zien gekregen. Ik wil in dit verband enkel naar Frankrijk verwijzen, waar de vakantiecheques in het bedrijfsleven de laatste jaren twee miljoen meer Fransen een vakantie hebben gegeven. Het gaat hier om mensen die zonder die cheques geen vakantie zouden hebben genomen.

Vergeleken met de rest van Europa, scoort België met een vakantieparticipatiegraad van amper 47,6 percent niet zo goed. Vanuit een Europees perspectief ligt deze score zelfs aan de lage kant. Bovendien nemen meer dan twee derden van die meer dan 50 percent aan thuisblijvers tegen hun zin geen vakantie. We steunen de inspanningen van de minister om hier iets aan te doen dan ook voluit.

Een ronduit slecht punt in het gevoerde beleid is de uitwerking van de merknaam Vlaanderen, een van de 42 strategische projecten van de minister. Het is de bedoeling om deze merknaam zowel vanuit een cultureel-toeristische beleving als vanuit

een strategische commerciële benadering te promoten.

De oorzaak van onze ontgoocheling zal aan de hand van het voorlezen van een begin 2000 gepubliceerd document zeer duidelijk worden. De minister heeft toen het volgende verklaard : 'In 2000 moet een corporate identity, een productlogo, ontwikkeld worden rond de merknaam Vlaanderen. Deze moet een echte merknaam worden voor alle uitingen van toeristisch Vlaanderen in binnen- en buitenland. Ze zal in de communicatie van Toerisme Vlaanderen zijn eigen plaats hebben, naast het bestaande organisatielogo. In de toekomst zal ze gebruikt worden in advertenties, in mailings, brochures, posters, postzegels, displays, op briefpapier en op omslagen. Verder zal deze corporate identity kunnen worden gebruikt door iedereen die professioneel met het toeristisch product Vlaanderen werkt : hotels, attracties, andere bedrijven, diensten voor toerisme en reisorganisatoren. De corporate identity moet een mobiliserend effect hebben en het toerisme als economische sector top-of-the-mind maken in de Vlaamse opinie. In de loop van 2000 wordt een programma uitgewerkt voor de popularisering van de corporate identity in allerlei promotioneel materiaal, panelen, displays, foldermolens, vlaggen, draagtassen, geschenkartikelen, T-shirts, promotieteams, enzovoorts.'

Hoewel het hier niet over de belangrijkste maatregelen inzake Toerisme gaat, betreft het hier een zeer ambitieus project. De minister heeft toen verklaard dat hij dit in de loop van 2000 zou uitvoeren. Ik hoop dat het er in 2002 uiteindelijk nog zal komen. 2002 is tenslotte een feestjaar tijdens hetwelk de minister van Toerisme in het kader van het evenementenbeleid een belangrijke rol te vervullen heeft.

Mijnheer de minister, het programmadecreet voorziet in een relevante stijging van de subsidies voor de Zoo van Antwerpen, de vzw Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen. We juichen dat toe, want het is een Vlaamse zoo. U hebt daarover een uitspraak gedaan, waarover werd gezegd dat u er de Antwerpenaren mee wilde raken in hun chauvinisme. Als de Vlaamse overheid die groeiende verantwoordelijkheid op zich neemt, dan mag er misschien ook eens worden gedacht aan een andere naam, niet meer vzw KMDA of Zoo van Antwerpen, maar Dierentuin van Vlaanderen. Blijft dat voorstel behouden ? Ik zie het niet meer in het programmadecreet staan. Het zou nochtans een kleine compensatie kunnen zijn voor uw zakjes en het ander promotiemateriaal dat er niet is. (*Applaus bij VU&ID en AGALEV*)

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer Laurys, ik heb uw tekst opgevraagd, want die was zodanig negatief dat het voor mij heel leerzaam zal zijn erin te lezen waarin we nog beter moeten presteren. Ik kom daar later nog op terug.

Mijnheer Loones, ik ben blij dat ik in de toeristische politiek mijn maagdelijkheid heb verloren. Ik maakte me er namelijk ongerust over dat de mensen die eraan verdienen, te positief waren over mijn toeristische politiek. Mijn bezorgdheid gaat immers uit naar hun klanten. Het is goed te benadrukken dat we juist het toerisme voor allen het sterkst gestalte willen geven. Dat was de hoofdbedoeling. Ik hoop dus dat de professionals af en toe niet tevreden zijn over mijn beleid, want als de rijken knorren, dan zijn we zeker op de goede weg voor de mensen in het algemeen. Dat is mijn politieke houding.

We zijn er alvast in geslaagd voor de kust een duidelijke merknaam te poneren, namelijk het Nederlandse woord De Kust. Dat dat niet evident is, blijkt uit een discussie die we daarover hebben met de NMBS, die weigert in de Franstalige brochures, die gericht zijn op een grote markt, die merknaam te gebruiken. Ze willen wel spreken over 'la côte', maar niet over De Kust. Nochtans zijn we daarmee op de goede weg naar een Vlaams profiel. Ik zal er dan ook alles aan doen om dat logo te verdedigen. Het wordt immers gedragen door de hele kust en door iedere overheid daar.

Het probleem met de merknaam Vlaanderen is dat we een kenmerkend teken moeten vinden dat een voldoende groot maatschappelijk draagvlak kan krijgen. We hebben dat al op tal van manieren geprobeerd. De enige constante met de vorige minister van Toerisme is die zoektocht naar wat toen de corporate identity werd genoemd, maar wat ik liever de merknaam noem. We zoeken in elk geval verder naar de juiste merknaam, met dien verstande dat de toeristische politiek niet verengd kan worden tot propaganda voor Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zou graag mijn ontroering uitdrukken over wat minister Landuyt zegt.

Ik herinner me nog goed uw aantreding als minister. Het was toen echt tabula rasa maken, want er

bleek voordien niets goeds geweest te zijn. De rekeningen moesten plotseling volledig worden leegemaakt en plaats ruimen voor nieuwe producten. Het is inderdaad belangrijk zich in te zetten voor bepaalde zaken, maar dan wel met zorg voor de continuïteit. Een merknaam bijvoorbeeld moet de tijd krijgen om door te dringen.

We verschillen wel van mening over het volgende. Het ware mijns inziens beter geweest om, onder meer met betrekking tot het kustactieplan, een aantal andere zaken meer continu te laten verder werken. Er werd hier zonet gesproken over het onderscheid tussen de mensen waarover het gaat en de actoren die het voor die mensen mogelijk moeten maken. Ik zie dienaangaande een enorme evolutie tussen het verwachtingspatroon en de kritiek die ik lees in vakbladen en hoor op tal van andere plaatsen.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Toeristisch Vlaanderen is veel meer dan de kust alleen. We hebben een mooi logo van de kust, maar het verdient mijns inziens een ruimere verspreiding. Ik ken het van op vlaggen en uit de eigen publicaties, maar niet in de zin zoals vroeger voorgesteld.

Mijnheer de minister, u werkt uiteraard voor de toeristen. U werkt dus voor de clientèle, niet voor de actoren zelf. Toch zult u het met mij eens zijn dat de actoren uw medepartners zijn voor de uitwerking van dit toeristisch beleid. Het is niet de minister die het toerisme in dit land zal doen leven. Dit gebeurt in samenwerking met de instellingen, en in samenwerking met de actoren zelf. Het is dus belangrijk dat met hen een goede verstandhouding blijft bestaan. Gebeurt dit niet, dan is een goed toeristisch beleid onmogelijk.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer Van den Brande, het was moeilijk om continuïteit te brengen in het toeristisch beleid omdat we het gevoel hadden met een blanco blad te beginnen. Laat daar geen misverstand over bestaan.

Wat de organisaties of actoren betreft, zijn er slechts twee conflicten. Enerzijds is er het feit dat de voorzitter van een vereniging niet werd aangeduid in het technisch comité waardoor deze zijn pen heeft gegrepen om een pamflet te schrijven. Anderzijds is de Unizo-gelieerde campingfederatie nu wel bereid om niet-vergunde campinguitbaters niet langer als leden te aanvaarden. Men kan nu

Landuyt

eenmaal niet tegelijkertijd koud en warm blazen : enerzijds zij die de wet niet naleven verdedigen en anderzijds van de minister de naleving van de wet eisen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren van de regering, collega's, mijn interventie heeft betrekking op het programma 54.1, het landbouw-, tuinbouw- en plattelandsbeleid.

In de regeringsverklaring staat dat het landbouwbeleid de biologische landbouw moet stimuleren om tegen 2010 10 percent van het landbouwareaal biologisch te bewerken. Ik steun deze doelstelling. De vraag die moet worden gesteld, luidt : 'Hoe zal de 90 percent niet-biologische landbouw evolueren ?' De huidige landbouwnormen moeten zich kunnen aanpassen aan de maatschappelijke evoluties om te resulteren in een duurzame landbouw. Duurzaamheid betekent hier een evenwichtige wisselwerking tussen de economische, ecologische en sociale dimensie. Op dit laatste aspect wens ik dieper in te gaan.

De sociale dimensie van duurzame landbouw houdt in dat het uitoefenen van landbouwactiviteiten moet bijdragen tot de sociale stabiliteit van de maatschappij. Wie landbouw beoefent, moet een plaats vinden in de maatschappij en er moet wederzijds respect zijn tussen landbouwers en de rest van de samenleving.

Vele landbouwbedrijven staan zwaar onder druk, omdat : 1. ze de opeenvolgende crises niet meer aankunnen, 2. omdat er een te grote rechtsonzekerheid bestaat door te vaak wijzigende wetgeving en de immer toenemende administratieve last en 3. omdat vele landbouwbedrijven een slecht imago hebben.

De niet-boerende bevolking heeft nauwelijks nog contact met de landbouw en is niet of slecht op de hoogte van de problemen en inspanningen die de landbouw levert om vandaag te overleven. Er moet een sociaal toekomstperspectief zijn om te verhinderen dat landbouw maatschappelijk wordt gemarginaliseerd. Mevrouw de minister, welke initiatieven zult u hiervoor nemen ?

De administratieve vereenvoudiging in de landbouw is meer dan nodig. De minister zal die uitwerken door de invoering van het éénloketprincipe

en het uniek identificatienummer. Ik beklemtoon dat elk landbouwbedrijf momenteel reeds een uniek BTW-nummer heeft. Is het niet mogelijk om dit nummer te gebruiken als grondslag voor het éénloketprincipe ? Ik zal nooit tolereren dat de landbouwer een lijst van unieke nummers moet aanleggen. Dit zou immers nog meer bureaucratie betekenen ! Van de aangekondigde administratieve vereenvoudiging tegen 1 december 2001 zien wij tot nog toe geen concreet resultaat.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Als we willen werken met één loket, worden we geconfronteerd met heel veel vragen om informatie van het federale niveau en van het gewestelijke niveau. Daarom zijn we er van uitgegaan dat de regionalisering van de landbouw unieke mogelijkheden biedt om op termijn één loket te realiseren. Ik ontnem meteen iedereen de illusie dat dit snel zal gebeuren.

Er bestaat een éénloketsysteem voor de steunregeling, en we zullen ons daarop enten om de verschillende vragen te uniformiseren. Dat is een enorm werk op het vlak van informatica. Eerst moet de overheveling goed gebeuren, pas daarna kunnen we het éénloketsysteem realiseren. Ik hoop dat de zaak voor de landbouwers op die manier sterk kan worden vereenvoudigd.

De heer André Moreau : Met betrekking tot de afbouw van de varkenshouderij wil ik nog dit zeggen. Het stopzettingsdecreet regelt de vrijwillige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest afkomstig van één of meerdere diersoorten. Het uitvoeringsdecreet is gericht op de afbouw van de varkensstapel en regelt de financiële vergoeding voor de stopzetting, op voorwaarde dat de veehouder een geldige milieuvergunning bezit. Met de vrijwillige afbouw van de varkenshouderij ben ik altijd akkoord gegaan.

Over het amoniakreductieplan heeft de minister steeds gezegd dat dit moest en moet worden getoetst op zijn sociaal-economische haalbaarheid en eventueel moet worden bijgestuurd. Naar mijn bescheiden mening is het plan voor ammoniakemissie in stallen op dit ogenblik economisch niet haalbaar. De Europese richtlijnen moeten ongetwijfeld worden nageleefd, maar de boeren en veeteelthouders moeten de tijd en de middelen hebben om zich aan te passen. Enige redelijkheid, geleidelijkheid en toegankelijkheid zijn hier op hun plaats.

Mevrouw de minister, in 2001 hebt u, in het kader van het geïntegreerd plattelandsbeleid een decreet

Moreau

voor de grondbank voorbereid, dat een ruilinstrument van landbouw- en natuurgebieden moet worden. Vandaag is er nog steeds geen duidelijk resultaat. Hoe zal deze grondbank werken? Ik vraag en pleit hier zeer sterk voor een directe inspraak van de landbouwsector.

Binnen het visserij- en aquacultuurbeleid, moet erop worden toegezien dat de viskweek in Vlaanderen een economisch rendabele activiteit wordt. In de begroting kan ik geen uitgebreid steunprogramma terugvinden voor de visserijsector, die van vitaal belang is voor de kuststreek. Ik vraag dat er bij de begrotingscontrole meer middelen voor de viskweek worden vrijgemaakt.

Wat de tuinbouw betreft, pleit ik voor aanpassingen van het investeringsbeleid ten aanzien van de glastuinbouwsector. Ten slotte wil ik zeggen dat ik het landbouw-, tuinbouw- en plattelandsbeleid samen met anderen op een kritische wijze zal blijven opvolgen en met alle beschikbare rechtmatige middelen zal helpen verdedigen. (*Applaus bij de VLD, CD&V en het VB*)

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Moreau, in de begroting staat het FIVA ingeschreven. Dat is een investeringsfonds voor de visserij. We geven immers al jaren investeringssteun aan zowel vissers als aan mensen die aan aquacultuur doen. Misschien kunnen we straks de begroting even overlopen zodat ik u het artikel kan aanwijzen.

De heer André Moreau : Mevrouw de minister, u weet heel goed dat ik u steun op het vlak van de landbouwactiviteiten. De sector moet zich aanpassen, daaraan is niets te doen. Dat geldt ook voor de andere sectoren die ik heb vernoemd. Ik pleit echter ook voor meer financiële middelen, want die zijn nodig. Ik roep de gehele regering op om in te gaan op mijn vraag. (*Applaus bij CD&V en bij het VB, rumoer*)

Minister Vera Dua : De minister van Begroting zit hier naast mij. Ik hoop dat hij uw oproep goed heeft gehoord.

Minister Jaak Gabriëls : Mijnheer de voorzitter, misschien kan de heer Moreau zijn vraag komen herhalen in elke commissie, want iedereen heeft geld nodig.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, ik wil het hebben over het buitenlands beleid, want onze bevoegdheid terzake is bijzonder beperkt. Omwille van de oorlog tegen het terrorisme, vormt u een oorlogskabinet. Bijgevolg zou u een oorlogsbegroting moeten indienen. Het gaat immers over een werkelijke, heel concrete oorlog. Dat u slechts een deelstaatregering vormt, mag geen reden zijn om de begroting niet aan te passen aan de oorlog, want tijdens de Tweede Wereldoorlog deden de deelstaten van de VS dat wel. Ze zullen dat trouwens binnenkort ook doen.

Vlaanderen heeft tot nu toe nog geen enkele stem laten horen in de oorlog. Nochtans hebben ook de Vlamingen recht op een opinie en moeten ze de kans krijgen om hun verzuchtingen mee te delen, zelfs al is Vlaanderen geen rechtstreeks lid van de NAVO. Wie kan ik trouwens beter citeren dan de grote liberale staatsman Hugo Coveliers, die twee dagen na de aanslagen van 11 september tijdens het middagnieuws stelde dat België zich zou moeten verontschuldigen. De diensten van minister Van Mechelen hebben blijkbaar belet dat hij zijn uitlating 's avonds kon herhalen – want dan heeft Vlaanderen in tegenstelling tot 's middags wel tijd om naar de televisie te kijken.

Ik vorder dit keer geen geld voor Vlaanderen, maar wel het recht op verschoning en verontschuldiging, want België verontschuldigt zich niet. Iedereen weet hoe België zich heeft gedragen. Het gevolg daarvan is dat premier Verhofstadt als voorzitter van de EU amper tien minuten werd ontvangen door president Bush. Voor de voorzitter van het Olympisch Comité had president Bush twee uur tijd. Premier Verhofstadt raakt trouwens niet meer binnen in het Witte Huis en federaal minister Michel komt niet meer in het State Departement.

Ik herhaal dat ik het recht voor Vlaanderen vraag om zich te mogen verontschuldigen. Waarom vraag ik dat? België heeft het initiatief genomen om tegen de gehele NAVO in te gaan door voorbehoud te maken bij de NAVO-resolutie. De reden hiervoor kennen we ondertussen : twee vice-premiers met een gauchistisch verleden verzetten zich tegen de volmondige toestemming van België, iets wat de andere NAVO-partners wel gaven. De feiten zijn ernstig en door onze beperkte bevoegdheid, staat Vlaanderen sprakeloos. We kunnen ons enkel verontwaardigen en verontschuldigen in naam van de Belgische staat.

We hebben met respect en een zekere dankbaarheid geluisterd naar de zeer waardige rede van

Verrijken

onze voorzitter na 11 september. Diezelfde gevoeligheid hebben we echter moeten missen bij de regering, zowel bij de Vlaamse als bij de Belgische. Dat was bijzonder opvallend.

De heer Churchill, die het veel beter wist dan wij allemaal bij elkaar, heeft in zijn memoires gezegd waaruit een oorlogsbegroting moet bestaan en wat een oorlogskabinet moet doen. U bent een oorlogskabinet, al bent u er zich niet van bewust. Een eerste voorwaarde is een enorm respect voor de eigen waarden. Churchill vertaalde dat door erop aan te dringen dat ook tijdens de oorlog in Engeland Duitse componisten werden gespeeld. Zo wou hij duidelijk maken dat hij niets had tegen de Duitse bijdrage aan de Europese cultuur, maar wel tegen nazi-Duitsland. Een tweede voorwaarde waaraan een oorlogskabinet moet voldoen is waakzaamheid. Over de waakzaamheid inzake cultuur zal ik het morgen even hebben.

Laten we ons nu even houden bij de eigen waarden. We weten nu uit de verschrikkelijke bekentenissen van enkele medeplichtigen aan de terreuraanslagen dat ze ook van plan waren de residentie van de Franse president aan te vallen. Ze hadden ook de bedoeling het Vaticaan en Venetië te vernietigen. Dat gaat ons allemaal heel erg aan. Het gaat hier om de Westerse beschaving.

Het is misschien wat ongewoon, maar ik zou hier graag hulde brengen aan de 33 Europeanen of Amerikanen, voor mij is er geen verschil, die bewust hun leven hebben gegeven opdat het Witte Huis gespaard zou blijven. Dat vind ik een bijna Homerische verwezenlijking van die mensen, die waren ingestapt voor een reisje of voor zaken. Ze wisten dat het vliegtuig, gericht op het Witte Huis, hun dood zou veroorzaken. De beste getuigenis van de westerse beschaving in dit schamel begin van de 21ste eeuw is eigenlijk die put in Pennsylvania, veroorzaakt door het neerstorten van dat vliegtuig. Het is niet neergestort op het Witte Huis, waar men president Bush wilde vermoorden. Hij was er niet, maar dat wisten ze niet.

Men wilde ons de leider van het Westen ontnemen. Dat weten we uit een ongelofelijke dialoog tussen een man en zijn echtgenote, een dialoog die in graniet zou moeten worden gehouwen. Er zijn vele conversaties geweest vanuit het vliegtuig met gsm's. Die man heeft gezegd, na afscheid te hebben genomen van zijn gezin: 'We voted and we're going to fight them'. Dat is volgens mij de samenvatting van de hele Westerse beschaving in dit ver-

band: we waren met 33 in dat vliegtuig, we hebben erover gestemd en we gaan aanvallen. Ze wilden namelijk niet als een kalf afgeslacht worden door die islambandieten, en ze hebben dus met de blote hand die cockpit aangevallen. Een aantal van hen werden ongetwijfeld vermoord door de messen van de islamieten, maar enkelen zijn erin geslaagd het vliegtuig onbestuurbaar te maken. We zullen nooit weten hoe. Alleen een dichter van het niveau van Homeros zal die strijd kunnen beschrijven waarmee ongewapende Westerlingen die islamterroristen hebben belet het Witte Huis te vernietigen. Laten we hopen dat enkele van hen die piloten hebben gewurgd of hebben doodgeslagen.

Hoe dan ook staat het Witte Huis nog steeds recht en is president Bush nog steeds in leven. Ik meen hierin de essentie te vinden van onze westerse beschaving en een boodschap voor dit parlement. We hebben allemaal een zekere opdracht en een beperking van onze opdracht. Het verdedigen van westerse waarden, op het ogenblik dat die fundamenteel en onverwachts worden aangevallen, behoort onvervreemdbaar tot elk menselijk wezen en dus per definitie tot elk gewestelijk parlement. Er is het recht om zich te verontwaardigen, het recht om zich te excuseren tegenover de Amerikaanse overheid en het recht die westerse waarden door te geven. Men kan die waarden doorgeven aan kinderen in scholen, maar dat gebeurt op dit ogenblik niet. Het feit dat die opgejaagde terdoodveroordeelden hebben gestemd en beslisten aan te vallen, is een hulde aan zowel de democratie als aan de westerse weerbaarheid. Die woorden moeten onze jeugd niet worden onthouden. De aanval is gelukt. Zo niet, was het Witte Huis misschien ook vernietigd.

Ik betreur echter de manier waarop president Bush is behandeld door de media. Een dag na de feiten werd gezegd dat Bush een militarist is omdat hij de persconferentie in militair ornaat hield. Die man droeg de oude pilootjekker die hij altijd aan heeft. Hij stond op het puin van het WTC, bestoft en bevuild, gesteund door twee nieuwe helden van de 21ste eeuw, namelijk een brandweer- en een politieman van New York. Op die manier sprak hij zijn volk toe. Volgens de televisie is dat dan in vol militair ornaat.

Ik wil besluiten met een ander aspect van buitenlandse zaken dat delicates is voor de Vlamingen dan voor de andere Europeanen, omdat we sinds eeuwen een gastvrij land zijn voor de joodse bevolking. Op enkele maanden tijd heeft de Belgische regering de relaties met Israël totaal verknoeid. Onze fractie kan op een punt nog iets doen en zal

Verrijken

het zeker niet nalaten. In de Waalse scholen is een ongelooflijk pamflet verspreid waarbij Israël wordt betiteld als een agressief, vijandig land. Zowel mijn fractie als onze joodse vrienden zullen niet aanvaarden dat dit document in de Vlaamse scholen wordt verspreid. Er is een eeuwenlange culturele vervloeiing tussen onze beide volkeren. Dat zal niet worden ontwricht door de imbeciliteiten van de heer Boutmans, auteur van het pamflet. Het getuigt van haat tegen Israël. Vanaf 1 januari zou het door de Vlaamse regering worden verspreid in Vlaamse scholen. Premier Verhofstadt wilde niet dat dit tijdens het voorzittersschap zou gebeuren. We zullen ons daartegen verzetten met een hardnekkigheid die u zal verbazen.

Het leidt geen twijfel dat we deze begroting niet zullen goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : We gaan verder met de sprekers over het thema welzijn, volksgezondheid en gelijke kansen.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, net voor de grote vakantie konden we in de Vlaamse kranten het volgende lezen : 'Geen ambitieus belastingsplan zonder een groen sociaal Vlaanderen. Groenen eisen deel van het Vlaamse Lambermontgeld.' Met dat extra geld wilde minister Vogels een aantal eigen accenten leggen ter waarde van 30 miljard frank. We konden dat alleen maar toejuichen omdat Welzijn voor ons de nodige aandacht verdient. Helaas, daarvan is maar weinig in huis gekomen.

Ik geef enkele voorbeelden. De minister eiste voor de wachtlijsten voor personen met een handicap 3 miljard frank. Daar staat vandaag 800 miljoen frank tegenover. U vroeg 1,5 miljard voor jeugdhulpverlening. Daar staat 150 miljoen frank voor probleemjongeren en 75 miljoen voor instellingen tegenover. U vroeg 1 miljard frank voor kinderopvang. U kreeg 360 miljoen frank. Voor forensisch welzijnswerk vroeg u 600 miljoen frank. U kreeg 15 miljoen. Voor geestelijke gezondheidszorg wilde u 350 miljoen frank, en u kreeg 15 miljoen frank. Voor de combinatie van gezin en arbeid hebt u 350 miljoen frank gevraagd. Ik zie dat er in 2002 niets vastgelegd is. Drugs behoorden in de grote vakantie nog niet tot uw lijstje van prioriteiten. Later zien we echter 13 miljoen frank verschijnen voor een nieuw beleid. In De Morgen zegt minister Vo-

gels dat er moet worden gekozen. Ik citeer : "Wij vinden het kijk- en luistergeld ook een asociale belasting, maar de afschaffing ervan kan niet het ultieme plan van deze regering zijn. Met een belastingverlaging worden niet alle Vlaamse problemen opgelost." De beloften in verband met een sociaal beleid staan toch in contrast met wat er uiteindelijk uit de bus is gekomen.

Er zijn belangrijke noden. Dat geeft u trouwens zelf toe, mevrouw de minister.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Het plan van 30 miljard frank is een plan dat de enorme zorgbehoefte in Vlaanderen inventariseert en op lange termijn ook zal financieren. Voor het wegwerken van de wachtlijsten is dit jaar 800 miljoen frank vrijgemaakt. Ik ben nog niet zolang minister als het Vlaams Fonds bestaat. Het Vlaams Fonds bestaat dit jaar 10 jaar en het heeft nog nooit een bedrag gekregen dat zo hoog is als die 800 miljoen frank die vandaag is vrijgemaakt. Dat bedrag is onvoldoende om de wachtlijsten weg te werken, maar de verdienste van deze regering is dat ze die wachtlijsten zichtbaar heeft gemaakt en dat er een concreet plan is gekomen om ze weg te werken. Dat kan niet worden gezegd van de vorige regering. De 800 miljoen frank van dit jaar is het grootste bedrag dat de afgelopen 10 jaar in de gehandicaptensector is geïnvesteerd voor bijkomende zorg.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, de 30 miljard frank was inderdaad bestemd voor de volgende drie jaren. Ik had het echter niet over 30 miljard frank. Ik heb het bedrag telkens door drie gedeeld. Ik heb dus niet overdreven. Ik had het over het bedrag dat u beweerde nodig te hebben om een jaar te kunnen werken. Dat is ook de boodschap die naar de buitenwereld is gegaan. Ik toets die boodschap aan wat ik in de begroting terugvind.

Uiteraard is er een vraag van de personen met een handicap en van de gehandicaptensector. U beloofde in 2000 een stijging van 1,5 miljard frank. Het werd uiteindelijk 715 miljoen frank. U zult zeggen dat dat ook al een goede inspanning is. Tegelijkertijd is er echter een vergunningsstop doorgevoerd. Daardoor konden residentiële voorzieningen niet langer uitbreiden, ondanks de steeds stijgende nood. Dit jaar vroeg u 3 miljard frank. U kreeg dat bedrag niet. U kreeg 800 miljoen om de wachtlijsten weg te werken. Die wachtlijsten zijn zichtbaar en dat is de verdienste van de vorige regering. Die is gestart met centrale wachtlijsten. Een probleem is echter dat kinderen niet op die wachtlijsten ston-

Becq

den, maar in de startfase is dat nu ook niet eenduidig het geval.

800 miljoen frank is een goed bedrag. Het moet echter dienen voor 4.000 personen op de wachtlijsten. Kinderen zijn echter niet in dezelfde mate geregistreerd als volwassenen. Het bezoek aan de VZW Zorgtekort heeft dat nog eens expliciet duidelijk gemaakt. Daarnaast zijn er nog eens 2.000 wachtenden met een persoonlijk assistentiebudget. Zij zijn samen allemaal vragende partij. Zij koesteren hoop. 800 miljoen frank is een stap in de goede richting, maar volstaat niet.

Mevrouw de minister, u weet net zoals wij dat er ook structurele investeringen nodig zijn in deze sector. De vraag naar een beleid op lange termijn wordt echter niet beantwoord. Het oprichten van een task-force voor de besteding via persoonsgebonden budgetten is een individuele oplossing, maar gaat niet gepaard met langetermijnperspectieven. Het is nodig om in de nodige investeringsmiddelen te voorzien om de toekomst te kunnen garanderen. Wij vragen voor de personen met een handicap ook garanties voor wie niet in een persoonsgebonden systeem stapt en voor de mensen die niet zo zelfredzaam, mondig en zelfstandig zijn om naar een persoonsgebonden of een persoonlijk assistentiebudget te grijpen.

Mevrouw de minister, u stelt een nieuw decreet voor een geïntegreerd ouderenbeleid in het vooruitzicht. U vroeg meer geld voor een sociaal ouderenbeleid dan nu op uw begroting is ingeschreven. In de ouderenzorg is het ook nodig vandaag te investeren om perspectieven te bieden voor de toekomst. Nu al volstaat het geld niet dat in het VIPA voor de rusthuizen, de ouderen of de thuiszorg is voorzien. Er is in nieuwe soorten voorzieningen voorzien in de thuiszorg. Ze moeten mee genieten van de bestaande VIPA-middelen. De middelen worden echter niet verhoogd. Integendeel, er is een achterstand en er zijn wachtlijsten. Dit heeft tot gevolg dat er prioriteitscodes komen. Het is duidelijk dat de VIPA-middelen onvoldoende zijn.

Mevrouw de minister, zult u bij het uitschrijven van het ontwerp van ouderendecreet wel voldoende mogelijkheden en middelen krijgen? Vorig jaar werd in de plenaire vergadering het decreet inzake het Financieringsfonds er doorgejaagd. Dat fonds moet eenmalige investeringen financieren. Het put uit de niet-gebruikte middelen van de diverse begrotingen. De middelen bedragen op dit moment 12 miljard frank. De eenmalige investering in een

tehuis voor personen met een handicap of in een woon- en zorgcentrum is even belangrijk als de aanleg van een fietspad. Mevrouw de minister, het is belangrijk dat u uit het fonds de nodige middelen haalt om de eenmalige investeringen voor de toekomst ter beschikking te stellen.

U plant voor volgend jaar 6 acties en 7 processen. We zullen die kritisch volgen. Maar we zullen dat ook doen vanuit het perspectief van de toegankelijkheid, betaalbaarheid, kwaliteit, zekerheid voor de dienstverlening, subsidiariteit, respect en het waarderen van het vrij initiatief, en vooral van de gewone, vaak zwakke gebruiker.

De opvolging van het Vlaams intersectoraal akkoord werd niet direct vermeld. We blijven het nochtans belangrijk vinden dat dit wordt opgevolgd en geëvalueerd. Bij de besprekingen van de begrotingswijzigingen stel ik vast dat 300 miljoen frank van de VIA-middelen naar het Financieringsfonds wordt overgeheveld. We willen die zaak opvolgen. We willen weten waar u die middelen zult halen of welke zaken niet zullen worden uitgevoerd.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Becq, ik wens hierover alle misverstanden uit de weg te ruimen. De 300 miljoen frank die wordt overgeheveld naar het Financieringsfonds, komt van de begroting van minister Landuyt. Het bedrag staat in relatie tot de maatregelen in het VIA-akkoord voor het tijdskrediet. Het is ten laatste dit jaar opgestart. De middelen zijn bijgevolg niet volledig uitgeput.

Dit heeft niets te maken met de uitvoering van VIA-akkoorden binnen de welzijnssector inzake de loonharmonisering, de regularisatie van DAC-ers, bijkomende vakantiedagen, management, enzovoort. U mag de zaak opvolgen. Dit heeft niets te maken met de engagementen voor de welzijnssector. Het gaat om een verlate invoering van de tijdskredieten, loopbaanonderbreking, enzovoort.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik dank u voor deze verduidelijking. U bent wel een groot voorstander van de combinatie van gezin en arbeid en de mogelijkheden op dat vlak. Tijdskrediet is hier één van de mogelijkheden. De Vlaamse premies worden geënt op het federale systeem. Zoals het krediet nu wordt ontwikkeld, is het geen stap vooruit.

Becq

Wat de kinderopvang betreft, schuift u één prioriteit naar voren, namelijk de uitbreiding van de kinderopvangvoorzieningen. We vrezen dat zich met de huidige maatregelen problemen zullen stellen. De onthaalgezinnen worden verplicht in te stappen in een nieuw systeem. Ik weet niet meer wat uw houding is. Op de televisie hoor ik u het tegendeel verklaren van wat u in de commissie hebt gezegd. Volgens u moest iedereen instappen.

Als u in een televisieprogramma wordt geconfronteerd met veertien Machelse onthaalmoeders, blijken die opeens hun huidige statuut te mogen behouden. Die onzekerheid en de argwaan van de mensen die wel 5,5 percent van hun inkomen moeten inleveren, zonder dat daar iets tegenover staat, zijn de reden dat er volgens ons van een verdere uitbreiding van de opvang niet veel terecht zal komen.

We hebben de indruk dat u zich verlaat op de privé-opvanginstellingen en de onthaalgezinnen. In dat geval moeten er garanties komen voor de betaalbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid van die opvang.

Voor de problemen omtrent de ouderenbijdrage is helemaal geen oplossing uit de bus gekomen.

Mevrouw de minister, in de begroting worden weinig of geen middelen vrijgemaakt voor drugspreventie, gezondheidszorg, en gezinsbeleid. U hebt ronkende verklaringen afgelegd over de zorgverzekering, maar er is niets gepland inzake de noodzakelijke uitbreiding van de thuiszorg. Dat is allemaal heel jammer.

U hebt natuurlijk een druk jaar achter de rug, vol ideeën en experimenten. Na 2,5 jaar mag er echter toch wel eens iets concreets uit de bus komen. Voorlopig leven we op hoop : voor volgend jaar beloofde u maar liefst vijf decreten en twee beleidsnota's. We wachten echter al zes maanden op het decreet dat de huwelijksbureaus moet afschaffen en op een ander dat de experimenten in de bijzondere jeugdzorg wettelijk moet onderbouwen. In de voorbije 2,5 jaar hebt u welgeteld twee documenten afgeleverd : een beleidsnota en een ontwerp van decreet. Kortom, de fiets moet op stal worden gezet en de Volvo uit de garage gehaald. (*Applaus bij CD&V en het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, ik zal me beperken tot één aspect van het welzijnsbeleid, namelijk de maatschappelijke ondersteuning van personen met een handicap.

Vorige vrijdag hebben de leden van de commissie welzijn een groep ouders ontmoet van kinderen met een handicap op de drempel van de volwassenheid. Dat was zeer confronterend. Deze kinderen kunnen niet meer terecht in de instellingen voor jongeren. Hun ouders zijn radeloos : ze proberen hun kinderen in te schrijven in instellingen voor volwassenen, maar stuiten stevast op lange wachtlijsten. Zoals alle ouders leefden ze met het perspectief dat hun kinderen op termijn onafhankelijker worden, minder zorg behoeven en uitvliegen, maar bij hen is het net omgekeerd. Voor jonge kinderen is het opvangprobleem immers minder nijpend. Bijna allemaal worden ze eerst via thuiszorg opgevangen, later komen ze terecht in een semi-internaat en ten slotte in een echt internaat. Nu moeten ze evenwel opeens terug naar huis.

We hebben er in de commissie zeker voldoende aandacht aan besteed. En toch, als ik met personen met een handicap een gesprek voer, heb ik altijd de indruk dat we niet voldoende hebben gedaan. Ik heb die indruk meer dan bij andere domeinen van het welzijnsbeleid.

Voor 2002 reserveren we gelukkig de grootste tegemoetkoming voor het Vlaams Fonds ooit, namelijk 800 miljoen frank. Toch moeten we de toewijzing ervan goed bewaken. Ik voel in kringen van personen met een handicap een onderdrukte vijandigheid ten aanzien van het PAB en het PGB. Ik zie dat in die wereld verschillende lobbies actief zijn. Het PAB en het PGB is naar voren gebracht dankzij de terechte lobby van personen die hun handicap slechts op latere leeftijd kregen en dus mondig waren en een positie in de maatschappij hadden verworven en van personen met een motorische handicap. Dit heeft voor een erg gunstige wind in het beleid voor personen met een handicap gezorgd. Nu krijgen we een tegenlobby van personen met een mentale handicap, waar ook grote tekorten bestaan.

Wat het beleid voor personen met een handicap, net als het beleid voor bijzondere jeugdzorg, van het gewone welzijnsbeleid onderscheidt is dat deze mensen van de overheid een toegangsticket voor het Vlaams Fonds hebben gekregen. Zij hebben recht op deze zorg, maar deze is in onvoldoende mate en niet snel genoeg beschikbaar. Wij vragen dat de middelen die voor 2002 zijn vastgelegd niet

Ceysens

te vluchtig worden opgebruikt. Het risico bestaat dat eerst aan de wachlijsten wordt gewerkt. En het zou inderdaad onaanvaardbaar zijn als dit niet eerst zou gebeuren. Alleen bestaat het risico dat weinig tastbaars wordt gerealiseerd. Wij zullen dit goed moeten opvolgen.

Los van de investering van nieuwe middelen, moet prioritair worden nagegaan hoe de financiering van het Vlaams Fonds verloopt. Vanuit onze fractie werd vaak kritiek geuit op Kind & Gezin. Als men de twee vergelijkt, weet Kind & Gezin echter beter zijn middelen te gebruiken dan het Vlaams Fonds, dat vandaag niet voldoende kan aangeven wat het precies doet, noch hoe het zijn middelen beheert. Wij vragen dat het financieel draaiboek wordt gehanteerd dat Kind & Gezin heeft opgesteld en dat perfect aangeeft waar de grote kosten zitten. Er zal werk gemaakt moeten worden van de berekening van dagprijzen en de transparantie van het hele systeem. Meer dan de helft van het welzijnsbudget gaat naar personen met een handicap, hoewel dit budget in de loop van 2002 het meest onder vuur zal liggen.

Ik wil kort spreken over het artikel dat uit het programmadecreet is gehaald. Dat is het fameuze artikel waarmee de Vlaamse regering voor 2002 het VIPA-decreet wou wijzigen. De commissie heeft dat unaniem uit het programmadecreet gehaald. Daarmee is aangetoond dat, wanneer een parlement iets niet wil, het blijkbaar toch aan de regering duidelijk kan maken dat het niet zal volgen. Alleen zijn we zo hard bezig geweest ervoor te zorgen dat dit artikel werd verwijderd, dat we iets te weinig hebben gekeken naar hoe het dan wel moet met het VIPA. In 2002 zal er ook voor dat dossier een oplossing moeten komen. Vandaar dat ik dit vandaag nog wilde aankaarten. U heeft aangekondigd dat er een uitgebreid onderzoek naar het VIPA komt. Hoe zal dit onderzoek verlopen? Wordt dit jaar dan een tegendecreet ingediend? Dat staat immers niet in de zes processen en zeven projecten. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mevrouw de minister, uw begroting voor Welzijn is een belangrijk en substantieel onderdeel van de totale begroting van Vlaanderen. Dit budget kent dit jaar een toch wel behoorlijke stijging van 7,26 percent. In de totaliteit van uw begroting is dit goed voor 2.055 miljoen euro.

We hebben de gelegenheid gehad om tijdens de talrijke commissievergaderingen die hieraan zijn voorafgegaan in te gaan op ieder detail, ieder onderdeel en op de concrete vertaling van uw beleidsbrief in deze begroting. Gezien het korte tijdsbestek is het niet nodig hier in te gaan op details. Ik wil slechts kort enkele fundamentele bedenkingen formuleren.

Uw begroting stijgt. Behoorlijk wat middelen worden vrijgemaakt voor nieuw beleid. Ik bedank u ervoor dat u ons alles duidelijk hebt gemaakt, met behulp van de nodige schema's en nota's. U kondigt een aantal grote, ambitieuze doelstellingen aan. Maar zowel uw beleidsbrief als uw toelichting blijven vaak vaag en onduidelijk over de wijze waarop dit nieuwe beleid en deze doelstellingen concreet zullen worden ingevuld. Er worden zeer veel keuzemogelijkheden gegeven. Met vele daarvan kan ik het eens zijn. Maar er is geen duidelijke verbintenis over wat er in 2002 uiteindelijk zal worden gerealiseerd. Bovendien heb ik me regelmatig de vraag gesteld of de ingeschreven budgetten wel toereikend zijn om de opgesomde mogelijkheden te realiseren. Zullen de keuzemogelijkheden de budgetten niet overschrijden?

Bij de begroting zelf valt een gebrek aan coördinatie op. Dat kan niet worden gezegd van uw beleidsbrief. De duidelijke thematische lijn die u volgt in uw beleidsbrief vinden we helaas niet op dezelfde duidelijke wijze terug in de begroting, die toch een financiële vertaling van die beleidsbrief dient te zijn. We stellen een grote versnippering vast in het welzijnslandschap, en een gebrek aan coördinatie. Ik heb dat reeds meermaals aangekaart, maar wil dit nogmaals doen in deze algemene plenaire bespreking. Er is een gebrek aan coördinatie tussen verschillende programma's en projecten. Diverse dossiers zijn verspreid over verschillende hoofdstukken : denken we bijvoorbeeld maar aan jeugd, personen met een handicap, migranten, asielzoekers, enzovoort. Dit leidt tot versnippering en dus ook tot verspilling van de kostbare middelen. Dit systeem is ook allesbehalve bevorderlijk voor de doorzichtigheid van de begroting.

Zoals ik reeds in de commissie zei, stelt u net zoals vorig jaar een aantal zeer positieve doelstellingen voorop. Maar ik blijf beklemtonen dat een aantal fundamentele uitdagingen van onze samenleving nog steeds onbeantwoord blijven. Zo mis ik nog steeds een volledig en grondig uitgewerkt gezinsbeleid in uw beleidsbrief. Het is zeker niet zo dat u geen aandacht zou besteden – fragmentarisch dan – aan een aantal aspecten, maar het is wel zo dat ik een volledig beleid mis. Nochtans is en blijft het

Dillen

gezin de hoeksteen van de samenleving, ondanks alle aandacht die deze regering besteedt aan andere vormen van samenleving. Denken we bijvoorbeeld aan de holebi's, die recentelijk wel het genoeg hebben gehad bijzondere aandacht te mogen genieten.

Daarenboven is deze begroting ook een voorbeeld van een verkeerde positieve discriminatie. Sommige doelgroepen komen in verschillende programma's steeds opnieuw terug en krijgen zo bijzondere aandacht. Dit wordt uiteraard ook vertaald in financiële middelen. Ik denk zeer specifiek aan de bijzondere aandacht die in talrijke programma's van uw begroting, en daarenboven ook in de begroting van een aantal van uw collega's, is terug te vinden voor allochtone asielzoekers en illegalen, zonder dat de rechten die hun worden gegeven, gekoppeld worden aan plichten. Vele middelen worden handig verspreid over verschillende programma's en basisallocaties. Dit bevordert allerm minst de duidelijkheid. Ik had graag een volledig overzicht gekregen van de totaliteit aan middelen die aan deze doelgroep wordt gegeven.

Ik kan alleen maar vaststellen dat dezelfde aandacht niet is terug te vinden voor onze eigen kansarmen van de vierde wereld. Zij leven vaak verborgen. Vooral in onze steden neemt hun aantal nog steeds toe. Uit vrij recente cijfers is gebleken dat spijtig genoeg vandaag in Vlaanderen nog steeds 5 percent van onze kinderen in kansarme gezinnen wordt geboren. Dit is een cijfer dat in steden zoals Mechelen, Antwerpen of Gent nog aanzienlijk hoger ligt.

Mevrouw de minister, ik hoop dat u eindelijk bereid zult zijn om ook daarvan een prioriteit te maken. Het is bij hoogdringendheid de plicht van deze regering om als duidelijke doelstelling voorop te stellen dat aan dit schrijnende probleem in onze onmiddellijke omgeving de nodige aandacht moet worden besteed. Volgend jaar moeten daarvoor veel meer middelen worden vrijgemaakt.

Mevrouw de minister, collega's, deze begroting Welzijn is opnieuw één van vele duidelijke illustraties die aangeven dat een van de fundamentele doelstellingen van het Vlaams Blok, namelijk het streven naar Vlaamse onafhankelijkheid, zo spoedig mogelijk moet worden waargemaakt. Dit is in het belang van Vlaanderen in het algemeen, en uiteraard ook in het bijzonder op het vlak van welzijn, gezondheid en gelijke kansen.

Mevrouw de minister, de Vlaamse bevoegdheden waarover u beschikt, blijven op dit gebied al te beperkt. Voor heel wat van de materies waarvoor u bevoegd bent, is deze beperktheid een ernstige hinderpaal. Nog te veel bevoegdheden blijven bij uw federale collega's. U hebt al verschillende keren gezegd dat er regelmatig overleg is. Ik geloof dat ook wel, maar dat overleg is niet voldoende. U moet er samen met ons allemaal voor blijven ijveren dat er meer bevoegdheden naar Vlaanderen komen, ook inzake welzijn, gezondheid en gelijke kansen.

Mevrouw de minister, in de begroting en in de beleidsbrief worden talrijke ontwerpen van decreet aangekondigd : een decreet lokaal sociaal werk, vrijwilligerswerk, preventieve gezondheidszorg, armoedebestrijding, bedrijfsgezondheid, eerstelijnsgezondheid, enzovoort. Zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. U hebt duidelijk de ambitie om het Vlaams Parlement volgend jaar zeer veel werk te bezorgen, in het bijzonder de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen. Op zich is dat misschien een positief gegeven, maar het is in elk geval absoluut onrealistisch binnen het tijdsbestek en de werking van het Vlaams Parlement. Het is echt onhaalbaar om al die grote ontwerpen, over vaak moeilijke en ingewikkelde dossiers, rond te krijgen.

– *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Een jaar telt spijtig genoeg maar een beperkt aantal weken. Ik meen te mogen zeggen dat de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen zeer regelmatig samenkomt. Als ik goed ben ingelicht, is het een van de commissies die het meest samenkomt binnen de werking van het Vlaams Parlement. Zelfs met een commissie die bereid is hard te werken, is het echter totaal onmogelijk om al die zaken te realiseren, zeker als we samen in de commissie echt grondig werk willen leveren. De ervaring leert dat dit laatste trouwens wel stelselmatig gebeurt binnen de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.

Het is onmogelijk om al de aangekondigde ontwerpen volgend jaar te verwezenlijken. Het lijkt me dan ook zeer belangrijk dat de minister prioriteiten aangeeft. Het gaat hier stuk voor stuk over belangrijke en moeilijke dossiers. Ik zou graag van de minister vernemen welke haar prioriteiten zullen zijn binnen het hele pakket aan aangekondigde ontwerpen die ze volgend jaar zeker wil realiseren. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik zou de minister eerst willen feliciteren met een aantal beleidsmaatregelen die voor volgend jaar en de daaropvolgende jaren zijn gepland in het kader van de gebruikersgestuurdheid in het welzijnsbeleid. Het focussen op de gebruikers van de welzijns- en de gezondheidszorg, met andere woorden op de cliënten en op de patiënten, kan niet op één dag worden gerealiseerd.

De zorgverzekering, die voor de betaalbaarheid van de voorzieningen moet zorgen, is een stap voorwaarts. Ik denk hierbij evenwel ook aan de initiatieven betreffende het forensisch welzijnswerk, waarbij geïnterneerden eindelijk aandacht krijgen, betreffende de organisaties waar armen het woord nemen, betreffende het gelijkekansenbeleid en betreffende het minderhedenbeleid.

Ik zou ook even de aandacht willen vestigen op een aantal punten waar het beleid eerder vaag blijft en hier en daar zelfs enige tegenstrijdigheden bevat. Ik denk hierbij in eerste instantie aan de inclusieve aanpak, die als een rode draad door al de beleidsbrieven van de minister loopt. Op een aantal punten wordt dit gegeven op een zeer summier manier ingevuld.

Vooraf met betrekking tot de huisvesting en het grootstedelijk beleid zou ik graag een iets concretere invulling van het inclusief beleid zien. Ik weet dat heel wat ministers zich over deze bevoegdheid dienen te ontfemen, maar de welzijnssector zou op dit vlak een actievere rol kunnen spelen.

In het kielzog van mijn vorige opmerking zou ik er ook even op willen wijzen dat de beleidsbrief inzake het opbouwwerk enigszins beperkt is. Iedereen weet nochtans dat de belangrijke werkvormen in deze sector, bijvoorbeeld de wijkplanning, de inspraak- en participatie-ontwikkeling en het buurtgericht werken, grotendeels het succes van het sociale huisvestingsbeleid en van het grootstedelijk beleid bepalen.

Mijn volgende opmerking betreft de eerder problematische positie van de Gezondheidsraad. Enige tijd geleden heeft de Gezondheidsraad zelf om meer werkmiddelen gevraagd. De Gezondheidsraad wil een dynamische analyse van het gevoerde gezondheidsbeleid voeren en wil de kans krijgen om meer naar buiten te komen met rapporten en adviezen. In de gegeven omstandigheden is de vraag naar een eigen website zeer normaal. De Gezondheidsraad vraagt tevens een betere participatie van de administratie aan de vergaderingen van de Gezondheidsraad en een betere communi-

catie tussen de Gezondheidsraad, de administratie en de kabinetten.

In een advies over zichzelf pleit de Gezondheidsraad voor een onderscheid tussen een overleg- en een adviesorgaan. Hoewel de Gezondheidsraad apart van de Gezins- en de Welzijnsraad wil blijven bestaan, is er in andere middens sprake van een fusie. Een oplossing voor de onduidelijke vooruitgang van dit proces hebben we nog niet gevonden.

Over de rol van de inspectie heb ik het tijdens vroegere begrotingsbesprekingen al gehad. Veel frustraties en klachten van ouders en gebruikers betreffen de slechte communicatie, een groot verloop en verzuim bij het personeel, een gebrekkige opleiding, de verspilling van middelen en het ontbreken van coördinatie in de hulpverlening. Ten gevolge van dit laatste feit zien ouders zich vaak verplicht om zelf te onderhandelen.

De vraag is welke rol de inspectie hierin kan spelen. Het beter controleren van de boekhouding zal zeker niet volstaan. Een grondige doorlichting van het dagdagelijkse handelen van de hulpverlener ten aanzien van de gehandicapte, de thuisloze of de jeugdige delinquent zou in het kader van het kwaliteitsbeleid een duidelijke meerwaarde hebben.

Voor de gezondheidssector is gekozen voor het concept van de zogenaamde visitatie. Dat model wordt nu al uitgeprobeerd in de ziekenhuizen. Naar verluidt hebben ze het er in het departement niet zo op begrepen, maar we zouden er eens dieper over moeten nadenken.

Een derde aspect is de samenhang van het gezondheids- en welzijnsbeleid. Ik trap wellicht een open deur in als ik zeg dat in de kwaliteitsdecreten de kunstmatige scheiding tussen de sectoren moet verdwijnen. Bijvoorbeeld in het rusthuizen- en RVT-beleid weet de welzijnsadministratie niet wat de gezondheidsadministratie beslist. U hebt in uw beleidsbrief een eenvormig kwaliteitsdecreet aangekondigd. We juichen dat toe, maar de samenhang moet meer zijn dan het hanteren van dezelfde instrumenten van kwaliteitszorg. De snelheid van de integratie mag gerust worden opgedreven.

Door het afsluiten van het protocolakkoord eerste lijnsgezondheidszorg hebben de federale en de Vlaamse regering de handen in elkaar geslagen. Er worden speciaal geïntegreerde diensten thuiszorg erkend. Vroeger was er ook al wel sprake van geïntegreerde thuiszorg, maar daarmee werd bedoeld dat de thuisverblijvende patiënt het best geïntegreerde thuiszorg kan worden geboden door één

Swennen

organisatie met één loket. De mensen dreigen anders nog zeker te worden dan ze al zijn door het heen- en weergeloop van de hulpverleners. Bovendien worden ze nog eens overstelpt met invulformulieren.

De geïntegreerde diensten eerstelijnszorg waarover het protocolakkoord nu spreekt, zouden echter kunnen functioneren op het niveau van de patiënt thuis, of zouden de vorm kunnen aannemen van een soort van regionale coördinerende koepel, die dan hopelijk geen nieuwe praatbarak wordt. Er zijn inderdaad al veel koepels op regionaal en subregionaal niveau, zoals de samenwerkingsinitiatieven in de thuiszorg, de dienst thuisverpleging, de LOGO's, die veeleer preventief zijn, en de gespecialiseerde netwerken palliatieve zorg. Er zijn ook een soort van regionale zorgdiensten, zoals de regionale dienstencentra uit het decreet thuiszorg. Ten slotte is er ook het regionaal welzijnsoverleg, dat de thuiszorg omvat, maar tegelijk ook overschrijdt, omdat het over alle welzijnssectoren gaat.

Wat u eraan toevoegt, komt in eerste instantie over als een bijkomende structuur : de SEL, het Samenwerkingsinitiatief Eerstelijnsgezondheidszorg, een structuur die een bestaande dienst, de SIT, en een nieuwe, de geïntegreerde dienst thuisverzorging, vervangt. Deze overdaad schaadt, zo komt het ons voor. We vrezen in een nieuw straatje van onoverzichtelijkheid terecht te komen.

Uw beleidsbrief is daarover niet eenduidig. Enerzijds stelt u dat de SEL dicht bij de burger moet functioneren en moet samenwerken met een andere structuur, de lokale dienstencentra, en anderzijds stelt u verderop in de beleidsnota dat de SEL veeleer moet werken op regionaal niveau. Deze initiatieven hebben bijzonder veel nood aan een hoge graad van onderlinge afstemming, en dat is wellicht ook uw bedoeling, want anders vindt een kat er haar jongen niet in terug.

De trendbreuk die de zorgverzekering met zich meebrengt, is duidelijk nog niet tot alle geesten doorgedrongen. Het gaat met name over het feit dat het 'rugzakje' van de zorgcheques impact zal hebben op het hele weefsel van het welzijns- en gezondheidsbeleid, juist zoals het PAB en het PGB grote veranderingen teweeg zullen brengen in de gehandicaptensector.

We zijn ervan overtuigd dat de zorgverzekering – door de verdere uitbouw ervan – centraal zal komen te staan in het welzijnsbeleid omdat ze de

vraag steeds meer zal sturen naarmate meer werkvormen, zoals residentiële hulp, erin worden opgenomen. Het tijdsgebonden aanbod zal uitvlakken omdat de zorgverzekering geen rekening houdt met leeftijd. Daarnaast zal zij op lange termijn de bestaande subsidiekanalen ombuigen en de burger tot rechtstreekse participant maken die ook verantwoordelijkheid draagt voor het systeem door eigen bijdragen te genereren.

De zorgvrager krijgt in de zorgverzekering een centrale, maar ook verantwoordelijke positie, met als belangrijkste voordeel de zorg op maat. De zorgverzekering is met andere woorden nog maar een teer plantje, maar dan wel eentje met een groot groeipotentieel. In dit verband kijken we met de grootste verwachting uit naar het resultaat van uw huiswerk in de komende maanden. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb 5 minuten gekregen om te interveniëren over de begroting Gezondheid, Welzijn en Gelijke Kansen. U zult begrijpen dat ik derhalve voor één hoofdstukje heb gekozen waarbij ik gedurende de mij toebedeelde tijd wens stil te staan.

Mevrouw de minister, met de 6 acties en de 7 processen die u zeer uitvoerig hebt voorgesteld tijdens de begrotingsbesprekingen, levert u een beleidsplan bij de begroting 2002 waar onze fractie en de grote meerderheid van de commissieleden kunnen achter staan.

We hebben een begrotingsbespreking gehad waarover uitvoerig en 'to the point' is gedebatteerd en waarbij uw plannen uitputtend zijn besproken. Iedereen was naar mijn aanvoelen tevreden over de manier waarop u de commissie hebt geïnformeerd. Het verslag is een stuk dat ik ook aan alle collega's die niet in onze commissie zetelen, wil aanbevelen. Het is een bijzonder goed document geworden waarvoor ik de heer Roegiers, verslaggever, wil feliciteren.

Mevrouw de minister, mijn grote bekommernis gaat uit naar de allochtone jongeren. Ik vraag daarvoor niet alleen uw aandacht, maar ook die van de minister-president die nu helaas niet meer aanwezig is. Ik hoop dat minister Van Mechelen hem die aandacht zal overbrengen.

De minister-president heeft vorig jaar namens de Vlaamse regering een Kleurennota gelanceerd in

Van Den Heuvel

het kader waarvan ook werk moest worden gemaakt van een langetermijnvisie. Twee punten ervan – later geconcretiseerd in het Pact van Vilvoorde of in de ‘21 doelstellingen voor de 21ste eeuw’- sluiten perfect aan bij de bekommernis die ik hier naar voren wil brengen, namelijk punt 14 en punt 5. In punt 14 pleit de minister-president ervoor dat Vlaanderen in 2010 werkelijk zou uitgegroeid zijn tot een open en verdraagzame samenleving waarin iedereen volwaardige kansen heeft om aan het maatschappelijke en politieke leven deel te nemen. In punt 5 pleit hij ervoor om elke achterstand van vrouwen en van de zogenaamde kansengroepen – waaronder de allochtonen, de arbeidsgehandicapten en de laaggeschoolden – in het arbeidsproces weg te werken. In 2010 zijn de pubers van nu jongvolwassenen. Hun ervaringen nu zullen meebepalen hoe en wat zij in 2010 zullen zijn, en hoe zij onze samenleving mee vorm zullen geven.

Recentelijk heb ik het tiende jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting gekregen. Vandaag tolereren we nog steeds dat kinderen met een vreemde nationaliteit een grote achterstand kunnen oplopen in het onderwijs. Het aantal kinderen met de Belgische nationaliteit die met 1 jaar achterstand uit het lager onderwijs komen, bedraagt 11,72 percent, voor kinderen met een vreemde nationaliteit is dat 34,69 percent. Die cijfers zijn hallucinant. Het gaat over de pubers die in 2010 kleurrijk Vlaanderen zullen uitmaken.

Daarom ga ik absoluut niet akkoord met het principe dat etnische afkomst als criterium wordt gehanteerd voor de toegang tot het onderwijs. Daardoor versterken we de tegenstelling tussen hen en ons, en wordt de boodschap versterkt dat zij oorzaak zijn van de problemen. De effecten van die boodschap op hun beeldvorming en zelfvertrouwen zijn niet te onderschatten en bepalen mee hoe zij in kleurrijk Vlaanderen aanwezig zullen zijn. Mevrouw Vogels, u bent minister van het minderhedenbeleid, maar ook van kinderrechten en gelijke kansen, dit moet u dus zeker aanspreken.

Ingrijpen in het leven van kinderen schept een grote verantwoordelijkheid, ook wanneer we het hebben over zogenaamde allochtone criminele jongeren. Criminaliteit moet aangepakt worden. Maar zoals bij vele andere aspecten van het minderheden-thema het geval is, mag men niet vergeten de verschillende allochtone gemeenschappen hier actief bij te betrekken. Ouders en gezinnen weten dat er iets aan de hand is en weten het best welke de

problemen zijn. Ze wensen alleen niet discriminerend en incorrect te worden behandeld.

Misschien is het citaat van de heer Lamote, ervaringsdeskundige inzake allochtone probleemjongeren, die het centrum voor deeltijds onderwijs Het Keerpunt in Borgerhout en het leercentrum in Merksem leidt, hier op zijn plaats: ‘Verdriet, dat is wat ik hier meemaak.’ Hij heeft het over allochtone jongens van 14 tot 15 jaar.

Niet enkel repressieve maatregelen zijn aangewezen. Ook preventie en hulpverlening zijn absoluut noodzakelijk. Mevrouw de minister, in de commissie kondigde u aan dat het integratiebeleid aan een evaluatie toe is en dat u dat in de loop van 2002 zou opnemen. Ik ben het daarmee eens. Tegelijk vrees ik dat het onvoldoende zal zijn om enkel een nieuw minderheden-decreet te schrijven met nieuwe termen ter vervanging van de oude.

Ik citeer eveneens een jonge, hoogopgeleide allochtoon: ‘Ze moeten niet over integratie zagen, maar denken en handelen in termen van burgerschap en echte gelijke kansen en gelijke behandeling. Respecteren en praktisch invullen van onze basisrechten op werk, onderwijs en onderdak.’ De heer Laurys van CD&V heeft gezegd dat we geen stappen vooruit hebben gezet in de problematiek van werkgelegenheid voor allochtone jongeren.

Daarom blijf ik pleiten voor de actualisering van het strategisch plan minderheden en voor het realiseren van de Kleurennota, waarbij alle departementen met concrete acties betrokken zijn. We moeten voorbij het vrijblijvende gaan in een kleurrijk Vlaanderen. Net zoals deze regering resoluut de kaart van het onthaalbeleid heeft getrokken en er middelen voor heeft uitgetrokken – deze pluim mag u op uw hoed steken, mevrouw de minister -, moet dat nu gebeuren voor het emancipatie- of minderhedenbeleid. Naar aanleiding van deze begroting, roep ik u op om dat met evenveel volharding te doen als bij het onthaalbeleid. Onze fractie zal u daarbij zeker steunen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, collega’s, een aantal maatschappelijke uitdagingen zijn zo duidelijk dat het parlement er wel op in moet gaan. Een aantal mensen en groepen krijgen ongelijke kansen in en door ons maatschappelijk systeem. Ze voelen zich bijna persoonlijk

Van Cleuvenbergen

schuldig omdat ze er niet bij horen en daarom veroordeeld worden.

Ik denk bijvoorbeeld aan de ouders van de kinderen met een mentale handicap van de VZW Zorg Tekort, die reageren omdat ze geen plaats vinden voor hun ouder wordende zorgkinderen. Ik denk aan zorgbehoevende ouderen die geen opvang vinden, omdat er een bouwstop is of omdat de federale Riziv-middelen werden terugschroefd. Ik denk aan de getuigenissen van mensen die in armoede leven en die permanent te kampen hebben met huisvestingsproblemen. Ik denk aan nieuwkomers die verwijtende woorden horen omdat ze niet weten hoe ze afval moeten sorteren en omdat ze geen Nederlands kennen, terwijl ze al maanden op een wachtlijst voor Nederlandse lessen staan. De problemen en vragen van deze mensen zijn zo diepmenselijk dat we ze vooral naar waarheid moeten beantwoorden. We moeten duidelijk zeggen wat kan en wat niet kan. Deze mensen willen zekerheid.

Ik spits me nu toe op de problemen van een van deze groepen, die nieuwkomers, geregulariseerden, vluchtelingen, en zo meer worden genoemd. Dat ik zo veel termen moet gebruiken, wijst al op de diversiteit van de problematiek. Een eenvormige oplossing is dan ook erg moeilijk. Heel concreet zal ik het hebben over wat voor deze meerderheid 'inburgering' is.

Deze regering verklaart bijna dagelijks dat inburgering een beleidsprioriteit is. De vele woorden moeten allicht doen geloven dat de problematiek onder controle is. Een aandachtig toehoorder die de Vlaamse regering op haar woorden zou nemen, verwacht dat elke nieuwkomer binnenkort een aangepast inburgeringsprogramma kan volgen en in de nieuwe omgeving zal worden onthaald om er in te burgeren. Door deze voorstelling wordt een nieuwkomer die faalt door de publieke opinie als een schuldige beschouwd, want de nieuwkomer gaat niet in op het aanbod. Door alle mooie verklaringen wordt dus een vals verwachtingspatroon gecreëerd bij de nieuwkomers en bij de rest van de bevolking. De regering beseft dit onvoldoende. De nieuwkomers verwachten nu een aanbod en het grote publiek een resultaat.

Het is belangrijk om te weten voor wie het inburgeringsbeleid feitelijk is bedoeld, want ook in het parlement bestaan hierover heel wat misverstanden. Het bestaande regeringsbeleid is gericht op nieuwkomers, het gaat over mensen die hier voor

lange tijd verblijven, meerderjarig zijn en achters-tandskenmerken vertonen die kunnen leiden tot permanente kansarmoede. Het gaat dus niet over migranten die hier reeds langer zijn, maar nooit een kans kregen om taallessen te volgen of om maatschappelijke vorming te krijgen. Het gaat evenmin over groepen die de basisbeginselen van onze taal kennen en al maanden wachten op een beloofde vervolgcursus die aangepast is aan hun niveau. Het gaat ook niet over migranten die onze taal wel machtig zijn, maar die om allerlei andere redenen geen of te weinig kansen krijgen, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt, de zogenaamde oudkomers. Nochtans zijn het dikwijls mensen uit deze groepen, al dan niet van Belgische nationaliteit, die voor overlast zorgen. Het zijn deze mensen die zelfs zonder iets te doen, bedreigend overkomen bij onzekere mensen. Iedereen verwacht dat de regering voor deze groepen iets doet.

Onwetendheid over wat het inburgeringsbeleid precies is, was er vorig jaar ook bij de minister-president, die in zijn Septemerverklaring sprak over een bedrag van 758 miljoen frank voor inburgering. Toen hij hierover achteraf een schriftelijke vraag beantwoordde, zag hij in dat hij een aantal middelen had meegerekend die niet echt tot de inburgering behoorden. Het is namelijk niet zo dat alle beleid voor mensen van een andere etnische afkomst inburgeringsbeleid is. Hoe zou dan de gewone burger dit kunnen weten, die alleen de goednieuwsboodschappen hoort over de vele middelen die worden besteed om alle problemen op te lossen ?

Mevrouw de minister, het is vanuit de bezorgdheid om geen valse boodschappen over inburgering over te brengen, dat ik dit ook aandachtig ben nagegaan in de begroting. Daarom wil ik enkele cijfers opsommen die in de beleidsdocumenten staan die we bij de middelenbegroting hebben gekregen. Er staat in dat de gemeenten in 2000 1430 trajecten organiseerden met eigen middelen. De Vlaamse begroting organiseerde 1730 trajecten. In 2000 werden er zo 3160 inburgeringstrajecten georganiseerd voor de 13.400 nieuwkomers die er op dat moment waren. In 2001 kwamen er 400 trajecten bij : zonder de geregulariseerden kreeg 27 percent van de doelgroep een inburgeringsbeleid. De middelen voor de begroting 2002 zouden 1000 bijkomende trajecten moeten garanderen. In 2002 kan men op die manier 4600 nieuwkomers opvangen, wat neerkomt op 34 percent van de reeds afgelijnde doelgroepnieuwkomers. De geregulariseerden bij de 50.000 aanvragers worden hier niet eens bijgeteld. De cijfers spreken voor zich.

Van Cleuvenbergen

Mevrouw de minister, ik wil ook even ingaan op de enorme wachtlijsten voor lessen Nederlands als tweede taal. Nauwkeurige cijfers zijn er nog steeds niet. Hoe kan dan een beleid worden gepland? Overal zijn er wachtlijsten: in het volwassenenonderwijs, in de centra voor basiseducatie, bij de VDAB en bij de taalopleidingscentra voor de universiteiten. Dan moeten we nog beseffen dat enkel de gemotiveerde migranten zich inschrijven voor dergelijke cursussen.

Ik sluit me aan bij wat daarnet werd gezegd over de werkloosheid van mensen die hier als nieuwkomer komen. De VDAB verklaart dat zij jaarlijks slechts een kwart van de werklozen met ernstige taalachterstand lessen Nederlands kan aanbieden. Als dat zo blijft, dreigt de doelstelling van participatie van allochtonen op de arbeidsmarkt, ook herhaald in het Pact van Vilvoorde, volledig weg te vallen.

Mevrouw de minister, deze realiteit is ontluisterend voor het integratiebeleid van deze regering, die er, ondanks de bijkomende middelen en het beklemtonen dat voor haar inburgeren een plicht is en een verplichting zal worden, te weinig nadruk op legt dat slechts een op drie nieuwkomers de kans krijgt om in een traject te stappen.

Onze CD&V-fractie vraagt niet enkel een verdere uitbouw van een onthaalbeleid, maar vooral een eerlijker en vollediger communicatie. We beseffen maar al te goed dat we de bevolking in deze aangelegenheid niet op een verkeerd been mogen zetten, want wij worden erop aangekeken als we zeggen voldoende middelen te hebben om te investeren in deze groep. Daarom doe ik een oproep om ook hierover te communiceren, mevrouw de minister, en niet alleen over de goednieuwsboodschappen. We moeten durven bekennen dat we slechts een op drie nieuwkomers een inburgeringstraject kunnen aanbieden. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter : Collega's, we gaan nu over tot de materies Leefmilieu, Natuurbehoud, Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken, Mobiliteit en Energie.

De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal ook de spreektijd van de heer Lachaert opvullen, aangezien deze verontschuldigd is.

We moeten toegeven dat de begroting van leefmilieu van dit jaar toch wel verschilt ten opzichte van die van vorig jaar. Op het eerste gezicht zou men kunnen zeggen dat de middelen voor leefmilieu lager liggen dan die van de vorige jaren. Schijn bedriegt echter. Mevrouw de minister, u hebt namelijk goed geluisterd naar het parlement en naar het Rekenhof. U hebt werk gemaakt van de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof en het MINA-fonds uitgezuiverd.

Het geheel is ook transparanter. Ik vind dit keurig werk, zoals we dat van u verwachtten. Bovendien is dit de eerste begroting in euro. Dat maakt vergelijken wel moeilijker voor diegenen die de toekomst nog niet hebben voorbereid. Ik behoor tot die categorie. Ik zal het dan nog een keer bij franken houden.

De begroting van het MINA-fonds is veel verbeterd. Zowel het Rekenhof als het parlement vragen al jaren om een grotere uitsplitsing aan de uitgavenzijde. Op die manier kan veel meer in detail worden nagegaan wat waaraan wordt besteed. De werkdotaties van de OVAM, de VMM en de VLM situeren zich niet meer in het fonds, maar wel in de gewone begroting. Voor alle duidelijkheid, het geld wordt wel degelijk nog uitgegeven.

Aan de inkomstzijde van het MINA-fonds vinden we, niettegenstaande een stijging van de grondwaterheffingen, toch nog een daling van het totale niveau van heffingen van 293 miljoen frank of 3 percent. Na de stijging van vorig jaar is er opnieuw een daling van de opbrengsten uit heffingen.

Daarnaast zijn er de overdrachten, waar er een stijging van 1 miljard frank is. Het totaal bedraagt nu 21 miljard frank. Het is duidelijk dat er problemen zijn met de besteding van de voorziene kredieten. De belangrijkste schuldige is de extreme daling van de MINA-fondsdotatie in de gewone begroting.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Wille, het uitgavenpercentage ligt erg hoog. Ik zit aan 97 percent, wat nog nooit gebeurd is bij het MINA-fonds. U pleit ervoor dat ik voorzichtiger zou begroten. Heb ik dat goed begrepen? Ik kan bijna niet nog voorzichtiger.

De heer Paul Wille : Ik heb gezegd dat de put de voorbije jaren is ontstaan. Er is toen heel veel in de structuur geïnvesteerd, maar niet in de uitvoering. U hebt me verkeerd begrepen.

Wille

De werkingskosten van de hierboven genoemde instellingen zijn overgeheveld. U weet uit de discussie over de financiering van het leefmilieubeleid en de resolutie van dit parlement, dat ik de verhouding tussen heffingen en dotatie bijzonder goed volg. Ik wil de cijfers nog eens aanhalen : 67 procent tegenover 33 procent. We halen nu bijna weer de verhouding van 1996, alhoewel ik besef dat dat misschien eenmalig zal zijn.

Aan de kant van de uitgaven is er over het algemeen een licht stijgende trend. Er is een verhoging van de dotatie voor Aquafin tot 14 miljard frank. Dat is lager dan het vooropgestelde groeiritme van de uitgaven. We zien opnieuw een daling van het MAP tot 741 miljoen frank. Mevrouw de minister, de uitgaven tot ondersteuning van de aanleg van gemeentelijke rioleringen en de bedragen voor de ambtshalve bodemsanering zijn aan de matige kant. Het zal nodig zijn om op dat vlak ernstige inspanningen te leveren.

Ondanks de gunstige berichten over de verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu die ons via het MIRA-T en de VMM bereiken, zijn er dus nog grote inspanningen nodig. Wij stellen met vreugde vast dat de natuur opnieuw de aandacht krijgt die ze verdient. Er is een duidelijke stijging van de kredieten voor het verhogen van de totale oppervlakte natuur- en bosgebied.

Als conclusie zou ik kunnen zeggen dat de Vlaamse begroting voor leefmilieu in 2002 nog steeds de trend van dalende inkomsten en stijgende uitgaven tracht bij te benen. De inkomsten dalen sterk, terwijl er in de uitgaven een fictieve daling kan worden waargenomen ten gevolge van het overhevelen van een aantal werkingsdotaties naar de gewone begroting. Het staat dus nog niet vast of het hier een permanente daling betreft. Dat maakt het niet gemakkelijk om te vergelijken.

De aanbeveling uit de resolutie in verband met de financiering zegt dat de heffingen constant moeten blijven. Voor zover ik op de hoogte ben, wordt die aanbeveling nog steeds nageleefd, alhoewel er verschuivingen worden waargenomen ten voordele van de heffing op het grondwater. De verhouding tussen de heffingen en de algemene middelen van het fonds wordt ten opzichte van de vorige jaren omgegooid ten nadele van de heffingen. De resolutie over de financiering is maar van kracht tot 2002. Het is dus duidelijk dat wij hierover een fundamenteel debat moeten voeren. Er is een tekst en een visie, maar het is geen gemakkelijke visie.

Behalve een aantal besparingen die in het leefmilieubeleid werden doorgevoerd en nog verder kunnen worden doorgevoerd, moet het duidelijk zijn dat de inspanningen ter bestending van de goede resultaten moeten worden verdergezet. Daarvoor zullen meer middelen nodig zijn. Die kunnen uit de algemene middelen komen. Indien ze daar niet worden gehaald, zal er een verhoging van de heffingen nodig zijn. Aangezien de VLD voorstander is en blijft van het maximaal toepassen van regulerende heffingen, die als eigenschap hebben te verdwijnen naarmate de doelstellingen worden bereikt, is het duidelijk dat die verhoging uit de algemene middelen zal moeten komen.

Een andere mogelijkheid is wat de heer Lachaert en ikzelf reeds hebben gesuggereerd en uitgeschreven in een voorstel van decreet. Die houdt in dat financiering wordt gegenereerd uit de opbrengst van investeringen die de overheid vroeger heeft gedaan en nu perfect ten gelde kan maken. Ik hoop dat ze zeer veel opbrengen. Men heeft immers altijd gezegd dat die investeringen goudmijnen waren. Wij zijn ervan overtuigd dat alle opbrengsten uit die investeringen integraal naar het beleid van minister Dua moeten gaan. Het is nu al even geleden dat wij ons voorstel van decreet hebben ingediend. Ook de regeringsbeslissing van 24 juli 2001 over de structuren ligt al even achter ons. Ik hoop dat we dus snel de discussie kunnen aanvatten.

Mijnheer de voorzitter, ik wil nu wat zeggen over een onderwerp dat onze fractie na aan het hart ligt, namelijk de afbakening van de VEN- en IVON-gebieden en de omzetting van de vogel- en habitatrichtlijnen. De minister besteedt in haar beleidsbrief en in haar begroting bijzonder veel aandacht aan de uitbreiding van bos- en natuurgebieden. In het regeringsakkoord staat ook een bepaling in dat verband. Die aandacht is terecht, zeker als we het Vlaamse natuurgebiedoppervlak vergelijken met het Europese gemiddelde. De vraag van onze verstedelijkte bevolking naar plaatsen waar men nog op een respectvolle manier de natuur kan beleven, is groot. Daarvan getuigen de talrijke wandelaars, de vele fietsers en de vrijwilligers die zorgen voor het onderhoud van deze natuurgebieden. Het natuurdecreet biedt ons nu een context om de doelstellingen van het regeerakkoord binnen afzienbare tijd te realiseren, maar ik denk dat de decretale context zal moeten worden aangepast om de doelstellingen praktisch uitvoerbaar te maken op het terrein.

VEN- en IVON-gebieden dienen in de loop van het volgend jaar te worden afgebakend. We begrijpen dat het voorbereidend werk om dit op een we-

Wille

tenschappelijk verantwoorde manier te doen, de nodige tijd kost. We hopen dat dit werk ondertussen is afgerond en dat in de loop van 2002 de procedure tot precieze afbakening in werking kan worden gezet. Mits een aantal beperkte, praktische en gerichte wijzigingen aan het natuurdecreet kan dit proces worden voltooid binnen de gestelde termijn.

Anders staat het daarentegen met de zogenaamde vogel- en habitatrictlijnen. Vlaanderen wordt terecht door Europa op de vingers getikt omdat in het verleden niet of in onvoldoende mate werk is gemaakt van de omzetting van de richtlijn in onze decreetgeving. In de praktijk wordt er onvoldoende daadwerkelijke bescherming geboden.

De omzetting van de richtlijn in een decreet is een veel ruimere operatie dan de afbakening van het GEN. Alhoewel uiteraard een groot aantal van deze speciale beschermingszones die uit de richtlijn voortvloeien, zullen samenvloeien in VEN en IVON, ziet het er naar uit dat toch nog een aantal zones die daar buiten vallen, moeten worden geselecteerd. De regering heeft ondertussen een eerste aanmelding van de beoogde gebieden aan de commissie overgemaakt. Dit heeft echter een ingebrekestelling bij het Europees Hof niet kunnen verhinderen.

Om erger te voorkomen, is snel decreetaal werk geboden. De lacunes, die zijn ontstaan uit de laksheid uit het verleden, moeten worden weggewerkt. De VLD vindt het dan ook wenselijk dat de afbakening van VEN en IVON en de omzetting van de vogel- en habitatrictlijnen in één wijziging aan het natuurdecreet worden toegevoegd. We zijn er klaar voor om dat samen te doen.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Wille, ik ben het ermee eens dat de omzetting al lang klaar had moeten zijn. Hoe moet dat volgens u gebeuren ?

De heer Paul Wille : Mevrouw Merckx, laat me eerst een aantal principes uitleggen. Uw vraag zal dan beantwoord worden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Wille, moet die omzetting gebeuren via een ontwerp van decreet of via een voorstel ? Dit laatste is tot hiertoe gangbaar in de commissie voor Leefmilieu.

De heer Paul Wille : Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat mevrouw Merckx me laat uitspreken. Indien ze na de uiteenzetting nog vragen heeft, dan wil ik daar graag op antwoorden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : U kunt toch zeggen of het moet gebeuren via een voorstel of een ontwerp.

De heer Paul Wille : Mevrouw, laat me rustig mijn uiteenzetting geven. (*Opmerkingen van mevrouw Trees Merckx-Van Goey*)

De commissie werkt uitstekend samen met de bevoegde minister. We zullen het over dat onderwerp misschien nog eens hebben. De klus zal in elk geval veel sneller worden geklaard dan ooit bij u het geval zou zijn.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Wille, u kunt toch antwoorden op die gemakkelijke vraag ?

De heer Paul Wille : Ik wens nog even in te gaan op een aantal principes.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De VLD heeft blijkbaar geen opinie of dit via een ontwerp of een voorstel moet worden verwezenlijkt.

Ik vraag het nog een keer. Moeten de twee richtlijnen worden omgezet via een ontwerp of via een voorstel ?

De heer Paul Wille : Mevrouw Merckx, ik maak me daar niet zenuwachtig over. (*Rumoer*)

U schijnt te vinden dat ik een enorm gewetensprobleem zou moeten hebben. We zullen kiezen voor de snelste methode. Ik weet dat u die techniek niet huldigt. (*Rumoer*)

Mevrouw Merckx, u krijgt waarschijnlijk een antwoord. U moet niet bepalen hoe ik mijn uiteenzetting moet houden. Als u aan het einde op uw honger blijft, dan kunt u me dat zeggen. Ik vraag u geduld te hebben.

Ik ga opnieuw over tot de orde van de dag. Er moet duidelijk een overeenstemming worden gezocht tussen de gebieden die worden geselecteerd via het natuurdecreet voor bescherming enerzijds en de ruimtelijke ordening anderzijds. Het Structuurplan Vlaanderen houdt reeds rekening met de natuurbestemmingen van een groot aantal gebieden. Het is evident dat het euvel uit het verleden, waarbij gebieden die een bepaalde bestemming

Wille

hadden plots door allerlei andere decreten en bepalingen niet meer die invulling kregen, moeten worden weggewerkt. Zo'n werkwijze leidt tot rechtsonzekerheid en ruimtelijke chaos. Dat wilden we te allen prijze vermijden bij het nieuwe decreet. De wijzigingen aan het natuurdecreet en de aanduiding van de beschermde zones zullen uitgaan van de administratie Ruimtelijke Ordening. In geval van geschil primeert het laatste decreet.

Voorts pleit de VLD voor een uniform openbaar onderzoek voor verschillende procedures. Zowel bij het ontwerp van de ruimtelijke plannen als bij de afbakening van VEN en IVON is nu al voorzien in procedures inzake inspraak van en informatie voor de plaatselijke bevolking, maar die procedures zijn eufemistisch gezegd niet gelijklopend. De burger zou gebaat zijn bij een grotere transparantie van deze procedures. Dat staat trouwens in het regeerakkoord. De VLD wil dan ook de procedures voor een openbaar onderzoek, zoals bepaald in het natuurdecreet, aanpassen.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Wille, u hebt volkomen gelijk. Dit staat ook met zoveel woorden in het regeerakkoord. We zullen deze procedures op elkaar afstemmen, om te vermijden dat de burger niet meer weet voor welk openbaar onderzoek hij zich tot het gemeentehuis moet wenden.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Het lijkt logisch dat ook voor de afbakening van gebieden, in uitvoering van de vogel- en habitatrichtlijnen, wordt voorzien in een openbaar onderzoek, voor zover die niet zijn begrepen in het VEN. De betrokken eigenaars en gebruikers moeten zich over de aanwijzing van een gebied kunnen uitspreken en dienen voldoende te worden geïnformeerd. Hun rechten moeten worden geëerbiedigd. In het geval de gronden in kwestie niet meer kunnen worden gebruikt zoals voorheen, of als hun eigenaar inkomstenverlies lijdt, moet de overheid een vergoeding betalen of de gronden aankopen. Als de gemeenschap prioriteiten vastlegt voor het gebruik van de Vlaamse gronden, moet ze de gevolgen daarvan dragen en degenen vergoeden die daar de nadelen van ondervinden. De VLD acht het aangewezen dat in deze het proportionaliteitsbeginsel geldt.

De overheid moet voor alle waardevolle natuurgebieden die ze wenst te beschermen, in de mate van het mogelijke kiezen voor medebeheer. Als de overheid al die gronden moet aankopen, zal dat heel wat kosten. Beheersovereenkomsten met de huidige eigenaars of gebruikers zijn daarom aangewezen. Vaak gaat het immers om landbouwgebied, en is de eigenaar het best geplaatst om in te schatten hoe het beoogde doel het best kan worden nagestreefd. Een dergelijk beleid is dus in het voordeel van zowel de huidige eigenaar als de gemeenschap.

De VLD is bereid om mee te werken aan de afbakening van de natuurgebieden. Hoewel die ons deels is opgedrongen door Europa, leeft deze problematiek ook onder de Vlaamse bevolking. We mogen deze operatie daarom niet uitsluitend als negatief beschouwen, integendeel, hier ligt een mogelijkheid om onze levenskwaliteit gevoelig op te krikken.

Het antwoord op de vraag van mijn collega blijf ik voorlopig schuldig. De opportuniteit ervan zal binnen de commissie worden vastgelegd. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De spreker laat wijselijk in het midden of het tot de verantwoordelijkheid van de regering behoort om de omzetting van de twee belangrijkste habitatrichtlijnen, die de kern van de Europese natuurbehoudwetgeving uitmaken, te verwezenlijken. Aan de ene kant zegt men dat het snel moet gebeuren, maar op de cruciale vraag, die bepalend is voor het parlementaire besluitvormingsproces en onze geloofwaardigheid terzake, meent hij dat dit niet de verantwoordelijkheid van de regering is. Hij weet nog steeds niet of het een ontwerp dan wel een voorstel wordt.

De heer Paul Wille : Als u mij de vraag stelt, zal ik antwoorden, maar ik doe een vaststelling. Ik stel vast dat u deel wenst uit te maken van het probleem, wij willen deel uitmaken van de oplossing.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Het stemt me bijzonder tevreden dat mevrouw Merckx zegt dat het om zeer belangrijke richtlijnen gaat die in het decreet natuurbehoud moeten worden geïmplementeerd.

Intussen proberen wij de veroordelingen te ontlopen die het gevolg zijn van het feit dat de vorige re-

Dua

geringen deze omzetting nooit hebben gedaan, ook niet op het moment dat het decreet natuurbehoud in wording was. Ik herinner me de discussies in de commissie voor Leefmilieu zeer goed. De toenmalige meerderheid weigerde de Natura 2000-richtlijnen om te zetten in het decreet natuurbehoud. Wij zullen dit nu rechte trekken. De wijze waarop dit moet gebeuren laten wij van de wijsheid van de commissie afhangen. In elk geval is het duidelijk dat het zal gebeuren.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, zoals ik in de commissie voor Leefmilieu heb gezegd, is het leefmilieubeleid geen prioriteit voor de paars-groene regering. Ik zal dit aantonen. Verschillende recent verschenen studies stellen dat het leefmilieu erop achteruit gaat. Ik verwijs naar het MIRA-T-rapport. De heroriënteringen brengen geen zoden aan de dijk, en het nieuw aangekondigde beleid komt niet van de grond.

De begroting voor 2002 daalt in vergelijking met 2001. Dit is het duidelijkste bewijs dat, ondanks de verslechterende milieutoestand, het milieu voor de regering geen thema is, ook al werd dit zo aangekondigd. In de regeringsverklaring van 1 oktober 2001 zei minister-president Dewael dat de kredieten voor leefmilieu met 7,73 percent of 2,8 miljard frank daalden, in vergelijking met vorig jaar. De minister voor Leefmilieu zelf ziet een stijging met 461 miljoen frank ten opzichte van de initiële begroting 2001 en een daling van 1,12 miljard frank ten opzichte van de aangepaste begroting 2001.

Zelf heb ik in de commissie andere cijfers vastgesteld. Ik wens geen discussie over cijfers te voeren. Ik richt mij op de nota van de minister-president, die een daling van 7,73 percent aankondigt.

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, ik wil er nogmaals op wijzen dat u een aantal verkeerde inschattingen maakt. Ik herhaal dat er een half miljard frank meer is ten aanzien van de initiële begroting. Naar aanleiding van de begrotingscontrole was er in 2001 inderdaad een forse stijging, omwille van het feit dat we beheersovereenkomsten moesten vastleggen voor vijf jaar. Dat neem ik dus vijf jaar mee. Ten slotte wil ik erop wijzen dat er bij het financieringsfonds nog in 1,5 miljard frank is voorzien voor Leefmilieu. En dan heb ik het nog niet over de middelen die mogelijk vrijkomen naar aanleiding van de operatie waarnaar de heer Wille

heeft verwezen. We hebben deze technische discussie gevoerd in de commissie voor Leefmilieu, maar ik stel vast dat u halsstarrig vasthoudt aan die ene zin, die trouwens ook is overgenomen door uw fractieleider. Dit zal dus altijd een punt van discussie blijven tussen ons.

De heer Erik Matthijs : Ik zal het straks nog hebben over dat fonds voor eenmalige investeringen. U moet geduld hebben.

In zijn inleiding in de commissie gaf de minister van Financiën een overzicht van de nieuwe initiatieven van diverse regeringsleden. Zeven ministers krijgen meer middelen voor nieuwe initiatieven. De minister van Leefmilieu krijgt niets. Onze stelling klopt dus nog. De grote winnaar in het debat is minister Stevaert. Bovenop het binnenhalen van de afschaffing van het kijk- en luistergeld rijft hij miljarden binnen voor Openbare Werken. Hij is de reële chef. Het departement Leefmilieu is de verliezer. Nochtans beloofden de groene ministers, met de supplementaire middelen van het Lambertmontakkoord in het vooruitzicht, tijdens een persontmoeting in juni 30 miljard frank meer middelen voor Leefmilieu tijdens de rest van deze zittingsperiode. Mijn oren tuiten nog. Het ging dus over ongeveer 10 miljard meer per jaar in 2002, 2003 en 2004. Het resultaat van 9 september kent u echter : een daling met 7,73 percent. Met cijfers kan men natuurlijk alles bewijzen. Hier is de tegenstelling tussen belofte en realiteit pijnlijk duidelijk.

Ik overloop even de grootste onderdelen van de begroting. Er is iets meer geld voor de milieuconvenants : naar ik meen 250 miljoen frank. Ik ben niet bang om dat te beamen. Er zijn ook meer middelen voor Aquafin, maar minder dan de overeenkomst voorschrijft. Ik kom hierop nog terug. De bodemsanering krijgt, ondanks wat was aangekondigd, geen frank meer. Er is evenveel begroot voor de afvalpreventie als in 2001, net als voor de afbouw van de varkensstapel. Voor de verwerving van natuur is er een vermindering, net als voor het integraal waterbeleid, het groen in de stad en het thema van de stadsbossen.

Ik kom terug op de bodemsanering, toch een hoofdpunt van het beleid en van deze regering. Elk jaar wordt hier beslist tot grote inspanningen voor een versnelde bodemsanering. We steunen dat. Elk jaar opnieuw worden echter vele werken toegezegd waarvan de realisatie telkens om een of andere reden uitblijft. Dat kan een goede reden zijn : waarom niet ? Dit is natuurlijk goed nieuws voor de begrotingsresultaten, maar slecht nieuws voor het leefmilieu en nog slechter voor de latente

Matthijs

schuld, die op die manier ettelijke tientallen miljarden hoger ligt dan de bestaande nog lopende schuld. Met de afbouw daarvan pronkt de regering zo graag.

De minister heeft echter een belofte op zak : dat heeft ze me al gezegd. Is het nu wat minder, bij de volgende begrotingscontrole komt er anderhalf miljard frank uit het FEU, het Financieringsfonds voor Eenmalige Uitgaven, naar haar begroting. Die begrotingscontrole belooft echter uiterst moeilijk te worden. Daarover is reeds veel gedebatteerd. De minister van Financiën beweert dat hij een kloof van 10 miljard frank moet dichten. Het Rekenhof, een even gerespecteerde organisatie, heeft het over 40 miljard frank. We zullen zien.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik wil het debat niet opnieuw opstarten, maar het is niet zo dat het Rekenhof het heeft over een tekort van 40 miljard frank.

De heer Erik Matthijs : 30 miljard frank.

Minister Dirk Van Mechelen : Ten eerste, dat staat in geen enkele nota. Tenzij het zou gaan over het bedrag van 6 miljard frank dat minister Kelchtermans aan BTW aan 6 percent in plaats van 21 percent heeft gekregen en dat zou moeten worden terugbetaald. Dat klopt dus niet.

Ten tweede, om de begroting bij te sturen zijn de nodige maatregelen al genomen of in voorbereiding. Ten derde, wat het FEU betreft, klopt het dat de grote winnaars de minister van Mobiliteit en de minister van Leefmilieu zullen zijn.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de minister, ik ga daar niet over discussiëren. Die getallen werden genoemd in de commissie voor Financiën.

Voorts zijn er nog de geschillen met Aquafin. Er is de 2 miljard frank meer waarin moet worden voorzien voor de BTW-verhoging van 6 naar 21 percent. U hebt gezegd dat daar moeten over worden onderhandeld. Persoonlijk denk ik dat de federale regering ook geld tekort heeft. Ik denk dus dat ze daar niet vlug op zal toegeven. Wat moet er gebeuren met de schuld van het verleden als die BTW-verhoging ook retroactief wordt toegepast ?

Minister Dirk Van Mechelen : Ik zal nog eens herhalen wat ik in de commissie heb gezegd. De administratie van de BTW heeft ons een ongelooflijk cadeau gedaan door in een schrijven van 6 novem-

ber te stellen dat de regeling vanaf 7 november ophoudt te bestaan. Daarmee erkent ze eigenlijk dat de regeling van 6 percent daarvoor wel degelijk was afgesproken en dat er een ruling was.

Op de interministeriële conferentie van Financiën deze morgen heb ik in de vergadering uitdrukkelijk gezegd dat we inzake deze BTW-voet het debat zullen aangaan. Dat zal gebeuren ofwel in de interministeriële conferentie, ofwel op het Overlegcomité. Vlaanderen legt zich niet neer bij deze eenzijdige verhoging van de BTW.

Het spreekt vanzelf dat de middelen die nu in de begroting zijn opgenomen, tot nader order de middelen zijn die kunnen worden aangewend voor de aanleg van waterzuiveringsinfrastructuren. Begrotingstechnisch is er dus geen probleem. Het spreekt vanzelf dat we een keuze zullen moeten maken : ofwel houden we de BTW op 6 percent, ofwel trekken we de begroting met 2 miljard frank op, ofwel reduceren we het programma. Daarvoor dient uiteraard een begrotingscontrole.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de minister, ik denk niet dat ik iets anders heb gezegd. U hebt in de commissie voor Financiën gezegd dat u zou trachten dit teniet te doen en de BTW op 6 percent te houden. Ik twijfel daaraan, maar u hebt natuurlijk het recht om uw stelling te verdedigen. Ook de overeenkomst werd niet volledig gevolgd.

Mevrouw de minister, ondanks de woorden van de minister van Financiën lijkt het er sterk op dat de belofte van bijkomende investeringsmiddelen voor uw departement door de spoeling van de omstandigheden bijzonder dun is geworden. Ik denk dus dat het hier een zaak is van veel woorden, maar weinig daden.

Trouwens, in de plenaire vergadering van 11 december heeft de regering een bijblad ingediend, om op die manier het FEU opnieuw met 5,56 miljard frank te spijzen. De minister van Financiën heeft ook gezegd dat dit is om eenmalige – bestaande of voorziene – investeringen te financieren voor 2002 en aldus recurrente uitgaven te vrijwaren. Mevrouw de minister, pas op met die uitspraak. Opnieuw is minister Stevaert de winnaar. Hij heeft alle middelen opgeëist. Leefmilieu blijft naar mijn mening opnieuw in de kou staan.

Collega's, ik heb bij de voorbereiding van deze uiteenzetting de beleidsbrief 2001 nog eens geconsulteerd. In een bijlage staan 21 strategische projecten. Afgezien van het actieplan over de duurzame landbouw is daarvan niet één project, tenzij ik me

Matthijs

vergis, in de commissie besproken. Ik som enkele van die projecten op, die groots werden aangekondigd, met studies en dergelijke meer.

Over project 1, inzake de financiering van het milieubeleid, bestaat de grootste onduidelijkheid. Wel is er een document. Voor project 2, over het milieu-managementinformatiesysteem, moet een nieuwe aanbesteding worden gedaan. Dat schiet dus ook niet op. Van project 5, over het stroomlijnen van het wetenschappelijk onderzoek, hebben we de resultaten nog niet gezien. Project 8, inzake het integraal waterbeleid is al meer dan een jaar in volle voorbereiding, maar wordt steeds uitgesteld. Project 15, Ver-af, over de verweving van de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur, staat nog in de beginfase. Project 19, de task force Mestverwerking, heeft nog geen betekenisvolle resultaten opgeleverd.

Wat is er wel gebeurd ? Er zijn enorm veel dure studieopdrachten uitbesteed. In de beleidsbrief wordt immers gesteld : 'Het vernieuwend beleid omschreven in de beleidsnota moet op het terrein vorm krijgen. Ieder belangrijk onderdeel van het beleidsprogramma met een inhoudelijk of procesmatige vernieuwing krijgt zijn uitwerking via een strategisch project. Strategisch wil zeggen dat de resultaten van het project de uitkomsten van het leefmilieu of het landbouwbeleid merkbaar beïnvloeden.'

Ondanks al deze strategische projecten blijft alles haperen.

Ook in het departement Landbouw, waar de minister en haar partij zo hard voor hebben gevochten, wachten grote structurele en financiële uitdagingen.

Zoals we in de commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening reeds hebben gezegd, is dit, wat de bevoegdheid leefmilieu betreft, een teleurstellende begroting. De beleidsbrieven overladen ons met mooie principes, doelstellingen en projecten. De realiteit is evenwel totaal anders. Er is weinig of geen vooruitgang in de vele complexe dossiers. Er zijn onvoldoende middelen. De vele lopende studies zullen de besluiteloosheid en de onkunde van het beleid niet kunnen blijven verdoezelen.

Ik wil mijn toespraak afsluiten met een citaat van de heer Donckier uit Het Belang van Limburg van 8 december 2001 : 'Het was vrijdag 7 december

geen al te beste dag voor het Vlaams leefmilieu. Tijdens een persconferentie op de middag maakte de Vlaamse minister van Leefmilieu bekend dat de grondwaterlagen in het Nete-bekken veel zwaarder met chloriden vervuild zijn dan tot nog toe werd aangenomen. De oorzaak is Tessenderlo Chemie. Meteen daarna trok de minister van haar kabinet naar het Vlaams Parlement om het jaarrapport Milieu en Natuur 2001 van de VMM in ontvangst te nemen. De VMM had niet zoveel goed nieuws te melden. Maatregelen voor industrie en landbouw werpen wel hun vruchten af, maar daartegenover staat de milieuverontreiniging door de bevolking die toeneemt. Dat geeft als eindresultaat dat het niet echt wil opschieten met het leefmilieu in Vlaanderen.'

Heel wat commentatoren stellen dit trouwens vast. De heer Donckier eindigt zijn artikel overigens met een merkwaardige conclusie : 'In dit verband dringt een merkwaardige vaststelling zich op. We hebben hier in Vlaanderen een partij die Anders Gaan Leven heet, kortweg Agalev. Die partij zit nu zowel in de federale, als in de Vlaamse regering. Leefmilieu behoort tot de core business van die partij. Agalev heeft al veel van zich laten horen over ontwikkelingssamenwerking, sociale uitkeringen, nieuwe politieke cultuur en meer belastingen, maar inzake leefmilieu schiet het niet op. Waar is Agalev dan voor nodig ?' Ik kan de schrijver van dit artikel hierin bijtreden. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik was aanvankelijk niet van plan om me in deze discussie te mengen. Het siert een spreker van de oppositie dat hij klare taal spreekt. Wie klare taal spreekt, moet evenwel de geschiedenis kennen.

Mijnheer Matthijs, kent u de geschiedenis van het dossier Tessenderlo Chemie ? Moet ik u eens uit de doeken doen hoe het allemaal is verlopen ? (*Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe*)

Mijnheer Decaluwe, we kunnen het hier ook eens over de smeerpipen hebben. Uw partij kent dit dossier zeer goed. We kunnen het trouwens ook over de milieuboxen hebben. Toen zijn de kredieten met 1,5 miljard frank gestegen. Weet u wat er momenteel met die milieuboxen gebeurt ?

De heer Erik Matthijs : Dit dossier bevindt zich momenteel bij het gerecht. Ik wens me hier niet over uit te spreken.

De heer Jos Geysels : Mijnheer Matthijs, u wilt niets over dit dossier zeggen. Ik wil u er toch nog even op wijzen dat het hier over een belangrijke stijging van de kredieten gaat. Ik wil het hier niet over het strafrechterlijk aspect van de zaak hebben. Dat zou onheus zijn. (*Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe*)

Het feit dat ik me hierover niet wil uitspreken, betekent niet dat er geen strafrechterlijk aspect is. Ik hoop dat niemand het bestaan van dit aspect wil ontkennen.

De heer Erik Matthijs : We ontkennen dit niet.

De heer Jos Geysels : Ik ben het eens met de heer Van Rompuy wanneer hij stelt dat het op bepaalde ogenblikken belangrijk is om binnen de bestaande kredieten efficiënter te werken. Soms is het mogelijk om beter te werken met de bestaande middelen dan met meer middelen.

Ik heb geen problemen met harde kritiek. Als ik zeg dat we van de oppositie kunnen leren, meen ik dat ook. Het is evenwel noodzakelijk een dossier in zijn volledigheid te behandelen. Niemand kan de huidige minister van Leefmilieu verwijten dat het dossier van Tessenderlo Chemie al twintig jaar aansleept.

Als iemand dit probeert, brengt hij me in de verleiding om heel het verhaal uit de doeken te doen. Als iemand iets over de kredieten zegt, brengt hij me in de verleiding om over de milieuboxen te beginnen.

Ik wil er trouwens op wijzen dat wij niet voor de idee van de milieuboxen gewonnen waren. De kredieten zijn toen met 1,5 miljard frank gestegen. Ik vraag me af welk effect deze stijging op de efficiëntie heeft gehad. Dat is de enige vraag die ik stel. Daardoor krijgt uw verhaal, dat overigens een aantal interessante kritieken bevat, een andere kleur.

De heer Erik Matthijs : Dit is de algemene bespreking van de begroting 2002, en ik wens niet te discussiëren over milieudossiers. Ik heb me daar ook niet op voorbereid. Wat u zegt, is trouwens ook niet meer ter zake. Die zaak is in handen van het gerecht, en wie ben ik om erover te discussiëren. Ik beken trouwens dat ik het dossier niet heb gevolgd. Dat het geen succes was, dat zal dan wel zo zijn.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's,

een van de trendbreuken die de regering wil realiseren, is de keuze voor duurzame ontwikkeling. Concreet wordt in het regeerakkoord gepleit voor een ecologische ombouw van de economie, en voor meer kwaliteit van het leven.

Het World Economic Forum stelde vorig jaar in Davos een studie voor over duurzaamheidsfactoren. België scoorde daarin zeer slecht, en kwam op de negenenzeventigste plaats, ver achter de andere EU-lidstaten. De economen stelden in hun studie dat, indien het milieu niet tot een absolute prioriteit wordt gemaakt, de milieuproblematiek op termijn de economische prestaties van België zal ondermijnen.

Een van de belangrijkste oorzaken die in het rapport worden aangegeven, is de manier waarop de privé-sector omgaat met de milieuproblematiek. Blijkbaar gaat de privé-sector in België weinig in op de milieuproblemen en wordt geen antwoord geboden op de nood aan verbetering, in tegenstelling tot wat in veel van de ons omringende landen gebeurt. Met de privé-sector wordt hier overigens niet alleen bedrijven bedoeld, maar ook de bevolking.

Deze situatie versterkt de nood aan een doorgedreven duurzaam beleid in alle sectoren, zowel industrie als handel, toerisme, landbouw, huishoudens en transport. Vooral is een krachtiger milieurespons nodig. Bij de ontwikkelingen in de sectoren moet de impact van de projecten op het milieu en de natuur van in het begin sterker worden meegerekend, om de druk op het milieu te vermijden. We zitten nog te veel in het opkuisscenario, en preventie moet nog verder worden ontwikkeld.

Dit vraagt niet alleen een verbeterde toepassing van het MER, een van de punten waar de Vlaamse regering werk van maakt, maar ook een constante reflex bij projectontwikkeling en strategieontwikkeling om te peilen naar de effecten op natuur en milieu, en die te verminderen. Cruciaal daarbij is dat de gewone mens uit de privé-sector erbij wordt betrokken. Aantonen dat het opnemen van een milieubeleid in de bedrijfsplannen nodig en nuttig is, betekent ook een beetje een inbraak in de huishoudens. Daartoe moeten dringend initiatieven worden genomen.

Dit is niet alleen de zaak van de minister van Leefmilieu, maar ook van de andere ministers, bijvoorbeeld de minister van Financiën en Economie. De minister van Energie en Mobiliteit zou baanbrekend werk kunnen verrichten. De minister-president kan zijn gewicht in de schaal leggen ten aan-

Vertriest

zien van de privé-sector voor de responsabilisering van de bedrijven en de bevolking.

Ik was niet verrast toen de minister-president bij zijn presentatie van de eenentwintig doelstellingen voor de eenentwintigste eeuw sprak over een verdubbeling van het aantal gazellen tegen 2010. Ik bedacht dat het wel erg moeilijk moest zijn in het Vlaams Parlement, met al die technische discussies, dat onze minister-president zich van dier vergiste. Gazellen komen voorlopig bij ons niet voor, herten en reeën wel. Maar het bleek om bedrijven te gaan.

Ik moest dus wachten op doelstellingen 16, 17 en 18 om het aspect milieu in de duurzaamheid terug te vinden. Aan de leden van de regering zou ik willen vragen om de milieudimensie sterker in die duurzaamheid op de voorgrond te plaatsen, ook in de '21 voor 21'.

Mevrouw de minister, ik ben immers van oordeel dat u de voorbije twee jaar hard gewerkt hebt aan diverse milieu- en natuurdossiers. Iedereen heeft het hier over MIRA-T. Welnu, ook daar zien we dat zich een aantal knikken voordoen waardoor de druk losgekoppeld wordt van de economische groei of waardoor een lichte verbetering optreedt. Het is echter nog te weinig en er staat ons dus nog veel werk te wachten. Toch is er een duidelijk begin van verandering vast te stellen. Dit neemt niet weg dat we nog hard werk moeten maken van het voorkomen van de druk op het milieu en de natuur, met als grote probleem dat die aspecten in nagenoeg alle sectoren aanwezig zijn.

Daarom pleit ik ervoor om de vijf streefbeelden die door de visiegroep 'milieu en duurzame ontwikkeling' werden opgemaakt, sterker naar voren te doen komen in het document '21 voor 21'. Dit moet het ons mogelijk maken tot concrete initiatieven en beleidslijnen te komen. Sta me toe die vijf streefbeelden nog even in herinnering te brengen: streven naar een gezond milieu en geen gezondheidsschade meer door milieuvervuiling; streven naar een springlevende natuur en mooie landschappen en een bijdrage leveren tot de biodiversiteit in het Zuiden; energie in veel grotere mate laten leveren door alternatieve energiebronnen; streven naar kwaliteitsvol leven zonder verkwisting – wat dus wil zeggen minder aanspraak maken op materialen, energie en ruimte – voor het bevredigen van onze behoefte en tot slot een betere afstemming van de rol van de overheid, de bedrijven en de huishoudens ten einde een goede milieukwaliteit te realiseren.

Eens te meer blijkt dat duurzame ontwikkeling een werkwoord is waar we met zijn allen aan moeten werken. Onze fractie wil dit ondersteunen en daarom betuigen we onze steun aan deze minister van Leefmilieu. Tegelijkertijd vragen we de andere ministers om in hun beleidslijnen nog meer werk te maken van duurzame ontwikkeling. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, de begroting, zo lezen we in de desbetreffende nota van de minister-president, getuigt van een grote bezorgdheid voor de toekomst, zowel vanuit economisch, sociaal, ecologisch als maatschappelijk oogpunt.

De begroting 2002 wordt afgesloten met een positief begrotingssaldo. Niemand kan evenwel voorstellen of de relance van de wereldeconomie er inderdaad aankomt vanaf de lente 2002. Voorzichtigheid blijft dus de boodschap. Eventuele aanpassingen zijn naar aanleiding van de eerstvolgende begrotingscontrole waarschijnlijk niet uit te sluiten, en ondanks de positieve eindbalans van deze begroting willen we toch waarschuwen. Milieu, cultuur en welzijn zijn ook in economisch zwakkere tijden onontbeerlijk in een maatschappij die kwaliteit verkiest boven kwantiteit.

U zult dus, mevrouw de minister, als beheerder van een zachte sector op uw hoede moeten zijn. U zult zich offensief moeten opstellen om uw voornemens te realiseren, maar u mag anderzijds niet in de verleiding komen om voornemens en plannen voor te stellen die, ondanks de crisis, toch niet realiseerbaar zijn. Dit zou een verzwakte opstelling zijn die u, bij eventuele begrotingscontrole, zuur zou kunnen opbreken.

Bij de opstelling van deze tekst had ik het voornemen om een aantal kritische opmerkingen te maken bij het beleid, maar ik kan u verzekeren dat de bedoeling van mijn kritische opmerkingen in de eerste plaats opbouwend is.

De superheffing van het mestdecreet tot tweemaal uitstellen is voor een goed bestuur slechter dan de aanvang van de heffing twee jaar later plannen. Indien uitstel van de superheffing zal resulteren in een Europese veroordeling waarbij heel Vlaanderen tot kwetsbaar gebied aangeduid zal worden door het niet tijdig afwerken van circa 700 beroepsdossiers, zal de slappe koord tussen landbouw en milieu nog gevaarlijker gaan slingeren. Laten we trouwens niet te optimistisch zijn over de posi-

Bex

tieve metingen die deels te maken zouden hebben met de neerslagfluctuaties, wat doet veronderstellen dat de verbetering van de resultaten wel eens niet duurzaam, maar veeleer toevallig zou zijn.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Dat is niet juist. We zijn nagegaan in hoeverre er een relatie is tussen de neerslag en de resultaten. De belangrijkste reden van de betere resultaten in het MAP-meetnet is simpelweg dat de uitrijregeling verstrengd is en dat er daardoor minder uitspoeling is. Dat is nu ook wetenschappelijk vastgesteld. In het begin vreesde ik ook dat het eenmalig was omdat het veel geregend had in september. Dat blijkt gelukkig niet het geval te zijn.

De heer Jos Bex : Ik heb er geen probleem mee dat wat ik vermoed onjuist zou zijn. Mijn informatie komt van landbouwers. Ik hoop dat u gelijk hebt, en niet de mensen die het mij hebben verteld.

Het nieuwe milieuconvenant met de nadruk op een duurzaam beleid is pas echt duurzaam als de gemeenten en provincies tijdig de overlegde besluiten in hun begroting kunnen verwerken. Door de laattijdigheid van dit toch wel goede convenant, dreigt voor velen een jaar of toch een deel ervan verloren te gaan, en moeten lokale beleidsverantwoordelijken tweemaal hetzelfde verdedigen. Een goed voortgangsmilieubeleid verdedigen is voor de grote meerderheid van de gemeenten niet evident.

Het verlengen van het lopende afvalstoffenplan met 1 jaar, over de planningsperiode heen, kan erop wijzen dat de vooropgestelde doestellingen te hoog gegrepen waren of dat te laat gedacht werd aan de doelstellingen voor de nieuwe planningsperiode. De lopende planning werd trouwens voor de tweede keer verlengd. De eerste keer was een ander minister aan het bewind. Laat dit herhaald uitstel niet chronisch worden, want het verziekt de sector. Het geeft andere partners, bijvoorbeeld uw MBO-partner, aan wie strikte schema's worden opgelegd, een schijnmotief om op hun beurt niet tijdig de gevraagde verplichtingen na te komen.

Mevrouw de minister, in de toelichting bij de begroting stelt u dat de aanvaardingsplicht van huishoudelijke toestellen sinds 1 juli 2001 volledig operationeel is. Op 19 december 2001 zitten de betrokkenen van de VVSG, Recupel en Interafval opnieuw rond de tafel. In de realiteit is de cirkel niet rond. De burgers betalen bij aankoop hun bijdrage

voor ophaling en verwijdering bij wijze van voorschot. De sector is niet bij machte om de inzameling zelf te organiseren en doet een beroep op de gemeenten via hun containerparken. De regeling waarbij de gemeenten billijk worden vergoed voor hun medewerking is na bijna zes maanden nog steeds niet rond. Aan de onderhandelingstafel met Recupel hadden de gemeenten alleszins meer druk verwacht vanwege het kabinet van Leefmilieu om tot de uitvoering van de eerder gemaakte afspraken te komen.

Ondertussen betalen de burgers tweemaal, tenzij morgen kan worden bedongen dat Recupel alle kosten draagt met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2001. Pas dan kan worden gesteld dat de MBO volledig operationeel is. Afval blijft een zorgkind. We zijn in Vlaanderen wellicht goede sorteerdere, maar ondertussen groeit de totale afvalberg, neemt sluikestorten en sluikeverbranden niet wezenlijk af en zijn de goedbedoelde randactiviteiten voor sensibilisering onvoldoende dragend voor een echte mentaliteitswijziging bij producent en consument.

Het is en blijft onze overtuiging dat we met het afval goed bezig zijn, maar op een verkeerd spoor zitten. De inspanningen van de verschillende overheden zijn te groot en te belastend in vergelijking met de behaalde resultaten. De vraag naar verantwoordelijk gedrag ligt met te veel nadruk bij de consument na consumptie. Volgens ons moet de nadruk vóór de consumptie en bij de producent liggen, die uiteraard doorrekent aan de consument.

Internalisering van de afvalkost – nog verdergaand en idealer is de internalisering van de integrale milieukost – is volgens ons het alternatief waarbij Vlaanderen een voortrekkersrol kan spelen. Reken de kosten voor inzameling en verwerking aan bij aankoop. De aldus gerealiseerde fondsen moeten dan de ophaal- en verwerkingskost vergoeden. Ophalen en verwerken kan perfect door de privé-sector gebeuren, uiteraard tegen de door de overheid opgelegde voorwaarden en regels. Gemeenten en intercommunales die beschikken over containerparken en/of ophaal- en verwerkingsinfrastructuur, kunnen desgewenst aan kostprijs verder de exploitatie waarnemen of – en dit lijkt ons evident omdat in ons scenario afvalophaling en -verwerking niet langer een kerntaak is van de gemeenten – hun installaties overlaten aan de privé-sector. Ik heb het inderdaad over de privatisering van de afvalbusiness. In het verleden werden al minder evidente privatiseringen doorgevoerd, zelfs van activiteiten die de gemeenten geld opbrachten. Afval is een sector waarin zwaar werd geïnvesteerd door de ge-

Bex

meenten. Ze kost de gemeenten elke dag een grote hap uit de algemene middelen.

Producent en consument dwingen de overheid. Het omgekeerde ware beter geweest. Daarom zijn we weinig enthousiast over de subsidiemaatregel van de Vlaamse overheid voor DIFTAR en over de grondcontainers in de steden. Ook kunnen sensibiliseringsacties over herbruikbare luiers – hoe sympathiek ook – en hervulbare vleespotjes bij de beenhouwer ons niet echt meer beroeren. Zelfs zwerfvuilacties kunnen dat niet meer. Uit ervaring weet ik dat de dag na een zwerfvuilactie al helemaal niet meer te merken is, dat werd rondgegaan. Het zijn goedbedoelde druppels op de hete afvalplaat. Slechts een beperkt deel echt bewuste mensen zet zich erdoor in voor minder afval.

We keren ons natuurlijk niet af van de initiatieven, maar we willen de verantwoordelijkheid bij de producenten leggen. Voer bijvoorbeeld een bijna-nul-tolerantie in voor de terugnameplicht van drankblikjes. U zult merken dat het tv-spotje van een bekend biermerk er totaal anders zal uitzien. Al te graag zal de industrie met statiegeldvoorstellen of gratis inzamelrecipiënten voor de dag komen. De kosten ervoor zullen worden verrekend aan de consument, waardoor die zal worden aangezet tot een bewuster koopgedrag. Misschien kiest de producent zelf wel voor duurzamere verpakking.

Mevrouw de minister, laten we duidelijk zijn : we zijn niet tegen voorafsortering op voorwaarde dat die wordt gestuurd door economische efficiëntie. Incentives vanwege de producenten moeten aanzetten tot het gewenste sorteerpatroon. We stelden vroeger reeds dat wanneer blijkt dat met een superheffing de boer tot zuiniger mestproductie kan worden gedwongen, gelijkaardige maatregelen zeker effect zullen hebben op de industrie, want die beschikt over veel meer kennis, materiaal, personeel en middelen dan onze boeren.

U schrijft dat FOST-plus anders moet worden aangepakt. Dat is juist. Het systeem zit goed, maar indertijd werd slecht onderhandeld. Laat FOST-plus een voortrekkersrol spelen door hen te verplichten alle verpakkingsmateriaal in te zamelen, te sorteren en te verwerken. Laat alles gratis zijn bij de opaling, maar geld kosten bij de aankoop.

Via de BBT wordt constant nagegaan welke methodes het meest zijn aangewezen om maximaal hergebruik of recyclage te bekomen. U bent terecht de afvalverbranding niet genegen. Na Tro-

chenstabilat waarbij ongesorteerd huishoudelijk afval wordt verdroogd, gesorteerd en verwerkt, leerden we onlangs nog een nieuwe technologie kennen. Wellicht zullen andere volgen. De industrie heeft afval immers als economisch product ontdekt. De ruimte voor een doeltreffende exploitatie ontbreekt echter. Als blijkt dat Trochenstabilat milieuvriendelijker is dan de klassieke verbranding, dan is er geen zinnig argument te bedenken om een geplande investering op de lange baan te schuiven wegens een zogenaamde overcapaciteit aan verbrandingsinstallaties. Integendeel, nieuwe technieken zouden, zolang de overheid afval als een kerntaak ziet, zwaar mogen worden gesubsidieerd.

De nieuwste techniek waarover ik het had, is het Remtec-procédé. Dat procédé is bijzonder eenvoudig qua proces, het kan zonder verbranding, het is toepasbaar voor niet-gesorteerd huishoudelijk afval en het blijkt bovendien zowel qua investering als qua verwerkingskost per ton bijzonder goed te scoren in vergelijking met de gekende technieken. Het afval wordt in een cilindrische autoclaaf met stoom op druk gebracht op een temperatuur van 150 tot 170 graden Celsius. Alle organisch materiaal en cellulose worden gereduceerd en vormen vezelmateriaal met een calorische waarde van circa 5.000 kilocalorieën. Restfracties zoals ferro, non-ferro, glas, plastics en hout worden gescheiden via technieken vergelijkbaar met de sorteertechnieken van Trochenstabilat. De vezels kunnen op de klassieke wijze worden gebruikt als hoogcalorische brandstof ter vervanging van fossiele brandstoffen of kunnen via pyrolyse worden omgezet in gas.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik zou kort willen reageren op een aantal elementen waar de heer Bex het over had. Mijnheer Bex, we hebben regelmatig boeiende debatten gehad over het internaliseren van milieukosten. U weet dat ik daar een groot voorstander van ben. Waar we dat kunnen doorvoeren, doen we dat ook. Dat gebeurt via de MBO's, zoals u weet. Ik geef u nogmaals de garantie dat wij wat er misloopt met de gemeenten snel zullen oplossen.

Aan de andere kant moeten we elkaar ook geen blaasjes wijsmaken, mijnheer Bex. Het internaliseren van milieukosten betekent dikwijls dat uiteindelijk degene die onderaan de ladder staat de prijs moet betalen. U moet maar kijken naar wat er gebeurt met MBO's waar we dat effectief invoeren.

Dua

Ten slotte hebt u een nieuwe technologie aangeprezen, die ik zeker eens wil onderzoeken. Ik ken die technologie niet, maar ze lijkt me zeer innovatief. Ik zal die informatie zeker doorgeven aan de administratie om na te gaan of ze de vergelijking kan doorstaan met de twee alternatieve verwerkingstechnieken die we kennen.

De heer Jos Bex : Mevrouw de minister, ik stel voor dat we hierover in de commissie verder discussiëren, vermits ik hier mijn tekst niet mag afwerken. Nochtans heb ik op de korte tijd dat ik hier zit vastgesteld dat er heel wat mensen zijn die heel wat meer tijd hebben gebruikt dan ik hier ooit heb gebruikt.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, na twee jaren van overvloed werd de opmaak van de begroting 2002 een eerste echte test voor deze paars-groen-gele regering. Ik denk dat onze fractieleider vanmorgen duidelijk heeft aangetoond dat het niet langer mogelijk is om de blauwe, de rode, de groene en de gele verlanglijstjes in te willigen. Geconfronteerd met een economische teruggang en geconfronteerd met het afschaffen van het kijk- en luistergeld onder uw druk, kunnen we duidelijk stellen dat er in feite geen middelen meer zijn voor nieuwe initiatieven. Het lukt niet om prioriteiten aan te duiden, we vinden er zeker geen terug in de begrotingscijfers.

Mijnheer de minister, misschien is de enige prioriteit op het gebied van Mobiliteit en Energie momenteel het vervoeren van lucht. Het is ondertussen toch bekend dat Economie en Milieu het in de toekomst met een pak minder middelen zullen moeten stellen. Ook verkeersveiligheid, nochtans een topprioriteit volgens het Vlaamse regeerakkoord, krijgt ons inziens een stiefmoederlijke behandeling. In het regeerakkoord staat dat er een vermindering van het aantal verkeersslachtoffers met een derde moet worden nagestreefd. In het zopas goedgekeurde Pact van Vilvoorde lezen we : 'De verkeersveiligheid is in 2010 dermate verbeterd dat Vlaanderen zijn achterstand tegenover de huidige Europese koplopers heeft gehalveerd'. Voor ons, mijnheer de minister, is deze doelstelling bescheiden. Bovendien wordt de doelstelling uit het regeerakkoord met het pact van Vilvoorde al afgezwakt. Vandaar dat CD&V verkeersveiligheid prioritair vindt. We pleiten voor een doorgedreven nulslachtofferbeleid tegen 2010, zoals in Zweden.

Het aantal verkeersslachtoffers is de laatste vijf jaar gestegen. Enkel in 2000 is er een daling, maar nog niet tot op het niveau van 1996. In 2000 waren er zelfs 73 doden meer dan in 1999. Ook de cijfers van 2001 voorspellen weinig goeds. Het enige voorstel dat u uit de mouw schudde, waren de zeventig-kilometerverkeersborden. We hebben daarover ondertussen spijtig genoeg niet veel meer gehoord.

Bovendien dreigt zelfs deze bescheiden doelstelling uit het pact van Vilvoorde niet haalbaar met de huidige middelen voor Openbare Werken. Bij het groeipad dat door u werd uitgetekend, kunnen we een aantal opmerkingen maken.

De voorzitter : De heer Van Aperen heeft het woord.

De heer Jul Van Aperen : Mijnheer Decaluwe, u blijkt de minister te verwijten dat hij bijna de oorzaak zou zijn van het aantal verkeersongevallen. Wanneer u de verantwoordelijkheid voor een groot stuk bij de minister wilt leggen, moet hij een aantal instrumenten krijgen opdat hij de gepaste maatregelen zou kunnen nemen. Er is in de commissie al gepraat over de overheveling van de verkeersreglementering naar de regio's. U was daarvan geen voorstander.

De heer Carl Decaluwe : CD&V is daar wel voorstander van. In de teksten van ons congres staat uitdrukkelijk dat onze partij pleit voor de regionalisering van het verkeersreglement.

De heer Jul Van Aperen : Uw verkeersspecialist, de heer Ansoms, is daarvoor niet te vinden. Volgens hem brengt dat geen zoden aan de dijk.

De heer Carl Decaluwe : De heer Ansoms gaat helemaal akkoord met wat in het CD&V-congres van september is gesteld.

De heer Jul Van Aperen : U bent dus voor de regionalisering van het verkeersreglement. Dat is nieuw voor mij.

De heer Carl Decaluwe : Dat staat nochtans uitdrukkelijk in onze teksten.

Dan wil ik het verder hebben over de problematiek van de middelen voor verkeersveiligheid. Mijnheer de minister, u bent communicatief zeer sterk. U hebt de 2 miljard fietspaden vorig jaar al verkocht en u doet dat dit jaar nog een keer. Eigenlijk gaat het steeds om dezelfde middelen. U fietst de middelen gewoon naar andere begrotingsposten. De middelen voor wegen en waterwegen

Decaluwe

stijgen minder dan de bouwindex. Dat betekent de facto een achteruitgang.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer Decaluwe, ik zal u nogmaals de cijfers geven. We nemen 1998 als referentiejaar.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, we mogen elkaar geen Liesbeth noemen. Ik maak de vergelijking met vorig jaar.

Minister Steve Stevaert : Ook als ik de vergelijking met vorig jaar maak, kom ik tot een gevoelige stijging van de middelen. De vergelijking moet wel correct gebeuren. Vorige keer verweet u mij dat die 2 miljard frank eenmalige middelen waren. Nu worden die recurrent. Er komt in het Financieringsfonds 3,5 miljard frank en dat is nog maar een begin. De middelen van dat fonds zullen pas over x aantal jaren bekend zijn. We beschikken over het dubbele van wat de heer Van Rompuy vroeg toen hij nog minister was. Hij vroeg 35 miljard frank voor vijf jaar, wat onrealistisch werd genoemd. Nu investeren we 70 miljard frank in vijf jaar.

De heer Carl Decaluwe : Het is positief dat die 2 miljard frank structurele middelen worden. Het blijft echter 2 miljard frank. Anderzijds lezen we in de begrotingscontrole die vorige week aan het parlement is voorgelegd, dat plotseling 1 miljard frank van het fietspadenbudget voor 2001 is verdwenen.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Dat is totaal verkeerd. De heer Van Rompuy heeft geprobeerd uw boodschappenlijstje vrijdagnamiddag in de commissie voor Financiën voor te lezen. Ik heb hem erop attent gemaakt dat in de begrotingscontrole op het derde bijblad twee kredieten van positie veranderen. Die hadden echter niets met fietspaden te maken.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer Decaluwe, ik begrijp niet wat u probeert te doen.

De heer Carl Decaluwe : Ik kan mijn verhaal niet eens afmaken.

De heer Johan Malcorps : Wij zijn het er allemaal over eens dat er nog veel zwarte plaatsen in het verkeer zijn en dat er nog enorme investeringen moeten worden gedaan. U kunt echter niet ontkennen dat er veel geld wordt uitgegeven voor onder andere de basismobiliteit en de aanleg van fietspaden. We geven er meer geld aan uit dan vroeger. Dat is nog niet genoeg. Daarover ben ik het met u eens. Er zou nog meer geld aan moeten worden besteed. De minister vindt dat ook. U kunt toch niet ontkennen dat er een enorme inspanning wordt geleverd. Dat zou belachelijk zijn.

De heer Carl Decaluwe : Ik heb al gezegd dat de minister enorm communicatief is. Hij verkoopt dezelfde bedragen drie tot vier keer. Laten we eens even kijken naar de eerste levensjaren van module 13.

Minister Steve Stevaert : Dat ene miljard staat nog steeds in de begroting. Ik zou toch willen dat u dat gelooft. U zou ongelukkig zijn als mijn begroting met een miljard frank zou dalen.

De heer Carl Decaluwe : Ik zou zeer ongelukkig zijn.

Minister Steve Stevaert : Het is verplaatst naar een andere post. Dat heeft te maken met subsidies en dergelijke.

De heer Carl Decaluwe : In het eerste levensjaar van module 13 werd er voorzien in 1 miljard frank. Dat werd op het einde van dat jaar teruggebracht tot 400 miljoen frank.

Minister Steve Stevaert : Dat is niet juist. Wij hebben voorzien in 1 miljard frank. Ik wil geen kritiek geven op de gemeentebesturen. Ze hebben 400 miljoen frank daarvan gebruikt. Dat is een groot succes geweest. De 600 miljoen frank die overbleef, is niet verloren gegaan. Die 400 miljoen frank is trouwens een goed resultaat.

Minister Dirk Van Mechelen : Die middelen zijn geblokkeerd in het Fonds voor Eenmalige Uitgaven. Ze kunnen worden opgenomen in de loop van de volgende maanden en zullen worden aangerekend op het moment van de uitbetaling.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, ik weet dat allemaal. Ik kan mijn zin niet afmaken. In uw communicatie doet u alsof het over iets enorms gaat, maar technisch werd er maar 400 miljoen frank vastgelegd. Het jaar daarop gaat het om 1,35 miljard frank en tijdens de begrotingscontrole komt daar nog eens 2 miljard frank bij. Dat is fan-

Decaluwe

tastisch. Ondertussen staat er opnieuw een miljard onder druk, maar ik ben benieuwd hoeveel er uiteindelijk zal worden vastgelegd. Uit parlementaire vragen blijkt dat er tot op heden nog geen enkel fietspad werd aangelegd.

Mijnheer de minister, u stelt ook vast dat er enorm veel klachten zijn van gemeentebesturen. U hebt module 13 in de context van de mobiliteitsconvenants naar voren geschoven. De heer De Smet heeft de minister van Ruimtelijke Ordening al verschillende keren geïnterpelleerd over de problematiek van ruimtelijke ordening, de BPA's en de vertraging van de aanleg. Ik hoop dat u de initiatieven die zijn beloofd, verder uitwerkt. We steunen die.

Mijnheer de minister, ik denk dat u een nieuw obstakel hebt. (*Opmerkingen van minister Steve Stevaert*)

Vorige week hebben wij vernomen dat de gemeenten geen fietspaden langs gewestwegen mogen aanleggen. Uw eigen administratie heeft dat gezegd. Onlangs stuurden de bevoegde diensten van de minister of van de Vlaamse gemeenschap dossiers terug naar de gemeenten die ze hadden ingediend, met de mededeling dat het om schitterende dossiers gaat, maar dat ze niet bevoegd zijn om te onteigenen voor de aanleg van een fietspad naast een gewestweg. De afdeling Juridische Aangelegenheden van de Vlaamse Gemeenschap schrijft dat de beheerder van de gewestweg verantwoordelijk is voor het oplossen van situaties met betrekking tot de gewestweg. Bovendien staat in module 13 duidelijk dat het gaat om verbindende fietspaden, wat volgens de afdeling Juridische Aangelegenheden bevestigt dat de onteigening niet louter van lokaal belang is en dus de bevoegdheid van de gemeentebesturen overstijgt.

De heer Jul Van Aperen : Mijnheer Decaluwe, in Hoogstraten is mijn broer burgemeester. Daar zijn de afgelopen 6 jaar kilometers fietspaden aangelegd. De gemeente beheerde het dossier volledig en stond ook in voor de onteigeningen. Dankzij subsidies van het Vlaams Gewest werden er langs de gewestwegen fietspaden aangelegd. Het is dus perfect mogelijk.

De heer Carl Decaluwe : Ik verwijs naar de brief van 7 december van de Vlaamse administratie.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer Decaluwe, u zegt dat er in Vlaanderen niet genoeg ambtenaren meer zijn omdat ze vervroegd met pensioen gaan. Ik wil dat nog wel eens zien gebeuren. Vlaamse ambtenaren krijgen een productiviteitspremie. Indien ze vervroegd met pensioen gaan, valt die premie weg. We hebben bovendien de PIP en het PEP goedgekeurd. Er was geen grote uitstroom van ambtenaren.

Ik blijf erbij dat gemeentebesturen veel beter geplaatst zijn om fietspaden aan te leggen. Er was een enorme weerstand. Er werd beweerd dat we de gemeentes zeer zwaar zouden belasten. Ze zijn echter bijzonder tevreden. Vanuit alle regio's en zelfs uit gemeentegrensoverschrijdende gebieden krijg ik aanvragen om middelen in het kader van de module 13.

De burgemeesters moeten het dossier voorbereiden. Ze kunnen dat veel beter dan de Vlaamse administratie omdat ze dichterbij de mensen staan. Heel wat burgemeesters slagen erin om over te gaan tot onteigeningen zonder dat dit via gerechtelijke weg moet gebeuren. Ze gebeuren via een minnelijke schikking. Een burgemeester kan dat. Voor ons ligt dat moeilijker. Bovendien is de onteigening een bevoegdheid van de federale overheid. Indien een minnelijke schikking niet mogelijk is en er moet gehandeld worden via gerechtelijke weg, dan nog kan de burgemeester de zaken voorbereiden. Op het laatste moment moet dan inderdaad de formele procedure worden gevolgd via de Vlaamse overheid.

Ik ken het verhaal van de gemeente Brecht. Ik weet dat er brieven werden verstuurd. Meer dan waarschijnlijk gaan ze uit van de heer Pypen.

De heer Carl Decaluwe : Deze brief is ondertekend door ene mijnheer Jansens, afdelingshoofd.

Minister Steve Stevaert : Ze worden gericht aan Binnenlandse Aangelegenheden en niet aan de AWV, die daarvoor bevoegd is. Op dat vlak is er geen enkel probleem. Gemeentes kunnen subsidies krijgen, gemeentes kunnen fietspaden aanleggen. De administratie moet op het laatste moment wel worden ingeschakeld.

In het kader van de Lambermontonderhandelingen werd een discussie gevoerd over het overhevelen van de bevoegdheden inzake de onteigeningen en alles wat daarmee samenhangt. Het is veel beter dat dit op het federaal niveau wordt geregeld. Als het noodzakelijk blijkt, moeten we nagaan hoe dit op het Vlaams vlak kan gebeuren. Ik wil echter

Stevaert

nooit de deur openzetten om alle infrastructuren als veiligheidsinfrastructuren te beschouwen. Indien we dat doen, kieperen we alle sectorale regelgeving overboord.

Er is heel veel geld voor de aanleg van fietspaden. Dat geld wordt voor 100 percent vastgelegd. U kunt dit vragen aan het Vlaams Bouwoverlegcomité. Het zal ook voor 100 percent worden uitgegeven.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, ik wil alles aannemen wat de minister zegt. Wij staan ook achter dat beleid. Daar gaat het niet om. We hebben echter inzake ruimtelijke ordening gezien dat ambtenaren de trukendoos bovenhalen om bepaalde dossiers te vertragen.

Mijnheer de minister, ik doe een oproep. Er zijn problemen in Brecht en elders. Er moeten duidelijke instructies komen vanuit de Vlaamse administratie om vertraging te vermijden. We moeten ook aandacht hebben voor de oproep van de Fietsersbond. Fietspaden moeten beantwoorden aan alle vereisten van veiligheid en comfort. Tot nu toe is dat niet het geval, volgens de Fietsersbond. Op dat vlak is er nog heel wat werk aan de winkel.

Van de 35,5 miljard frank die de regering door Lambermont in de schoot valt, wordt bijna niets gebruikt voor mobiliteit. Ze had met dit geld veel meer kunnen doen. De 3,5 miljard frank die hoogstnoodzakelijk is om de achterstand in wegenonderhoud en infrastructuurwerken in te halen, is tot op vandaag niet gevonden. Meer zelfs, de regering wil tol heffen voor nieuwe infrastructuur in het kader van het masterplan voor Antwerpen. CD&V is daartegen gekant. Binnenkort zullen we dat duidelijk maken met een standpunt en een alternatief formuleren, dat door de hele partij wordt gesteund.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer Decaluwe, ik meende dat CD&V deel uitmaakt van de Antwerpse meerderheid en dat er een politiek akkoord bestaat over de financiering van het masterplan. Hoe rijmt u dat met uw uitspraken tegen tolheffing ?

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer Malcorps, ons alternatief zal meer opleveren dan de tol die nu wordt voorgesteld. Onze Antwerpse coalitiepartners kunnen zich toch moeilijk verzetten tegen een voorstel dat tolheffing overbodig maakt en meer geld in het laatje brengt ? We zullen hier nader op ingaan tijdens de discussies over het mobiliteitsplan Vlaanderen.

Dat extra geld zal overigens nodig zijn. De minister-president heeft beloofd dat de regering in elke provincie één missing link zal realiseren. Prijskaartje : 85 miljard frank. Door het financieringsfonds werd 3,5 miljard frank uitgetrokken. Dat noem ik lucht verkopen. We zullen nog jaren moeten wachten op een aantal belangrijke infrastructuurwerken als we er geen geld voor vrijmaken.

Daarbij vraag ik me af of het plan om per provincie één missing link tot stand te brengen wel overeenstemt met het regeerakkoord, dat immers duidelijk stelt dat infrastructuurwerken moeten gebeuren op basis van een objectieve behoeftanalyse. Dat is iets heel anders dan a priori vastleggen dat elke provincie er een krijgt.

Nu we het toch hebben over investeringen, rijst de vraag hoe het zit met de PPS-plannen. Welke concrete initiatieven terzake werden er al genomen ?

Bij de ondertekening van het spoorakkoord op 14 juli werd de mogelijkheid van Vlaamse co- en prefinanciering voor spoorwerken naar voren geschoven als een grote doorbraak. Ondertussen is er helemaal niets gebeurd op dat vlak. Is de Vlaamse overheid iets van plan ? Heeft ze geld uitgetrokken voor projecten ? Ik heb er nog niets over gehoord. Dat zou een interessant debat kunnen opleveren, ware het niet dat de belangrijkste gesprekspartner en de man met de meeste knowhow hierover, de heer Schouppe, blijkbaar persona non grata is bij de meerderheid.

Van de trein nu naar bus en tram – zoals minister Stevaert het graag zou zien. We moeten hem feliciteren met zijn prestaties – of niet ? Het aantal reizigers is met 12 percent gestegen en het aantal kilometers met 9 percent, maar deze toename kan volledig op de rekening van het gratis openbaar vervoer worden geschreven. Daarom vragen wij een grondige doelmatigheidsanalyse, ook bij het invoeren van het decreet basismobiliteit. Ik heb de cijfers voor Roeselare van de extra invoering van basismobiliteit gezien. Een extra reiziger kost 236,5 frank. Een doelmatigheidsanalyse is nodig. Het Mobiliteitsplan is een grote catalogo van meer dan

Decaluwe

1000 pagina's met meer dan 100 miljard frank. Ik wil daar niet op ingaan.

Tot slot stel ik het gebrek aan visie vast. Men kan de federale regering vaak terecht verwijten over verkeersveiligheid toesturen, maar het is te gemakkelijk als ook de Vlaamse investeringen voor veilige infrastructuur worden afgeremd. Het is het verhaal van de pot die de ketel verwijt dat hij zwart ziet. CD&V gelooft niet in deze begroting, en onze fractie wijst ze eerlijkheidshalve af. Als de meerderheidsfracties eerlijk met zichzelf blijven, moeten ze de begroting openbare werken en mobiliteit ook afwijzen, want ze beantwoordt niet aan het regeerakkoord.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, ik zal het vernieuwend beleid inzake milieu en gezondheid kort toelichten en nadien iets over de mobiliteitsproblematiek zeggen.

Conform de aanbevelingen van de commissie ad hoc Milieu en Gezondheid is een en ander toch op gang gekomen. Ik zie nog een drietal problemen. Eerst en vooral is er het probleem van de opleiding van medisch-milieudeskundigen in Vlaanderen. Dit moet aan minister Vanderpoorten worden gemeld. De Vlaamse universiteiten blijken niet geïnteresseerd te zijn om een dergelijke opleiding te organiseren. We moeten op een Nederlandse universiteit een beroep doen. Dit is onbegrijpelijk. Vandaag staan de kranten vol met cijfers over allergieën. Een op vier kinderen in Europa heeft last van allergie, gaande van astma tot eczeem. Professor van Cauwenberge van de Gentse universiteit, die hierover onderzoek heeft gedaan, wijst duidelijk op de potentiële band met luchtvervuiling door verkeer en schadelijke stoffen binnenshuis.

Het is duidelijk dat de expertise verder moet worden uitgebouwd. Er zijn belangrijke stappen gezet. Er komt wetenschappelijk onderzoek met een bedrag van 15 miljoen frank via het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Dit wordt voor de komende jaren verankerd. Er komt ook een inbreng van medische expertise binnen de gezondheidsadministratie en eveneens een medisch-milieudeskundig centrum. Er blijkt wel onvoldoende geld te zijn. Dat is spijtig, ook voor de LOGO's. Op het lokale niveau moet het milieugezondheidsbeleid gestalte krijgen. Ik heb in de commissie op het Nederlands voorbeeld gewezen. Een en ander werd met mevrouw

Vogels besproken. Er komt een voorbereidende discussie over de taakinfilling, en de nodige financiële middelen voor de LOGO's en de lokale werking moeten ter beschikking worden gesteld.

Het tweede pijnpunt is de samenwerking tussen de milieu-inspectie en de gezondheidsinspectie. Uiteraard moet er geen fusie tussen de twee diensten komen, maar wel een duidelijke aflijning van de taken van beide inspectiediensten. Nu zijn het twee verschillende administraties met verschillende culturen. Er is duidelijk nood aan ambtelijk overleg, maar ook op korte termijn aan een samenwerkingsprotocol. In de lijn van de aanbevelingen van onze commissie ad hoc en medisch-milieudeskundige expertise, moet het aspect gezondheid bij de milieu-inspectie worden binnengebracht. Er moet een sterkere rol komen van de gezondheidsadministratie bij milieuvergunningen en MER's. Dat wordt nu door een aantal vrijgestelden onderzocht. We hopen dat dit op korte termijn in duidelijke stappen kan uitmonden.

Een derde punt zijn de sensibiliseringscampagnes. Er komen belangrijke sensibiliseringscampagnes over asbest in de sector Leefmilieu en over koolstofmonoxidevergiftiging in de sector Volksgezondheid, maar er komt slechts een grootscheepse campagne Milieu en Gezondheid in het jaar 2003. Ik had graag gezien dat dit ook op kortere termijn werd gerealiseerd, net als het nationaal milieugezondheidsplan dat op nationaal niveau tot stand moet komen. Het zal pas in de loop van 2002 gestalte krijgen, terwijl dit voor de regio reeds lang klaar had moeten zijn.

Voor minister Stevaert heb ik nog twee bedenkingen over het mobiliteitsbeleid. Zonet hadden we het reeds over de belangrijke bedragen geïnvesteerd in de verkeersveiligheid, in de bestrijding van de vervoersarmoede, fietspaden, doortochten en de basismobiliteit. In het kader van het Vlaams Mobiliteitsplan zullen we blijven kampen met twee aanzienlijke discussiepunten. Er moet worden geïnvesteerd in ontbrekende schakels, de missing links. Maar we moeten allen de discussie durven aangaan over de vraag om welke schakels het gaat, welke de echt ontbrekende schakels zijn.

Er zijn de missing links inzake het aanbod aan openbaar vervoer. U kent mijn stelling, en ook over de versnelling van de investeringen. Over de missing links inzake fietspaden hadden we het daarnet al. CD&V is op dat vlak een belangrijke bondgenoot, begrijp ik. Er zijn de missing links inzake verkeersveiligheidsinvesteringen en investeringen in de vergroting van de capaciteit van de be-

Malcorps

staande wegen. Een aantal ontbrekende schakels zoals die nu per provincie zijn aangekondigd voor dit jaar, horen thuis in die laatste categorie. Ten slotte zijn er de investeringen in de ontbrekende schakels in water- en spoorwegen. In het verlengde daarvan moeten we bekijken wat Vlaanderen kan doen op het vlak van de co- en prefinanciering. We moeten die discussie beslechten : wat zijn de missing links ? Waarin moeten we in eerste instantie investeren ? U kent onze prioriteiten.

Dan is er de discussie over het beleid inzake de prijs van de mobiliteit. Dat sluit enigszins aan bij wat de heer Decaluwe zegt. Ook die discussie zullen we niet kunnen ontwijken. Ik heb daarover al een en ander gezegd in de commissie. Ik stel vast dat er wel al een consensus is – dacht ik toch – over het Antwerps masterplan, dat zal worden gefinancierd via een tolheffing. Dat neemt niet weg dat belangrijke nieuwe belastingen inderdaad worden overgedragen naar het gewest. Wat het vrachtwagenverkeer betreft, moet op korte termijn de discussie worden gevoerd over de vraag of er geen kilometerheffing moet komen naar Duits en Nederlands model, om zo te voorzien in een alternatieve vorm van financiering.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Ik wil u en minister Stevaert dezelfde vraag stellen over het masterplan en de tolheffing. U weet heel goed dat u het element openbaar vervoer in het Antwerpse masterplan volgens Europese normen niet kunt financieren met de tolheffing. Om die reden zijn we daarover beginnen nadenken. Ik wil een concrete timing. Mijnheer de minister, welke initiatieven zult u nemen om bij de Europese Commissie een en ander na te gaan, zodat er duidelijkheid is alvorens men er daadwerkelijk mee begint ? In het verleden is het immers te vaak gebeurd dat men, vaak met goede wil, aan iets begon, maar uiteindelijk botste met de Europese Commissie.

Men heeft het over bijkomende investeringen en middelen. Mijnheer Malcorps, als men de begroting goed analyseert, is er geen sprake meer van een tweesporenbeleid. De heer Van Aperen heeft dat de vorige keer diverse malen opgemerkt. De wegen en de waterwegen gaan minder snel vooruit dan de bouwindex. Het openbaar vervoer krijgt een toename met meer dan 20 procent. Waar is dan het tweesporenbeleid ? Het verbaasde me dat men

zich in de commissie niet de minste moeite heeft getroost om daar opmerkingen over te maken.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : De discussie over de bewering dat we voor het masterplan geen tol konden heffen omdat dit niet conform Europese richtlijnen was, is gevoerd. U weet dat we wel tol kunnen heffen. Er zijn verbanden mogelijk met het openbaar vervoer. We hebben altijd gezegd dat we het masterplan zouden financieren zowel via de overheid als via de tolheffing. Op dat ogenblik is er geen enkel probleem om te voorzien in de nodige middelen. Als we van Europa niet rechtstreeks mogen financieren, dan kan de Vlaamse overheid het openbaar vervoer financieren. Het is geen enkel probleem om beide aspecten in Antwerpen te realiseren.

De heer Johan Malcorps : Het masterplan van Antwerpen is een zeer goede illustratie van het tweesporenbeleid. Dit zal worden gefinancierd door de tol die vanaf 2009 op de Oosterweelverbinding zal worden geheven. Dat is dus een autoverbinding. Maar op korte termijn zal men beginnen te investeren in een aantal andere ontbrekende schakels, zoals fietspaden, maar ook en vooral in het doortrekken van de sneltramlijnen. Daar ben ik zeer gelukkig mee. In die zin is er een evenwicht gevonden tussen de twee. Dat is de weg die we verder moeten bewandelen, ook voor de rest van Vlaanderen. Misschien zullen er nog andere masterplannen of soortgelijke constructies nodig zijn. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Aperen heeft het woord.

De heer Jul Van Aperen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, bij de behandeling van de derde begroting van deze legislatuur is het zeker zinvol om eens achterom te kijken en het regeerakkoord nog eens te lezen. Bij de behandeling van de voorbije begrotingen konden we erop wijzen dat deze Vlaamse regering de eerste is in de politieke geschiedenis die een ambitieus mobiliteitsplan wil opmaken. Het regeerakkoord stelde duidelijk dat tegen het voorjaar 2001 een Vlaams mobiliteitsplan aan het Vlaams Parlement moest worden voorgelegd.

Vandaag kennen we, weliswaar met enige vertraging, de inhoud van het ontwerp van Mobiliteitsplan Vlaanderen. Dit plan verenigt, zoals aangekondigd, alle relevante aspecten : personen- en goederenvervoer, verkeersleefbaarheid, verkeersveiligheid, leefmilieu, ruimtelijke ordening, econo-

Van Aperen

mie en infrastructuur. Alleen al door deze geïntegreerde aanpak betekent dit plan een echte trendbreuk met een verleden van gefragmenteerde beleidsinitiatieven.

De VLD-fractie steunde in de voorbije begrotingsjaren ten volle de vrijgemaakte kredieten voor mobiliteit en openbare werken. Onze fractie was er immers van overtuigd dat de eerste stappen werden gezet, en dat het van daaruit alleen maar beter kon gaan. Alle beleidsopties van het Vlaams regeerakkoord kregen een aanzet en konden rekenen op voldoende financiële middelen.

Collega's, ik herinner me nog goed dat ik de voorbije begrotingen namens mijn fractie verschillende bekommernissen heb geuit over de kredieten in de begroting 2000-2001. Meer bepaald ging het daarbij om de investeringen in de infrastructuur en het optimaliseren van het gemeenschappelijk vervoer in Vlaanderen, het zogenaamde tweesporenbeleid.

Terwijl onze fractie bij de begroting 2000 opmerkte dat de extra kredieten, die voor de realisatie van het tweesporenbeleid werden uitgetrokken, voornamelijk naar het gemeenschappelijk vervoer gingen, stelden we een jaar later vast dat er een gezonde verschuiving was geweest van extra kredieten voor investeringen in gemeenschappelijk vervoer naar extra middelen voor investering in infrastructuur. We konden ons dan ook onverkort achter deze begroting scharen.

Mijnheer de minister, ook bij deze begroting vragen we aandacht voor een aantal punten. Zo stelde u dat voor u het accent tijdens de huidige regeerperiode duidelijk bij het verbeteren van de verkeersveiligheid, de toegankelijkheid en de leefbaarheid ligt. Het regeerakkoord is evenwel ruimer. Specifiek gaat het hier over de basiselementen van een mobiliteitsbeleid, namelijk het garanderen van de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid. De VLD trekt dan ook ten volle de kaart tegen de verkeersonveiligheid. Elke maatregel die een mensenleven kan redden, moet worden genomen. Elk mensenleven dat verloren gaat, is er een te veel.

Geen enkele bestuursinstantie kan aanvaarden dat de samenleving waarover ze de leiding heeft, levens verliest wegens een gebrek aan beleidsmaatregelen. Deze maatregelen moeten echter wel worden uitgetekend in een realistische en bescheiden context. Geen enkele overheid kan met garantie zeggen dat ze naar een situatie van nul verkeersdoden zal evolueren. De overheid kan massaal inves-

teren in infrastructuur, controles kunnen worden uitgevoerd, de wagenproducent kan de veiligste wagen op de markt brengen : het belangrijkste element is nog steeds de mens achter het stuur.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, ik wil dit beamen. Het is de ambitie van iedereen in deze zaal het aantal verkeersdoden tot een minimum te beperken. Het is echter deze Vlaamse regering die daar ook voor de eerste keer nominatief cijfers op heeft geplaatst : een derde minder verkeersslachtoffers tegen een bepaalde tijd.

Sommige landen doen het iets trager. Wat mijn fractie deze meerderheid verwijt, is dat ze met het afschaffen van het kijk- en luistergeld op een populistische wijze 60 miljard frank aan beleidsruimte heeft weggegooid. De Vlaamse regering had dit bedrag, of een deel ervan, kunnen gebruiken voor bijkomende investeringen in verkeersdoortochten, in zwarte punten of in extra fietspaden.

Ondanks de goede bedoelingen en de geleverde inspanningen blijft het aantal verkeersdoden in dit land stijgen. In Nederland en in Zweden wordt ook een stringent beleid gevoerd. Dit geldt niet enkel voor de infrastructuur. Ik besef maar al te goed dat we hier met een ingewikkelde staatsvorm zitten.

We kunnen op het Vlaamse niveau maatregelen treffen. Ik stel vast dat de Vlaamse regering voor het populisme heeft gekozen. De Vlaamse regering heeft tot nog toe onvoldoende harde investeringsmaatregelen genomen. We zullen nog vijftien jaar moeten wachten.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer Decaluwe, u was zelf voor de afschaffing van het kijk- en luistergeld.

De heer Carl Decaluwe : Zolang de beleidsruimte dit toeliet, had mijn fractie hier geen enkel probleem mee. Op het ogenblik dat het slecht begon te gaan, had de Vlaamse regering nog de mogelijkheid om haar beslissing bij te sturen. Dit had electoraal allicht dezelfde voordelen opgeleverd.

De heer Van Rompuy heeft daarnet al gezegd dat wij tegen de afschaffing van het kijk- en luistergeld zijn. Een graduele afbouw van deze retributie had de Vlaamse regering misschien wel 30 miljard frank aan beleidsruimte opgeleverd.

Indien minister Stevaert vindt dat hij geen populistische maatregel heeft getroffen, moet hij eens met een aantal slachtofferhulporganisaties praten. In-

Decaluwe

dien de afschaffing van het kijk- en luistergeld 100 mensenlevens zou kunnen redden, zou het de beste maatregel zijn die de Vlaamse regering kan nemen.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer Decaluwe, mijn partij en uw partij hebben samen deel uitgemaakt van een Vlaamse regering die exact nul frank aan de verkeersveiligheid heeft uitgegeven.

De heer Carl Decaluwe : Ik kan me niet herinneren wanneer CD&V nog eens een minister van Openbare Werken heeft geleverd. Het is niet correct om ons te verwijten dat we geen inspanningen hebben geleverd.

Minister Steve Stevaert : Dan zullen de liberalen en de groenen het verschil maken.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, dat hoor ik u graag zeggen.

De heer Jacques Timmermans : Mijnheer Decaluwe, u bent blijkbaar voormalig minister Kelchtermans vergeten.

De heer Carl Decaluwe : De heer Kelchtermans is al zeven jaar geen minister van Openbare Werken meer. Ere wie ere toekomt, het openbaar vervoer en de fietspaden zijn pas met het aantreden van minister Stevaert een politieke prioriteit geworden.

We pleiten voor een versnelling van de maatregelen. We moeten niet steeds naar het verleden kijken. Bij de aanvang van deze legislatuur was er 270 miljard frank aan beleidsruimte. Na 2,5 jaar is al dat geld opgesoupeerd. Het nemen van nieuwe initiatieven is niet meer mogelijk.

De Vlaamse regering zou 20 miljard frank moeten kunnen vrijmaken. Met dit geld zou ze tientallen mensenlevens kunnen redden.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Decaluwe, was u tegen de oplossing voor de Witte Woede ? Was u voor de CAO's IV, V en VI voor het onderwijs ?

De heer Johan Malcorps : Mijnheer Decaluwe, u verwijt minister Stevaert dat hij een populistische maatregel heeft genomen. Uw woorden zijn evenwel pure demagogie.

Zoals ik daarnet al heb gezegd, is er niemand tegen het uitgeven van nog meer geld gekant. Niemand kan evenwel ontkennen dat de Vlaamse regering

reeds ernstige inspanningen levert. Massale investeringen in de infrastructuur kunnen de verkeersveiligheid evenwel niet garanderen. Dit betekent natuurlijk niet dat deze investeringen niet nodig zijn. Ik wil het huidige investeringsbeleid voortzetten. We moeten in fietspaden, in doortochten en in veiligere kruispunten blijven investeren.

Ook op het federale niveau moeten de nodige stappen worden gezet. Gelukkig is ook op dit niveau een versnelling ingezet inzake het handhavingsbeleid en het intrekken van rijbewijzen. Beide niveaus hebben de ambities gelijkgesteld en willen de nodige inspanningen leveren om het aantal verkeersslachtoffers terug te dringen. Maar dat zal een coherent beleid vergen. U stelt voor miljarden te pompen in de infrastructuur, maar daarvoor zouden we andere beleidskeuzes opzij moeten zetten. Uw uitlatingen dat de keuze voor belastingverlaging een keuze voor verkeersdoden is, is louter demagogie. Zo'n discussie is niet ernstig. (*Applaus*)

De heer Jul Van Aperen : Mijnheer Decaluwe, ik sluit me aan bij de woorden van de heer Malcorps. We hebben voldoende gediscussieerd over de oorzaken van verkeersongevallen. Het is bewezen dat meer dan 80 percent van de ongevallen te wijten is aan de man achter het stuur. Slechts een kleine 20 percent heeft te maken met de infrastructuur of met het voertuig.

Het gaat om een verandering van de mentaliteit. We moeten dringend beginnen met verkeersopvoeding vanaf het lager onderwijs. Ook voor ouders is dat een belangrijke plicht. Ik ben ervan overtuigd dat het voor een groot stuk te wijten is aan de mentaliteit. In Nederland is die veel beter dan bij ons.

Mijnheer de minister, de VLD vraagt dat werk zou worden gemaakt van investeringen in veilige infrastructuur, zodat de overheid haar verantwoordelijkheid neemt. In het verleden hebben instanties als het VEV er al op gewezen dat we een budget van ongeveer 2,5 miljard frank per jaar extra nodig hebben, om de achterstand weg te werken, een achterstand die zeker niet door u is gecreëerd. De heer Decaluwe zal het echter beter weten.

De VLD-fractie vraagt een inhaaloperatie met de nadruk op veiligheidsverhogende investeringen, zoals afgescheiden fietspaden, vangrails, duurzame materialen voor het wegdek, enzovoort.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer Van Aperen, u moet eerlijk zijn. U verwijt ons verantwoordelijk te

Decaluwe

zijn voor de nieuwe achterstand in het structureel onderhoud. We hebben er destijds nochtans een resolutie doorgedrukt dat er extra inspanningen moesten worden geleverd. We kregen daarvoor de banbliksems van de SP over ons. Het resultaat was dat er bij de budgetcontrole van 1999 1 miljard frank bij kwam voor structureel onderhoud.

Ik herinner ook aan het rapport-Helleven. Vandaag loopt het echter nog steeds niet op kruissnelheid. Er is geen 3,5 miljard frank voor structureel onderhoud, maar opnieuw slechts 3,1 tot 3,2 miljard frank. Ik weet wel dat de doortochten en zo er nog in moeten worden verrekend, maar de realiteit is dat we weer achterstand oplopen in het onderhoud van de verkeersinfrastructuur. Nochtans is dat een element van verkeersveiligheid en van ongevallen.

Het wordt altijd de CD&V verweten, maar u hebt de historische kans gemist bij het Lambermontakkoord een aantal aspecten van handhaving in het verkeer en van verkeersreglementering naar Vlaanderen over te hevelen. Als dat gebeurd was, dan zou de minister van Verkeer en Mobiliteit zichzelf geen minister van Vogelnestkastjes hoeven te noemen. Hij zou ook verantwoordelijk zijn voor de filmrolletjes, waar de heer Ansoms altijd al voor heeft gepleit. We zouden dan dezelfde resultaten behalen als in Nederland.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : De feiten hebben hun rechten. In 1999 werd ik minister. U kreeg misschien de banbliksems van de SP, maar ik kreeg ze van de CVP. U kunt terugvinden in de stukken dat de heer Doomst zwaar uithaalde omdat ik overdreven veel geld uitgaf aan fietspaden. Het ging om 400 miljoen frank, en de heer Doomst vond dat een schande.

De heer Carl Decaluwe : Daar is inderdaad tegen gereageerd, omdat u inging tegen de resolutie van het Vlaams Parlement. Er was een afspraak dat er extra middelen zouden komen voor het structureel onderhoud om de achterstand op de autosnelwegen weg te werken. De heer Baldewijns had dat toegezegd. U was echter nog maar pas minister, en u greep de eerste mogelijkheid voor herstructurering van uw begroting aan om middelen van het structureel onderhoud weg te halen en op spectaculaire wijze in de media te komen met geld voor fietspaden.

Dan was er de resolutie in dit parlement waardoor u in de budgetcontrole voor dat structureel onderhoud 1 miljard frank hebt moeten vinden, meer bepaald in het licht van het rapport-Helleven. Ik herinner me dit nog levendig, omdat we toen midden in de nacht heftig hebben gediscussieerd. Ik heb hier toen staan zwaaien met dat rapport-Helleven met als resultaat dat een maand lang werd gezocht naar de ambtenaar die dat rapport aan mij had bezorgd. God zij dank dat hij dat gedaan heeft ! God zij dank, want zo konden we later de nodige begrotingsaanpassing doorvoeren waardoor dat structureel onderhoud toch mogelijk was. Het klinkt misschien demagogisch, maar daardoor hebben we misschien een aantal doden en gewonden kunnen vermijden. De spoorvorming op bepaalde gewestwegen en autowegen was immers vreselijk erg. Maar nogmaals, u wou eerst spectaculair met uw fietspaden uitpakken.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, ik wil dat hier nu eindelijk de waarheid wordt gezegd. De toenmalige CVP was gekant tegen bijkomende fietspaden en daar werden hoog oplopende discussies over gevoerd binnen de Vlaamse regering. *(Opmerking van de heer Carl Decaluwe)*

De CVP was toen formeel gekant tegen de overheveling van de verkeersregels. Gelukkig is er dan een kentering gekomen in dat dossier.

We zijn zeker bereid een inhaalbeweging uit te voeren met betrekking tot het structureel onderhoud. Denk maar aan het aslassendecreet om beschadigingen te voorkomen.

U mag ook niet uit het oog verliezen dat een goed en efficiënt openbaar vervoer een van de beste veiligheidsdispositieven is. Immers, hoe meer mensen het openbaar vervoer nemen, hoe minder druk en dus hoe veiliger onze wegen worden.

U hebt gezegd dat er voor 270 miljard frank beleidsruimte is. Welnu, daarvan gaat 70 miljard frank naar openbare werken en mobiliteit, gespreid over vijf jaar. Dat is een aanzienlijk pakket middelen.

Het is inderdaad mogelijk dat de vorige bestuursploeg, waar mijn partij ook deel van uitmaakte, gezorgd heeft voor beleidsruimte. Die beleidsruimte gaat nu dus naar openbare werken en mobiliteit.

Tot slot nog dit : 80 percent van het aantal ongevallen met verkeersslachtoffers heeft te maken met onaangepast rijgedrag. Ik stel vast dat men er in

Stevaert

Vlaanderen in 15 jaar tijd in geslaagd is om 20 camera's te plaatsen. Volgend jaar zullen dat er al 100 zijn. Als dat geen trendbreuk is !

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Welke partij heeft de onbemande camera's in het federale parlement tegenhouden ? De PS ! En is het niet de heer Ansoms die samen met CD&V gedurende jaren heeft geijverd om onbemande camera's te plaatsen ? Het waren echter de Waalse socialisten die dat dossier gedurende vele jaren hebben geblokkeerd. (*Opmerking van minister Steve Stevaert*)

Raad eens hoeveel camera's er in Wallonië staan ? Welgeteld één ! En zijn het niet de socialisten die het in Wallonië voor het zeggen hebben ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : We weten natuurlijk dat minister-president Van den Brande naar premier Dehaene luisterde. Er was immers niets dat Vlaanderen belette om onbemande camera's te installeren. Daarvoor hadden we de federale regering niet nodig.

De voorzitter : De heer Van Aperen heeft het woord.

De heer Jul Van Aperen : Van minister-president Dewael kunnen we nu niet zeggen dat hij naar premier Verhofstadt luistert.

Mijnheer Decaluwe, ik vind het bijzonder zielig dat u altijd kritiek hebt op een minister die een echt beleid voert. (*Opmerking van de heer Carl Decaluwe*)

Wat de leefbaarheid en toegankelijkheid betreft, wil de VLD een lans breken voor een andere invalshoek, namelijk de bereikbaarheid. De Vlaamse situatie mag dan nog niet zo erg zijn als in de Nederlandse Randstad of in het Duitse Ruhrgebied, toch houdt het bereikbaarheidsaspect Vlaanderen in een stevige greep. Economisch en sociaal gezien dreigt Vlaanderen zich vast te rijden en het feit of dit nu vóór of na 2010 zou gebeuren, doet er weinig toe.

De VLD-fractie is voorstander van het terugbrengen van het mobiliteitsbeleid naar de essentie ervan, namelijk het garanderen van de bereikbaarheid en het verhogen van de veiligheid in het ver-

voerssysteem in het algemeen en van de vervoersmodi in het bijzonder. Op die manier kunnen de schaarse overheidsmiddelen gericht worden ingezet op een manier die de dagelijkse verkeersellende kan beheersen en sturen.

De VLD steunt daarom bijvoorbeeld ten volle de werkwijze van de Vlaamse regering voor de mobiliteitsproblematiek rond Antwerpen. We vragen dienaangaande een strakke timing en een raming van het kostenplaatje. Ik verheel niet dat dit laatste aspect misschien wel het moeilijkste element in de discussie zal worden. De overheid heeft niet zomaar ergens tientallen miljarden frank liggen om alle investeringen om en rond Antwerpen te financieren. Daarom zal de PPS-formule moeten worden ingezet en mag dit instrument niet in de lade blijven liggen. De VLD-fractie vraagt dat de bevoegde minister zo snel mogelijk het project opstart, zodat we hieruit kunnen leren en het mobiliteitsplan in Antwerpen kan worden afgewerkt.

Voor het gemeenschappelijk vervoer blijft de VLD voorstander van een duidelijke rolverdeling. De overheid dient in het mobiliteitsdebat de belangrijkste rol te vervullen, namelijk die van organisator en controle instantie. Het is een overheidstaak bij uitstek om te bepalen welke rol het gemeenschappelijk vervoer moet spelen in de totale mobiliteit en aan welke voorwaarden in termen van tarieven, basismobiliteit, arbeidsvoorwaarden, enzovoort, de aanbieders van het gemeenschappelijk vervoer moeten voldoen. Het opgestarte kerntakendebat zal door de VLD-fractie dan ook vanuit die visie worden aangeaan.

Het aanduiden van verbindingen zelf is evenwel een taak die op een efficiëntere manier kan gebeuren dan nu het geval is, namelijk via een overheidsmonopolie. Ook daar wordt de inbreng van de privé-sector vergroot.

Door de grootte van deze budgettaire inspanningen, waarvan de VLD nog steeds vindt dat ze moeten worden geleverd, is het niet meer dan normaal dat wordt nagegaan in hoeverre we deze middelen op een efficiëntere kunnen inzetten. Het uiteindelijke doel blijft gehandhaafd, namelijk het ontwikkelen van een volwaardig alternatief voor het individueel autogebruik en van een vervoersmodus die voor iedere Vlaming ter beschikking staat.

Met deze premissen in het achterhoofd is de VLD van oordeel dat dit kan via het voormelde systeem van nieuwe taakafbakening. Een dergelijk systeem moet een kans krijgen. Het regeerakkoord heeft deze optie duidelijk genomen en de

Van Aperen

VLD-fractie wenst de uitvoering ervan dan ook nogmaals bij de Vlaamse regering te benadrukken.

Ik wil namens de VLD-fractie duidelijk aangeven dat wij achter deze begroting staan, omdat de basis voor een trendbreuk wel degelijk werd gelegd. Ik wil eindigen op dezelfde wijze als ik vorige jaar ben geëindigd. Ik zou nog een half uur moeten spreken over energie, maar ik doe een voorstel voor rationeel energiegebruik. Ik stel voor dat we de lichten doven en naar huis gaan. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 20.55 uur.*
